

**Beskrivelse af
arbejdsmarkedet i Ribe Amt**

August 2006

RAPPORT

Beskrivelse af arbejdsmarkedet i Ribe Amt

August 2006

Dokument nr.
Revision nr.
Udgivelsesdato 01082006

Udarbejdet hle/brl/pos
Kontrolleret hle
Godkendt hle

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	4
1.1	Baggrund og formål	4
1.2	Metode og datagrundlag	6
1.3	Afgrænsning	6
1.4	Rapportens opbygning	6
2	Sammenfatning og perspektivering	8
2.1	Sammenfatning	8
2.2	Perspektivering	14
3	Efterspørgslen efter arbejdskraft	18
3.1	Efterspørgslen efter arbejdskraft i dag	18
3.2	Efterspørgslen efter arbejdskraft de seneste 10 år	23
3.3	Udviklingen i efterspørgslen efter kvalifikationer	29
3.4	Efterspørgslen efter arbejdskraft i de kommende 10 år	30
3.5	Samlet vurdering	41
4	Udbudet af arbejdskraft	42
4.1	Udviklingen i udbudet af arbejdskraft de sidste 10 år	42
4.2	Udviklingen i arbejdskraftudbuddet i de kommende ti år	49
4.3	Samlet vurdering	52
5	Balancen på arbejdsmarkedet - ledighed og rekrutteringssituation	53
5.1	Udviklingen i antallet af ledige de sidste 10 år	53
5.2	Svage og udsatte ledige	59
5.3	Aktuelle rekrutterings- og flaskehalsproblemer	62
5.4	Den fremtidige balance på arbejdsmarkedet	64
5.5	Samlet vurdering	69

6	Efterspørgslen efter ufaglærte i de kommende år	71
6.1	Hvor er de ufaglærte især beskæftiget i dag?	71
6.2	Hvilke krav stilles der til de ufaglærte fremover?	76
6.3	Hvilke muligheder er der for at sikre ufaglærte beskæftigelse?	81
6.4	Samlet vurdering	84

Bilagsfortegnelse

Bilag 1 Udvalgte figurer og tabeller

Bilag 2 Udviklingen i efterspørgslen efter kvalifikationer inden for de 21 brancher

Forord

Arbejdsmarkedsrådet i Ribe Amt har i mange år med jævne mellemrum udsendt en strukturbeskrivelse af det regionale arbejdsmarked. Det er en lejlighed til at hæve sig over de dagsaktuelle udfordringer og se tingene i et lidt større perspektiv.

Strukturbeskrivelsen er tænkt som et generelt beslutningsgrundlag for Arbejdsmarkedsrådet og dets samarbejdspartnere. Den er ikke rettet mod en bestemt type af beslutninger, men kommer omkring et bredt spekter af arbejdsmarkedspolitiske problemstillinger og berører også grænseflader til de uddannelsespolitiske og erhvervspolitiske felter.

Arbejdsmarkedsrådet har denne gang en særlig hensigt med strukturbeskrivelsen. Den 1. januar 2007 ændres strukturen på arbejdsmarkedsområdet og ansvaret for indsatsen overgår til de nye jobcentre. Arbejdsmarkedsrådet ønsker med denne strukturbeskrivelse at medvirke til at ruste jobcentrene til de nye opgaver. Denne beskrivelse har derfor et særligt fokus på styrker, svagheder, muligheder og trusler i de arbejdsmarkeder, som jobcentrene i Billund, Esbjerg, Varde og Vejen kommuner skal betjene.

Strukturbeskrivelsen er udarbejdet af Cowi. Arbejdsmarkedsrådet deler ikke nødvendigvis synspunkterne i rapporten.

Axel Lindgreen

Formand for Arbejdsmarkedsrådet i Ribe Amt

1 Indledning

Indhold

Denne rapport indeholder en beskrivelse af udviklingen i efterspørgslen og udbudet af arbejdskraft i det nuværende Ribe Amt (Ribe Amt i det følgende) og de særtræk, der kendetegner Ribe Amt sammenlignet med Region Syddanmark (Region Syd i det følgende) og hele landet.

Rapporten er udarbejdet af COWI A/S i perioden medio april til og med juni måned 2006.

1.1 Baggrund og formål

Baggrund

De regionale arbejdsmarkeder står i øjeblikket midt i en større omstillingsproces, som betyder, at der mere end nogensinde før er behov for at have fokus på udviklingen i udbudet og efterspørgslen efter arbejdskraft på de regionale og lokale arbejdsmarkeder og ikke mindst på udviklingen i de generelle rammebetingelser.

For det første er de nuværende institutionelle rammer for beskæftigelsesindsatsen under afvikling, mens nye er ved at blive bygget op.

For det andet betyder den demografiske udvikling og ændringerne i virksomhedernes rammebetingelser, at der i disse år er stor bekymring for, om der vil opstå alvorlige mismatch problemer på arbejdsmarkedet i fremtiden.

Det, der især volder bekymring, er globaliseringens konsekvenser for efterspørgslen efter arbejdskraft og kompetencer.

Mange af de senere års analyser af globaliseringens muligheder og konsekvenser peger på, at globaliseringen hidtil har haft en overvejende positiv effekt på såvel den danske økonomi som den samlede beskæftigelse¹. En af hovedforklaringerne er bl.a., at det danske arbejdsmarked har formået at tilpasse sig hurtigt til de nye krav. Indtil nu har arbejdsmarkedet således formået at skabe job i nogenlunde samme tempo, som andre blev flyttet ud, og arbejdskraften har i vidt omfang formået at tilpasse sig til de ændrede krav.

¹ Jf. Økonomi- og Erhvervsministeriet: *Fakta vedr. udflytning af danske arbejdspladser*. Tænk tanken: *Fremtidens vækst*

Men vil arbejdsmarkedet også i fremtiden være i stand til at skabe lige så mange job, som der nedlægges, og vil de personer, der mister deres job, fortsat kunne opkvalificeres til de nye jobfunktioner, der eventuelt skabes? Og vil den demografiske udvikling være med til at forværre eller forbedre billedet?

Som det ser ud i øjeblikket tyder alt på, at der til trods for at der til stadighed flyttes job ud af landet vil komme til at mangle arbejdskraft fremover, men at det primært vil dreje sig personer med en videregående uddannelse². Det hænger bl.a. sammen med, at såvel de jobs, der bliver tilbage i virksomhederne, som de nye jobs, der skabes, typisk vil forudsætte et højt vidensniveau.

Men hvad vil der ske med de mange ufaglærte og kortuddannede? Vil der fortsat være efterspørgsel efter deres kompetencer og i givet fald hvor? Og hvordan vil det gå i de regioner og lokalområder, hvor andelen af personer med en videregående uddannelse er relativ lav og andelen af industrivirksomheder er høj?

Ribe Amt tilhører de regioner i Danmark, hvor andelen af personer med en videregående uddannelse er relativ lav, og hvor andelen af industrivirksomhederne fylder relativt mere end på landsplan.

Formål	Med det formål at opnå et billede af de særtræk og styrker og svagheder, der kendetegner arbejdsmarkedet i Ribe Amt sammenlignet med Region Syd og hele landet, har Arbejdsmarkedsrådet i Ribe Amt taget initiativ til at få udarbejdet en beskrivelse af arbejdsmarkedet i Ribe Amt med særligt fokus på de fremtidige beskæftigelsesmuligheder for ufaglærte og de udfordringer og muligheder, der tegner sig for regionen i de kommende år.
Temaer	Beskrivelsen omfatter følgende fire temaer: <ul style="list-style-type: none"> • Efterspørgslen efter arbejdskraft • Udbudet af arbejdskraft • Ubalancer på arbejdsmarkedet • Arbejdsmarkedet for ufaglærte
Målgruppe	Målgruppen for beskrivelsen er Arbejdsmarkedsrådet i Ribe Amt og de lokale beskæftigelsesråd og de forskellige aktører på de lokale arbejdsmarkeder i de fire nye jobcentre i Ribe Amt.
Resultat	Hovedresultaterne præsenteres i denne rapport. Som bilag til rapporten er der udarbejdet et branchebilag, der indeholder en beskrivelse af udviklingen inden for hver enkelt af de 21 brancher, som er i fokus i Arbejdsmarkedsrådets kvartalsvise arbejdsmarkedsredegørelser. <p>Herudover er der udarbejdet fire mindre rapporter, der beskriver udviklingen i efterspørgslen og udbudet af arbejdskraft i hvert af de fire nye jobcenterområder - Esbjerg, Varde, Vejen og Billund - og de særtræk, styrker og svagheder,</p>

² Beregninger foretaget af Professor Niels Westergaard-Nielsen fra Handelshøjskolen i Århus viser, at der vil mangle ca. 90.000 med en videregående uddannede i 2010.

som kendetegner de enkelte områder sammenlignet med de tre øvrige områder samlet betragtet.

1.2 Metode og datagrundlag

Rapporten bygger på følgende datakilder:

- Eksisterende analyser og prognoser vedrørende arbejdsmarkedet i Ribe Amt, Region Syd og landet som helhed
- Nye udtræk fra Danmarks Statistiks Statistikbank
- Særkørsler fra Danmarks Statistik
- Fremskrivninger ved hjælp af COWIs fremskrivningsmodel
- Interview med otte nøglepersoner (erhvervschefer, repræsentanter fra regionale arbejdsgiver-/ arbejdstagerforeninger)
- Interview med de nye AF chefer for de fire jobcenterområder
- Spørgeskemaundersøgelse blandt 3-10 virksomheder inden for hver af de 21 brancheområder primært baseret på elektronisk spørgeskema

1.3 Afgrænsning

Der vil i det følgende blive skelnet mellem følgende tre områder:

- **Ribe Amt**
- **Region Syd**, som består af følgende nuværende amter Ribe Amt, Sønderjyllands Amt, Fyns Amt og følgende kommuner i det nuværende Vejle Amt Børkop, Egtved, Fredericia, Give, Jelling, Kolding, Lunderskov, Vamdrup og Vejle.
- **Hele landet**

1.4 Rapportens opbygning

Udover dette kapitel består rapporten af yderligere fem kapitler:

Kapitel 2 indeholder en sammenfatning, samt en række konklusioner og en perspektivering.

Kapitel 3 indeholder en beskrivelse af udviklingen i efterspørgslen efter arbejdskraft i Ribe Amt sammenlignet med Region Syd og hele landet.

Kapitel 4 indeholder en beskrivelse af udviklingen i udbudet af arbejdskraft i Ribe Amt sammenlignet med Region Syd og hele landet.

Kapitel 5 indeholder en beskrivelse af udviklingen i ubalancerne på arbejdsmarkedet - det vil sige i ledighed og mangel på arbejdskraft - i Ribe Amt sammenlignet med Region Syd og hele landet.

Kapitel 6 indeholder en beskrivelse af arbejdsmarkedet for ufaglærte i Ribe Amt, herunder en beskrivelse af de fremtidige kvalifikationskrav til ufaglærte.

2 Sammenfatning og perspektivering

2.1 Sammenfatning

2.1.1 Efterspørgslen efter arbejdskraft

20 procent af Region Syds arbejdspladser

I dag er 20 procent af arbejdspladserne i Region Syd placeret i Ribe Amt (i det følgende Ribe Amt), svarende til 117.346 arbejdspladser.

Efter 1. januar 2007 erstattes det geografiske område, som i dag udgør Ribe Amt, af fem kommuner - Ny Esbjerg Kommune, Fanø Kommune, Ny Vejen Kommune og Ny Varde Kommune og Ny Billund Kommune - og fire jobcenterområder, hvor jobcenterområde Esbjerg kommer til at omfatte Fanø Kommune og Ny Esbjerg Kommune.

Jobcenterområde Esbjerg bliver det største og Billund det mindste

Jobcenterområde Esbjerg kommer til at omfatte 61.000 arbejdspladser, mens jobcenterområde Varde kommer til at omfatte 24.500 arbejdspladser, og endelig kommer jobcenterområde Vejen og Billund til at omfatte henholdsvis 19.600 og 16.800 arbejdspladser.

Flere arbejdspladser inden for landbrug, råstofudvinding og industrien i Ribe Amt end i Region Syd

Erhvervsstrukturen i Ribe Amt er kendetegnet ved, at der i dag (2005) er relativt flere arbejdspladser inden for de primære - (landbrug, skovbrug og fiskeri) og sekundære erhverv (industri) og omvendt færre inden for privat og offentlig service og dermed inden for de tertiære erhverv end i Region Syd og hele landet.

Inden for industrien er det især følgende brancher, der i dag beskæftiger et stort antal personer i Ribe Amt, nærings- og nydelsesmiddelindustri, møbelindustri, sten-, ler- og glasindustri og anden industri, samt råstofudvinding og energi og vandforsyning.

Knap 150 færre arbejdspladser i løbet af de sidste ti år

I løbet af de sidste ti år har Ribe Amt i modsætning til Region Syd og hele landet oplevet et mindre fald i antallet af arbejdspladser, svarende til knap 150 færre arbejdspladser.

Faldet dækker over store forskelle dels mellem de enkelte jobcenterområder og dels mellem de enkelte brancher.

Jobcenterområde Varde har i den pågældende periode 1995 - 2005 oplevet en stigning i antallet af arbejdspladser på godt 1000 flere arbejdspladser, mens

jobcenterområderne Esbjerg, Vejen og Billund har mistet henholdsvis 530 -, 425 og 300 arbejdspladser. Jobcenterområde Billund har således mistet forholdsmeæssigt flest arbejdspladser. En stor del af stigningen i antallet af arbejdspladser i jobcenterområde Varde kan henføres til en stor stigning i antallet af arbejdspladser inden for offentlig administration.

Fald i antal arbejdspladser inden for landbrug og industri

Hvad angår forskellene mellem de enkelte brancher, har landbrug, skovbrug og fiskeri og industrien oplevet et næsten uafbrudt fald i antallet af arbejdspladser i perioden 1995 til 2005. Til gengæld er antallet af arbejdspladser steget inden for byggeri og anlæg, råstofudvinding, energi og vandforsyning samt inden for både offentlig - og privat service.

Ribe Amt skiller sig ud ved at have oplevet en mindre vækst i antallet af arbejdspladser inden for bygge- og anlæg og inden for forretningsservice og ejendomsformidling end Region Syd og hele landet, men til gengæld en større vækst inden for råstofudvinding, og dermed inden for en af Ribe Amts vigtigste styrkepositioner - offshoresektoren, der primært er placeret i jobcenterområde Esbjerg i tilknytning til havnen.

Væksten i antal arbejdspladser er primært kommet kvinderne til gode

Væksten i beskæftigelsen er primært kommet kvinderne til gode, mens mændene omvendt har oplevet et fald i beskæftigelsen. Samme udviklingsmønster kan genfindes i Region Syd, mens hele landet har oplevet i en stigning i både kvinders og mænds beskæftigelse.

I løbet af de sidste ti år er der endvidere sket en relativ stor forskydning i både de beskæftigedes alders- og uddannelsessammensætning.

Flere ældre og færre unge

Forskydningerne i alderssammensætningen har betydet et fald i antallet af beskæftigede under 30 år og en stigning i antallet af beskæftigede over 50 år. Faldet i antallet af beskæftigede i aldersgruppen 25-29 år har været større i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet.

Færre ufaglærte og flere med en kompetencegivende uddannelse

Forskydningerne i uddannelsessammensætningen blandt de beskæftigede har betydet et fald i antallet af ufaglærte, og en stigning i antallet af beskæftigede med en kompetencegivende uddannelse. Sammenlignet med Region Syd og hele landet har faldet i antallet af ufaglærte været kraftigere, mens stigningen i antallet af personer med en kompetencegivende uddannelse har været mindre.

I Ribe Amt er der således i dag fortsat flere ufaglærte og faglærte blandt de beskæftigede, og færre med en videregående uddannelse og dermed generelt et lavere uddannelsesniveau blandt de beskæftigede.

At det forholder sig således skal ses i lyset af den nuværende erhvervsstruktur og de ændringer, der er sket i erhvervsstrukturen i de seneste ti år. Erhvervsstrukturen er således fortsat i højere grad præget af de mere traditionelle erhverv, som alt andet lige omfatter et større antal løntunge jobfunktioner. Dermed også sagt, at udflytningspotentialer er større i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet.

Senest har to af regionens største arbejdspladser således også bebudet, at de vil flytte et større antal arbejdspladser ud af regionen. Det drejer sig om Vestfrost, der vil flytte ca. 300 arbejdspladser ud, og LEGO der vil flytte 900 arbejdspladser ud.

Vækst på mellem 1.200 og 3.000 arbejdspladser

Til trods for at virksomhederne i Ribe Amt i øjeblikket i stigende omfang flytter dele af deres produktion ud af landet, forudses en vækst i beskæftigelsen på mellem 1.200 og 3.000 arbejdspladser i de kommende 10 år i Ribe Amt, givet at den nødvendige arbejdskraft er til stede.

Væksten forventes især at finde sted inden for nærings- og nydelsesmiddelindustri, jern- og metalindustri, træ-, papir- og grafisk industri, råstofudvinding, engros og agenturhandel, transportvirksomhed, og sundhedsvæsen.

Omvendt forventes et fald inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, mineralolie, kemisk- og plastindustri, hotel og restaurationsvirksomhed, post og telekommunikation, finansiering og forsikringsvirksomhed, undervisning og renovation, foreninger og forlystelser.

Det er således fortsat primært industrien, som forventes at udgøre de kommende ti års vækstdriver.

2.1.2 Udbuddet af arbejdskraft

19 procent af befolkning i Region Syd bor i Ribe Amt

I dag bor 19 procent af den samlede befolkning i Region Syd i Ribe Amt, svarende til i alt 224.261 personer.

Sammenlignet med Region Syd og hele landet har Ribe Amt oplevet en noget mindre vækst i befolkningen. Befolkningen i Ribe Amt er således kun steget med 0,5 procent i perioden 1996 til 2006, mod 1,8 procent i Region Syd og 3,4 procent i hele landet.

Kraftig forskydning i befolkningens alderssammensætning

I samme periode er der ligeledes sket end kraftig forskydning i befolkningens alderssammensætning i retning af færre unge og flere ældre. Konkret er der blevet godt 10.000 færre unge i aldersgruppen 20-34 år, og ca. 8.000 flere i aldersgruppen 55-64 år. Det kraftige fald i aldersgruppen 20-34 år skyldes sandsynligvis, at en del unge rejser ud af regionen for at tage en uddannelse.

Der er i dag flere unge i aldersgruppen 4-14 år end for ti år siden, hvilket vil få betydning for tilgangen til arbejdsstyrken i de kommende ti år uden dog at ændre billedet i retning af en faldende arbejdsstyrke.

Erhvervsfrekvensen faldet fra 80 i 1995 til 77 i 2005

Samtidig og som en konsekvens af udviklingen i befolkningens alderssammensætning er den samlede erhvervsfrekvens for de 16-66 årige faldet fra 80 i 1995 til 77 procent i 2005. Faldet slår især igennem blandt de unge, hvorved effekten af de faldende ungdomsårgange forstærkes.

Erhvervsfrekvenserne er lavest i jobcenterområde Esbjerg (74,7 %) og Varde (78,5), og højest i Vejen (80,9 %) og Billund (80,4 %). Det skal i denne henseende nævnes, at Billund Kommune er den kommune blandt de eksisterende

	kommuner, der har oplevet det største fald i erhvervsfrekvensen de sidste 10 år. I 1995 var erhvervsfrekvensen i Billund 86 procent, mod 80 procent i 2005.
Arbejdsstyrken og dermed udbudet af arbejdskraft er faldet med 5.000 de sidste 10 år	Den demografiske udvikling og udviklingen i erhvervsfrekvenserne har sat sit præg på udviklingen i udbudet af arbejdskraft. Således er arbejdsstyrken i gennem de seneste 10 år faldet med knap 5.000 personer. Faldet har været kraftigere i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet. Sagt med andre ord er det samlede udbud faldet mere i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet. Det kraftigere fald i arbejdsstyrken i Ribe Amt kan henføres til et kraftigere fald i antallet af unge under 30 år og en kraftigere stigning i antallet af personer over 50 år.
Stigning i uddannelsesniveaue, men mindre stigning end i Region Syd og hele landet	Samtidig er arbejdsstyrkens uddannelsesniveau steget som et resultat af et fald i antallet af ufaglærte og en stigning i antallet personer med en kompetencegivende uddannelse. Stigningen i uddannelsesniveaue har imidlertid ikke været så kraftig som i Region Syd og hele landet, der begge har oplevet større stigninger i udbudet af personer med en videregående uddannelse end Ribe Amt. Udbudet af uddannede blandt den bosiddende befolkning i Ribe Amt er således lavere end i Region Syd og hele landet.
Befolkningen falder med 2.500 og arbejdsstyrken med 5.400 i de kommende ti år	Antallet af personer i befolkningen forventes at falde med 2.500 i de kommende ti år, mens arbejdsstyrken forventes at falde med 5.400 personer. Faldet i arbejdsstyrken dækker over en stigning i antallet af personer i aldersgruppen 15-19 år og i aldersgruppen over 50 år. Den forventede forskydning i alderssammensætning får betydning for udbuddet af kvalifikationer. Således forventes antallet af ufaglærte at være stort set uændret i de kommende 10 år, mens såvel antallet af personer med en erhvervsfaglig uddannelse som antallet af personer med en videregående uddannelse vil falde.
Udsigten til faldende uddannelsesniveaue er en stor udfordring	Givet at der forventes en stigning i såvel den samlede beskæftigelse som i efterspørgslen efter personer med en videregående uddannelse i de kommende år, står Ribe Amt over for en meget stor udfordring, såfremt det skal undgås, at der opstår alvorlige flaskehalsproblemer.

2.1.3 Balancen på arbejdsmarkedet

Antallet af ledige er faldet med 3.800 personer de sidste 10 år	I perioden 1995 til 2005 er antallet af ledige i Ribe Amt faldet med 3.800 personer. Det kan konstateres, at en del af faldet i ledigheden skyldes en stigende afgang fra arbejdsmarkedet, hvilket kan hænge sammen med dels den demografiske udvikling, dels en stigning i antallet af personer på sygedagpenge, ledighedsydelse mv.
---	---

Andelen af ledige lavere i Ribe end i Region Syd og hele landet	I gennem hele perioden har andelen af ledige været lavere i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet. I dag (2005) udgør antallet af ledige 5 procent af arbejdsstyrken i Ribe Amt, mod 6 procent i Region Syd og hele landet. De månedlige opgørelser af udviklingen i antallet af ledige viser, at ledigheden er fortsat med at falde i 2006. AF Ribe Amt kan oplyse, at der har været et fald i ledigheden fra 2005 til 2006 på ca. 25 procent.
Fald i ledigheden blandt kvinder og aldersgruppen 20-39 år	Faldet i ledigheden er primært kommet kvinderne, aldersgruppen 20-39 år, og de ikke-forsikrede, samt a-kasserne; 3F, FTF-A, HK, Metalarbejdere, NNF og TIB til gode. Det er i denne henseende interessant at bemærke, at ledigheden er faldet inden for 3F, FTF-A, HK, Metalarbejdere, NNF og TIB i samme periode, hvor antallet af beskæftigede inden for industrien er faldet.
Ledige i gennemsnitlig kortere tid	Andelen af ledige med en høj ledighedsgrad er lavere i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet, hvilket bl.a. kan skyldes, at der forekommer en større omfang af sæsonbeskæftigelse i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet.
Primært flaskehalsproblemer inden for sundhedsvæsen, men rekrutteringsproblemer inden for mange faggrupper	I dag er der primært flaskehalsproblemer inden for sundhedsvæsen og inden for få andre områder (murere, frisører, gas- og olieingeniører, møbelpolstrere), men rekrutteringsproblemer inden for en lang række områder, herunder primært inden for de faggrupper der er beskæftiget inden for byggeri og anlæg, jern og metalindustri, træindustri og fødevarerindustri samt ligeledes sundhedsvæsen. Udsigten til at beskæftigelsen vil stige med mellem 1.200 og 3.000 frem til år 2015, og arbejdsstyrken i samme periode vil falde med ca. 5.400 giver anledning til en forventning om, at ledigheden vil falde for stort set alle faggrupper i de kommende år.
Risiko for alvorlige mismatch problemer	Det forhold at Ribe Amt i samme periode kan se frem til et fald i antallet af personer med en kompetencegivende uddannelse og samtidig en stigende efterspørgsel efter personer med en kompetencegivende uddannelse, herunder især en stigende efterspørgsel efter personer med en videregående uddannelse, betyder, at der kan opstå alvorlige mismatch problemer på arbejdsmarkedet i Ribe Amt i de kommende år. Ikke mindst set i lyset af at den eneste gruppe, der kan imødesee en stabil udvikling i udbuddet af arbejdskraft er de ufaglærte, som alt andet lige vil opleve et fald i efterspørgslen. Der er således også en forventning om, at ledigheden for denne gruppe samlet betragtet vil fortsætte med at stige - om end moderat.
Sundhedsvæsen, råstofudvinding og undervisningssektoren, samt jern og metalindustrien og fødevarer- og træindustrien vil blive ramt	Der kan forventes en forværring af de eksisterende flaskehalsproblemer inden for sundhedsvæsen og råstofudvinding og især hvad angår gruppen af personer med en videregående uddannelse og egentlige flaskehalsproblemer inden for de erhvervsfaglige- og videregående uddannelser, som efterspørges af bygge- og anlægssektoren, træindustrien, jern og metalindustrien, nærings- og nydelsesmiddelindustrien og undervisningssektoren. Der er sagt med andre ord udsigt til en forværring af den eksisterende flaskehals- og rekrutteringssituation.

2.1.4 Arbejdsmarkedet for ufaglærte

Globaliseringen og den teknologiske udvikling betyder, at der i de kommende år bliver brug for færre ufaglærte. Derfor er der i indeværende rapport sat særlig fokus på de ufaglærte og deres fremtidige beskæftigelsesmuligheder.

36 procent af de beskæftigede er ufaglærte

I dag udgør de ufaglærte ca. 36 procent af samtlige beskæftigede i Ribe Amt. Relativt flere af de ufaglærte i Ribe Amt har kun en grundskoleuddannelse sammenlignet med Region Syd og hele landet. Det gælder helt konkret 82 procent af samtlige ufaglærte i Ribe Amt mod 79 procent i Region Syd og 74 procent på landsplan. De almene kvalifikationer blandt de ufaglærte i Ribe Amt er således alt andet lige lavere end i Region Syd og hele landet, hvilket hænger sammen med at færre blandt de unge i Ribe Amt påbegynder en gymnasieuddannelse.

20 procent færre ufaglærte blandt de beskæftigede i dag

Siden 1995 er antallet af beskæftigede ufaglærte faldet med knap 20 procent, mens antallet af beskæftigede med en kompetencegivende uddannelse er steget med 13 procent.

Det kraftige fald i antallet af ufaglærte skyldes til dels, at de ufaglærte i en år-række har været overrepræsenterede inden for nogle af de brancher, der har oplevet en kraftig tilbagegang i antallet af ansatte. Det gælder bl.a. inden for landbrug, skovbrug og fiskeri og inden for industrien. Samtidig er de ufaglærte i stigende omfang bevidst blevet fravalgt, da flere og flere jobfunktioner kræver en kompetencegivende uddannelse.

De ufaglærte er i dag i høj grad ansat i periferijob

Hvordan har de ufaglærte så klaret denne udfordring og omstilling? Analysen i indeværende rapport tyder på, at de ufaglærte, i takt med at deres jobs er forsvundet inden for landbruget og industrien, har opnået en løsere tilknytning arbejdsmarkedet og det primært i inden for servicesektoren. De ufaglærte er således i dag overrepræsenterede inden for nogle af de jobområder inden for servicesektoren, som har en særlig høj jobomsætning. Det gælder bl.a. inden for hotel- og restaurationsvirksomhed, post- og telekommunikation og detailhandel - om end der dog samtidig fortsat er et relativt stort *antal* ufaglærte ansat inden for industrien.

I dag er knap halvdelen af de beskæftigede ufaglærte ansat inden for detailhandel, sociale institutioner, rengøringsvirksomhed, kontorservice, jern og metalindustrien og nærings- og nydelsesmiddelindustrien.

Men hvordan ser det ud fremover?

Kun de mest ressourcestærke kommer i betragtning fremover

Denne analyse forudser, at udbuddet af ufaglærte stort set vil være uændret i de kommende ti år som følge af en særlig stor tilgang af helt unge. Samtidig vil efterspørgslen efter ufaglærte fortsætte den faldende tendens - om end der fortsat vil være plads til ufaglærte på arbejdsmarkedet i Ribe Amt.

Alt tyder imidlertid på, at det kun vil være de mest ressourcestærke, der vil komme i betragtning.

Således stiller virksomhederne i Ribe Amt krav om, at de ufaglærte som minimum skal have kendskab til branchen og arbejdets indhold. Det er herudover overordentligt vigtigt, at de ufaglærte kan læse og skrive dansk overholde deadlines, være kvalitetsbevidste og servicemindede og har kendskab til virksomhedens kultur og værdier.

Ufaglærte med svage
stave- og læsefæ-
digheder har særligt
svært ved at komme i
betragtning til et job
i dag

Det bliver således særligt svært for den gruppe af ufaglærte, som ikke besidder de grundlæggende almene forudsætninger og/eller har ringe læse-/staveforudsætninger. Denne gruppe vil have svært ved at sætte sig ind i gældende kvalitets- og sikkerhedskrav og ved at dokumentere, at varerne/tjenesteydelserne lever op til de stillede krav og normer.

Det forhold at virksomhederne i stigende omfang er afhængige af, at ting skal produceres til tiden, og at der ikke må ske fejl, har således direkte konsekvenser for deres efterspørgsel efter ufaglærte.

Hvor er så beskæftigelsesmulighederne fremover.

Jobmuligheder in-
denfor engros- og
detailhandel, trans-
port, og jern og me-
talindustrien

De adspurgte virksomheder inden for transport, jern og metalindustri og engros- og detailhandel forventer at ville beskæftige flere i de kommende fem år. Hertil kommer hele turistsektoren, som ligeledes udgør et potentiale for de ufaglærte i Ribe Amt. Flere virksomheder inden for plastindustrien melder i dag om, at det er blevet sværere at rekruttere den ønskede ufaglærte arbejdskraft. Så der er fortsat jobåbninger for ufaglærte, men de skal kunne leve op til morgendagens krav for at komme i betragtning fremover, hvorfor der forestår såvel en arbejdsmarkeds som en uddannelsespolitisk udfordring i de kommende år. Den uddannelsespolitiske udfordring gælder primært den store unge gruppe, der i dag er mellem 5 og 14 år og på vej ind på arbejdsmarkedet. I tråd med regeringens globaliseringsstrategi bør størstedelen af disse have en kompetencegivende uddannelse.

2.2 Perspektivering

Globaliseringen og den teknologiske udvikling er de to enkeltfaktorer, som spås at komme til at sætte det største præg på virksomhedernes rammebetingelser og udviklingsmuligheder i de kommende år. Globaliseringen og den teknologiske udvikling rummer imidlertid både en række muligheder og en lang række udfordringer. På den ene side giver globaliseringen og den teknologiske udvikling adgang til en række nye markeder og dermed øget omsætning. På den anden side betyder globaliseringen samtidig, at mange virksomheder som led i den globale arbejdsdeling vælger at flytte den del af produktionen, som er mest løntung, ud af landet. De danske virksomheders overlevelse afhænger således i dag i høj grad af deres evne til at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft og deres mulighed for at kunne trække på den nyeste forskning og udvikling.

En analyse foretaget af bl.a. OECD³ og en analyse foretaget af Copenhagen Economics og Inside Consulting⁴ viser, at de lande og regioner, der oplever re-

³ The New Economy: Beyond The Hype, OECD (2001)

lativ høj økonomisk vækst, er de områder, som klarer sig godt inden for følgende fire områder menneskelige ressourcer, innovation, iværksætteri og anvendelse af ny teknologi.

Set i dette perspektiv står de fire jobcenterområder, som udgør Ribe Amt, over for en række konkrete udfordringer i de kommende år i forhold til at sikre en fortsat høj økonomisk vækst i området og i forhold til at sikre, at området fortsat er et attraktivt sted at placere sin virksomhed og at bo.

Regeringens recept på, hvordan det sikres, at Danmark som helhed fortsat kan høre til blandt de rigeste i verden og imødegå de negative konsekvenser af globaliseringen, er at udnytte landets styrker og rette op på svaghederne. Konkret peger regeringen på følgende indsatsområder i sin globaliseringsstrategi:

1. Verdens bedste folkeskole
2. Alle unge skal have en ungdomsuddannelse
3. Sammenhæng i uddannelsessystemet og god vejledning
4. Mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse
5. Uddannelser med globalt perspektiv
6. Korte og mellemlange videregående uddannelser i verdensklasse
7. Universiteter i verdensklasse
8. Mere konkurrence og bedre kvalitet i den offentlige forskning
9. Gode rammer for virksomhedernes forskning, udvikling og innovation
10. Stærkere konkurrence og større åbenhed skal styrke innovationen
11. Stærkt samspil med andre lande og kulturer
12. Flere vækstiværksættere
13. Alle skal uddanne sig hele livet
14. Partnerskaber skal understøtte globaliseringsstrategien

Kilde: "Fremgang, fornyelse og tryghed. Strategi for Danmark i den globale økonomi", Regeringen (april 2006)

Hvor står Ribe Amt og dermed de kommende nye fire jobcenterområder i forhold til disse indsatsområder, herunder hvilke styrker skal de fire jobcenterområder satse på, og hvilke svagheder skal imødegås?

Overgangen fra industrisamfund til videnssamfund er ikke gået helt så stærkt

Resultaterne af denne analyse af arbejdsmarkedet i Ribe Amt efterlader en med et billede af et område, hvor overgangen fra industrisamfund til videnssamfund ikke er gået helt så stærkt som i Region Syd og landet som helhed, men hvor industrien og til dels landbruget fortsat udgør en styrke for området. Således omfatter Ribe Amt en række velfungerende industribrancher, herunder brancherne råstofudvinding, plastindustri, træindustri og nærings- og nydelsesmiddelindustri, anden industri, samt jern og metalindustri. Flertallet af disse brancher har i vidt omfang formået at omstille sig til de nye krav, således løbende outsourcet funktioner og automatiseret produktionen. Det har kostet arbejdspladser, men til gengæld har Ribe Amt stadig en relativ stor industrisektor, som fortsat er konkurrencedygtig.

⁴ Regionernes Konkurrenceevne, Copenhagen Economics og Inside Consulting for Indenrigs- og Socialministeriet (2004)

Områdets virksomheder og nøgleaktører har samtidig erkendt nødvendigheden af et øget samspil mellem områdets virksomheder og videns- og forskningsinstitutioner og i kraft heraf inden for de senere år oprettet dels et videnscenter inden for offshore (Offshore Center Danmark), og dels et videnscenter inden for plast (Plast Center Danmark). Herudover har Syddansk universitet øget indtaget af elever og uddannelsesretninger i området.

I tilknytning hertil skal det endvidere bemærkes, at der samtidig har været stor fokus på at understøtte områdets to spydspidsbrancher, nemlig offshore- og plastindustrien og på sikre infrastrukturen i området. I forhold til sidstnævnte aspekt har fokus primært været på at udnytte de muligheder, Esbjerg Havn giver både i forhold til den eksisterende industri og i forhold til at tiltrække nye vækstområder og ikke mindst flere borgere til området. Infrastrukturen generelt i området lider fortsat under, at det er relativt svært at komme på tværs af amtet, hvilket bl.a. har medvirket til, at Vejen og Billund i højere grad har været orienteret mod Vejle Amt og Sønderjyllands Amt end mod resten af Ribe Amt, og at arbejdskraften i Esbjerg området primært har været orienteret mod nærområdet.

Endelig har Ribe Amt nydt godt af, at der blandt såvel virksomhederne som blandt nøgleaktørerne i området har været et stort engagement og vilje til at sikre områdets fremtid.

Udfordring i at sikre arbejdsstyrkens kompetenceniveau, herunder kompetenceniveauet hos de ufaglærte

Et engagement og en vilje, som der i høj grad bliver brug for i de kommende år, hvor der kan imødeses et relativt stort fald i arbejdsstyrken og dermed i udbuddet af arbejdskraft og kvalifikationer; og det i en periode, hvor der samtidig er en forventning om, at efterspørgslen efter arbejdskraft og herunder primært efterspørgslen efter personer med en kompetencegivende uddannelse vil stige. Den helt store udfordring består i at sikre arbejdsstyrkens kompetenceniveau, og understøtte regeringens målsætning om, at alle skal uddanne sig hele livet.

Omfanget af denne udfordring er speciel stor i Ribe Amt, fordi amtet samtidig med faldet i arbejdsstyrken kan se frem til et fald i antallet af personer med en kompetencegivende uddannelse, mens antallet af ufaglærte vil være uændret. I forhold til sidstnævnte gruppe peger denne analyse på, at der i fremtiden alene vil være plads til de mest ressourcestærke inden for denne gruppe, og at nogle af de kompetencer, der adskiller de ressourcestærke fra de ressource svage, er gode læse- og skriveforudsætninger, kvalitetsbevidsthed og en servicemindet indstilling. At sikre de ufaglærte læse- og skrive forudsætninger bliver hermed en selvstændig udfordring.

Understøtte vækst- og innovationspotentialerne i de eksisterende erhverv

En tredje udfordring, og ligeså vigtig udfordring set i lyset af, at betydningen af de oven for nævnte fire vækst drivere, bliver at sikre og understøtte innovations- og vækstpotentialerne inden for de eksisterende erhverv, herunder inden for både landbrug, fiskeri og industri. I forbindelse hermed er det vigtigt at påpege, at en stor industrisektor ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at innovationsniveauet er lavt og vækstpotentialerne ikke udnyttes.

Tilstedeværelsen af de to videnscentre, Aalborg Universitet i Esbjerg og Syddansk Universitet åbner i hvert tilfælde mulighed for et øget samarbejde mellem virksomhederne og forskningsmiljøerne, men den relativt lille andel af

højtuddannede inden for industrien i Ribe Amt vidner imidlertid om, at virksomhederne ikke i tilstrækkelig grad får udnyttet potentialet for yderligere innovation. I denne sammenhæng peger de to ovennævnte analyser på, at jo højre andelen af personer med en videregående uddannelse er, des mere innovative er virksomhederne.

Tiltrækning og fastholdelse af højtuddannede

Udfordringen i forhold til at understøtte vækst- og innovationspotentialerne yderligere består således bl.a. i at få en større andel af områdets virksomheder til at ansætte personer med en videregående uddannelse. Det forudsætter imidlertid, at denne arbejdskraft er til stede i området. Der består således en selvstændig udfordring dels i at tiltrække og fastholde personer med en videregående uddannelse inden for relevante uddannelsesområder, og dels i at sikre, at størstedelen af den relativt store gruppe af unge i aldersgruppen 15- 25 år, som træder ind på arbejdsmarkedet i de kommende år, får en kompetencegivende uddannelse. Regeringens målsætning om, at alle unge skal have en ungdomsuddannelse og mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse, har således stor aktualitet i Ribe Amt.

På kort sigt fokus på sundhedsvæsen og råstofudvinding

I forhold til at tiltrække og fastholde personer med en videregående uddannelse vidner listen over de områder, hvor der i dag er flaskehals- og rekrutteringsproblemer og udsigten til stigende beskæftigelse inden for nærings- og nydelsesmiddelindustri, jern og metalindustri, træ-, papir og grafisk industri, råstofudvinding, engroshandel, transportvirksomhed og sundhedsvæsen, om at det først og fremmest er vigtigt at sikre tilgangen af højt uddannede til brancherne råstofudvinding og sundhedsvæsen, der i dag mangler gas- og olieingeniører, læger, sygeplejersker, jordemødre, videreuddannede sygeplejersker mv.

I forhold til de øvrige brancher er problemet her og nu at skaffe faglærte nok. Det gælder især til jern og metalindustrien, træindustrien og fødevarerindustrien, samt til byggeri og anlæg.

Endelig består der en udfordring i fortsat at have øjnene åbne for nye erhvervs muligheder. Et af de områder, som flere af de interviewede i forbindelse med denne analyse peger på, er turistsektoren, som flere anser for at have et særligt potentiale i området og som samtidig vil kunne "opsluges" en del af de ufaglærte.

De fem vigtigste udfordringer, som Ribe Amt står over for i de kommende år består således i:

1	Sikring af at en så stor andel af de unge tager en erhvervsuddannelse
2	Opkvalificering af de ufaglærte og kortuddannede
3	Tiltrækning og fastholdelse af højtuddannede
4	Udnytte innovations- og vækstpotentialerne inden for de eksisterende erhverv
5	Udvikle nye erhvervs muligheder

3 Efterspørgslen efter arbejdskraft

Indhold	Dette kapitel indeholder en beskrivelse af, hvordan efterspørgslen efter arbejdskraft i Ribe Amt ser ud i dag, og af hvordan den har udviklet sig de sidste 10 år. Endelige indeholder kapitlet en fremskrivning af efterspørgslen i de kommende ti år.
Fokus	Fokus vil bl.a. være på at beskrive de særtræk, der kendetegner erhvervsstrukturen i Ribe Amt sammenlignet med Region Syd og hele landet, og på den betydning disse særtræk har for efterspørgslen efter arbejdskraft.

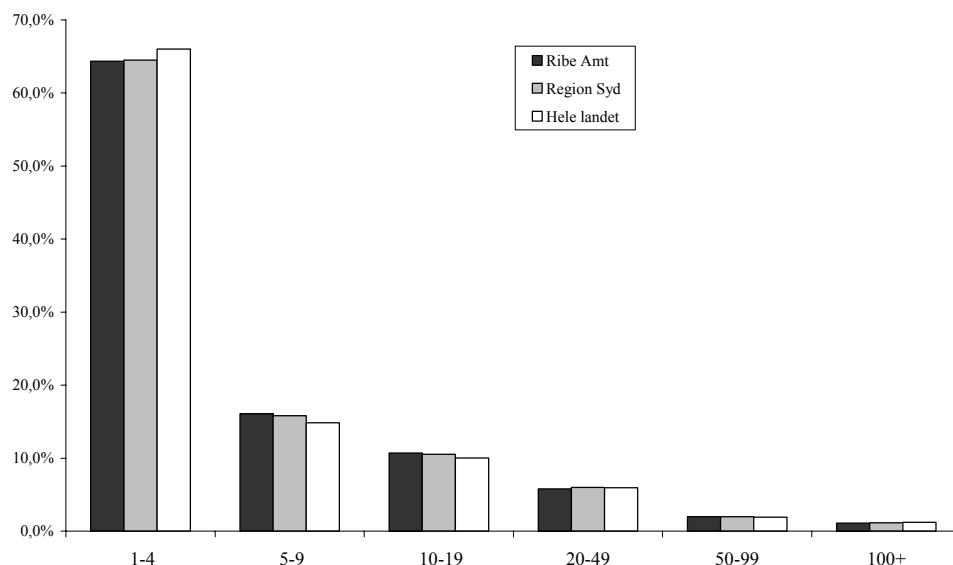
3.1 Efterspørgslen efter arbejdskraft i dag

3.1.1 Antallet af arbejdspladser og virksomheder i dag

Ca. 117.346 arbejdspladser i dag	I dag (2005) er der i alt 117.346 arbejdspladser i Ribe Amt ⁵ fordelt på 12.677 virksomheder ⁶ . Antallet af arbejdspladser svarer til 4 procent af arbejdspladserne på landsplan og 20 procent af arbejdspladserne i Region Syd.
Flest arbejdspladser i jobcenterområde Esbjerg og færrest i Billund	Størstedelen af arbejdspladserne (61.000) er placeret i jobcenterområde Esbjerg, det næststørste antal i jobcenterområde Varde (24.500), og det næstmindste i jobcenterområde Vejen (19.600), og endelig det mindste antal i jobcenterområde Billund (16.800). Knap 2/3 af virksomhederne i Ribe Amt har færre end 5 ansatte (64 %), mens kun 3 procent har flere end 50 ansatte. Virksomhedernes størrelsesfordeling i Ribe Amt adskiller sig alene marginalt fra fordelingen på landsplan og i den kommende Region Syd, jf. figuren nedenfor.

⁵ Inkl. Rødding er der i alt 122.000 arbejdspladser og 13.500 virksomheder

⁶ Antallet af virksomheder er opgjort i 2004, der er de senest opdaterede tal, der er tilgængelige ved Danmarks Statistik. Mens antallet af arbejdspladser er opgjort i 2005.

Figur 3-1 Andel virksomheder fordelt på størrelse (antal ansatte) i Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 2004

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (ERH16)

Flere arbejdspladser indenfor landbrug, skovbrug og fiskeri og inden for industrien

Erhvervsstrukturen i Ribe Amt er kendetegnet ved, at der er relativt flere arbejdspladser inden for følgende brancher sammenlignet med Region Syd og hele landet, jf. figuren nedenfor:

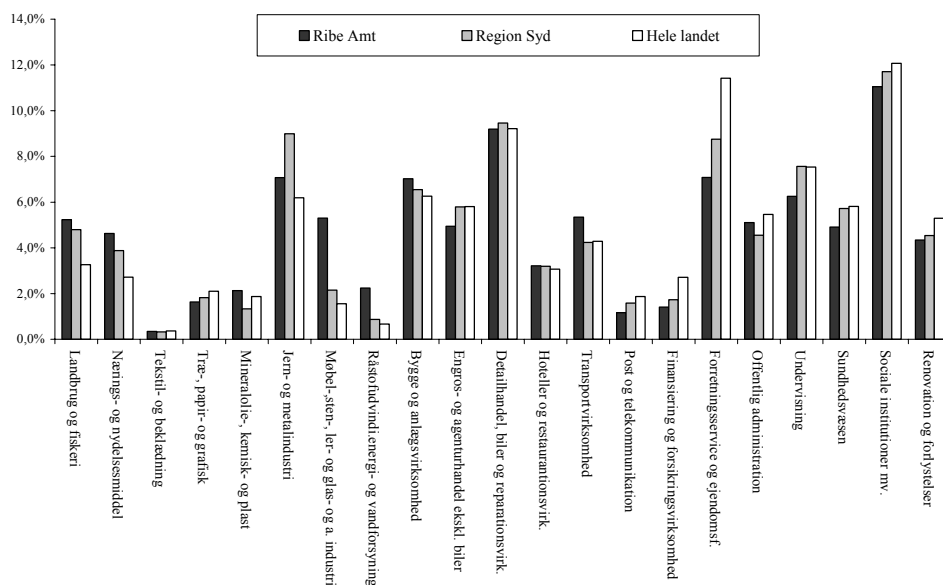
- Landbrug, skovbrug og fiskeri
- Nærings- og nydelsesmiddelindustri
- Møbel-, sten-, ler- og glasindustri og anden industri
- Råstofudvinding, energi- og vandforsyning
- Transportvirksomhed

Færre virksomheder inden for servicesektoren

Omvendt er der forholdsvis færre virksomheder i Ribe Amt inden for følgende brancher:

- Engros- og agenturhandel ekskl. biler
- Finansiering og forsikringsvirksomhed
- Forretningsservice og ejendomsformidling
- Undervisning
- Sundhedsvæsen

Sagt med andre ord er der flere arbejdspladser inden for de primære - (landbrug, skovbrug og fiskeri) og sekundære erhverv (industri og råstofudvinding) i Ribe Amt end i Region Syd og landet som helhed. Mens der omvendt er forholdsvis færre virksomheder inden for serviceerhvervene end i Region Syd og i særdeleshed i landet som helhed.

Figur3-2 Antallet af arbejdspladser fordelt på 21 brancher i Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (Pend11)

Landbrug i Varde og Vejen, råstofudvinding og fødevarerindustri i Esbjerg og legetøjsproduktion og luftfart i Billund

I forhold til de enkelte jobcenterområder fylder branchen landbrug, skovbrug og fiskeri særlig meget i jobcenterområde Vejen og Varde, mens nærings- og nydelsesmiddelindustrien og råstofudvinding, energi og vandforsyning fylder særlig meget i jobcenterområde Esbjerg. Endelig fylder brancherne møbel-, sten-, ler- og glasindustri og anden industri, samt transportvirksomhed særlig meget i jobcenterområde Billund.

Det særligt store antal arbejdspladser inden for møbel-, sten, ler- og glasindustri og anden industri i jobcenterområde Billund kan primært henføres til LEGO koncernen⁷, mens det særligt store antal arbejdspladser inden for transportvirksomhed ligeledes i jobcenterområde Billund primært kan henføres til Billund Lufthavn.

Det forholdsmæssigt store antal arbejdspladser inden for råstofudvinding samt vand- og energiforsyning i jobcenterområde Esbjerg skyldes, at der eksisterer en større klynge virksomheder inden for energisektoren i Esbjergområdet, herunder primært inden for offshore. Klyngen omfatter bl.a. Esbjerg Oilfield Services A/S og Mærsk Olie og Gas, der sammen med LEGO System A/S er blandt de 12 største virksomheder i Ribe Amt, jf. tabellen nedenfor.

Endelig kan det forholdsmæssigt store antal arbejdspladser inden for nærings- og nydelsesmiddelindustrien i jobcenterområde Esbjerg bl.a. henføres til virksomhederne: A/S Arovit Petfood og Danish Crown AmbA, der ligeledes begge er blandt de 12 største virksomheder i Ribe Amt, jf. tabellen nedenfor.

⁷ Branchen anden industri indeholder branchen fabrikation af legetøj, som LEGO hører under.

De største virksomheder

De 12 største virksomheder i Ribe Amt befinder sig inden for industrien og inden for råstofindvinding, jf. tabellen nedenfor.

Tabel 3-1 De 12 største private virksomheder (efter antal ansatte) i Ribe Amt, 2005

Virksomhed	Beliggenhed	Antal ansatte
LEGO System A/S	Billund	2500-4999*
NCC Roads A/S	Vejen	1154
HTH Køkkener A/S	Ølgod	904
A/S Vestfrost	Esbjerg Ø	802
Danisco A/S	Grindsted	800
A/S Arovit Petfood	Esbjerg N	610
Semco Maritime A/S	Esbjerg V	586
DFDS Roland Munch A/S	Esbjerg	577
Esbjerg Oilfield Services A/S	Esbjerg	568
Modulex A/S	Billund	550
Danish Crown AmbA	Esbjerg	500-999*
Mærsk Olie Og Gas	Esbjerg	500-999*

Kilde: Købmandstandens OplysningsBureau (KOB).

* Der er ikke angivet noget nærmere antal ansatte.

Virksomhederne er en blanding af virksomheder, der er grundlagt i amtet, datterselskaber eller filialer af danske eller udenlandske virksomheder. Størstedelen af virksomhederne på listen er beliggende i jobcenterområde Esbjerg, og heraf flere i Esbjerg by.

Esbjerg Havn en særlig styrke for jobcenterområde Esbjerg

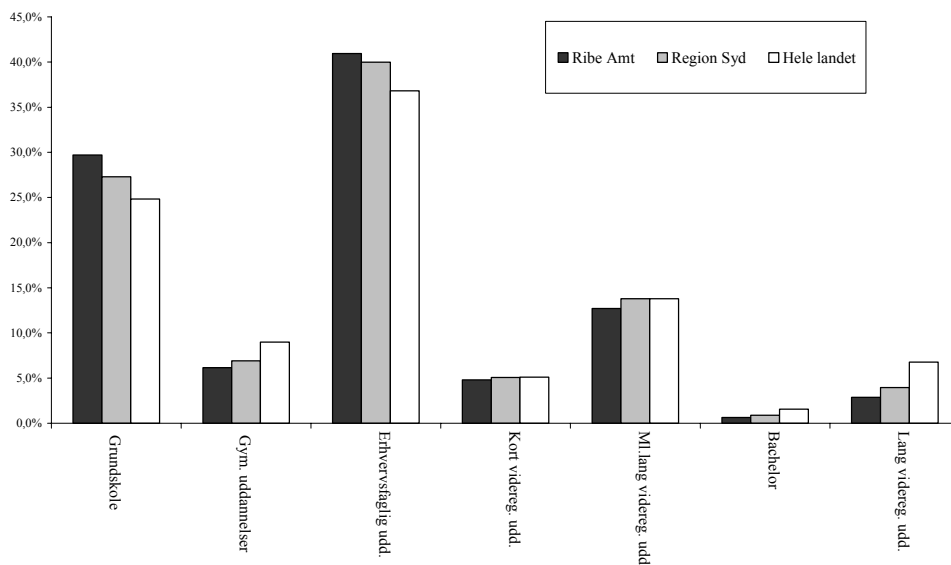
Flere af de ovenstående virksomheder i jobcenterområde Esbjerg er afhængige af Esbjerg Havn, der er en af Nordeuropas største, og som både fungerer som basehavn for Nordsøens olie- og gasaktiviteter⁸, og terminalhavn for vindmølleproducenter. Som led i realiseringen af havnens masterplan vil der i de kommende år blive gennemført betydelige anlægsinvesteringer i nye kajfaciliteter til bl.a. trailer- og containertrafik samt projektgods. Den nye kaj forventes at stå færdig medio 2007⁹. Til august anløber der igen et krydstogtskib Esbjerg Havn, og der er en forventning om, at der vil komme flere krydstogtskibe, som vil anløbe havnen. Havnen vil således i de kommende år ligeledes kunne medvirke til at understøtte turisterhvervet yderligere i Esbjergområdet.

Flere ufaglærte og færre med en videregående uddannelse

De beskæftigede i Ribe Amt er kendetegnet ved, at der er færre med en videregående uddannelse og flere med en erhvervsfaglig uddannelse, samt flere ufaglærte, jf. figuren nedenfor.

⁸ Kilde: http://www.esbjerg erhvervscenter.dk/pdf_filer/Erhvervsbyen_Esbjerg.pdf

⁹ Kilde: <http://www.port-of-esbjerg.dk/> og her "Resume af beretning og årsregnskab 2005", Esbjerg Havn (teksten er taget direkte herfra!).

Figur 3-3 *Antallet af beskæftigede fordelt på uddannelsesgrupper i Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 2005*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS551)

Konkret har 23 procent af de beskæftigede i Ribe Amt en videregående uddannelse mod 26 procent i Region Syd og 29 procent på landsplan. Omvendt er 36 procent af de beskæftigede i Ribe Amt ufaglærte mod 34 procent i både Region Syd og hele landet.

I Ribe Amt er der samtidig flere blandt de ufaglærte, der kun har en grundskole, men til gengæld færre, som kun har en gymnasial uddannelse, sammenlignet med Region Syd og hele landet.

Uddannelsesniveaulet er gennemsnitlig lavere end i Region Syd og på landsplan

Uddannelsesniveaulet er således gennemsnitligt lavere i Ribe Amt end både i Region Syd og i hele landet, men afspejler i høj grad erhvervsstrukturen i området.

Det relativt højere antal ufaglærte blandt de beskæftigede i Ribe Amt indikerer, at der er flere løntunge funktioner på arbejdspladserne i Ribe Amt end i Region Syd og på landsplan og dermed alt andet lige et større udflytningspotentiale. Senest har Vestfrost og LEGO besluttet at flytte en stor del af produktionen ud af landet. Vestfrost vil flytte ca. 300 arbejdspladser til et lavlønsområde, mens LEGO Systems vil flytte ca. 900 arbejdspladser til Østeuropa og evt. Mexico.

Aldersfordelingen svarer til den, der gælder i Region Syd og hele landet

Hvad angår aldersfordelingen blandt de beskæftigede på arbejdspladser i Ribe Amt svarer den stort set til fordelingen i både Region Syd og hele landet, jf. Bilag 1.

I alle tre områder er ca. 23 procent er under 30 år, 50 procent mellem 30-49 år, mens de resterende 27 procent er over 50 år.

Der findes imidlertid en række faggrupper, hvor andelen af beskæftigede personer over 50 år er væsentligt højere end de gennemsnitlige 27 procent, og hvor der i kraft heraf er risiko for, at der kan opstå mangel på arbejdskraft i takt med, at de pågældende faggrupper forlader arbejdsmarkedet. Denne problemstilling har været genstand for en nærmere analyse i rapporten "Aldersstrukturen blandt forskellige faggrupper i Ribe Amt"¹⁰. I rapporten blev der identificeret i alt 16 faggrupper, som kan imødesee en særlig stor afgang som følge af alder i de kommende 10-15 år. De 16 faggrupper blev inddelt i fire grupper alt efter risikoen for, at der kan opstå mangel på den pågældende faggruppe i de kommende 10-15 år, jf. tabellen nedenfor, der indeholder en opsummering af den demografiske udviklings betydning for den fremtidige rekrutteringssituation.

Tabel 3-2 Rekrutteringssituation

Forværring af eksisterede flaskehalsproblemer	Flaskehalsproblemer kan opstå	Måske rekrutteringsproblemer	Sandsynligvis ingen betydning for den fremtidige rekruttering
Læger Murere Frisører	Vid. udd. sygeplejersker Folkeskolelærere Snedkere	Arkitekter Bygningskonstruktører Politi og forsvar Finans Tandklinikassistenter	Beklædning Søfart Grafisk Teknisk Generelt

De 16 udvalgte faggrupper vejer særligt tungt blandt de beskæftigede inden for undervisnings-, sundheds-, og bygge- og anlægsområdet samt finansierings- og forsikringsvirksomhed, anden servicevirksomhed og træ-, papir-, og glasindustri. Disse brancher kan således imødesee en særlig udfordring i forhold til at sikre den nødvendige arbejdskraft i de kommende 10-15 år.

Det gælder endvidere kommunerne i Ribe Amt, der kan imødesee en særlig stor afgang som følge af alder blandt medarbejderne med de gamle social- og sundhedsuddannelser samt de ufaglærte inden for ældreområdet.

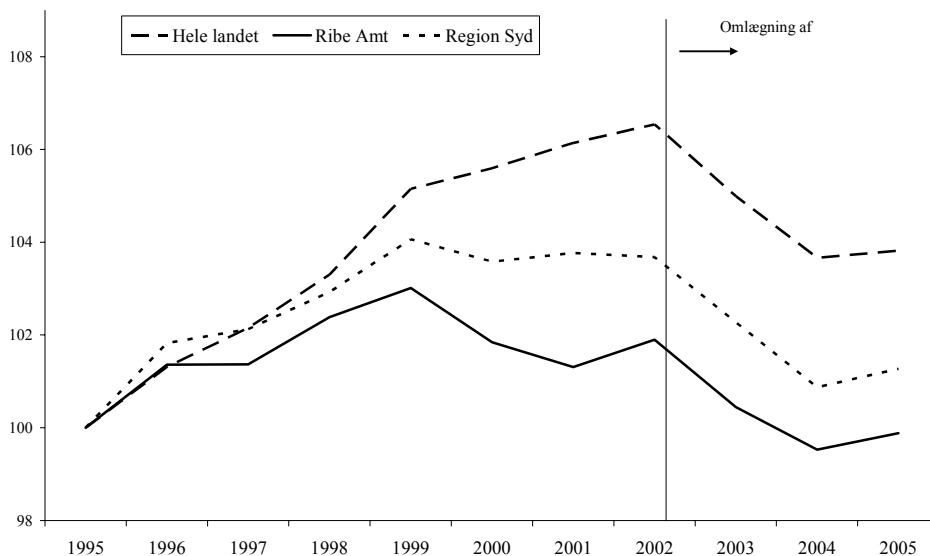
3.2 Efterspørgslen efter arbejdskraft de seneste 10 år

3.2.1 Udviklingen i antallet af arbejdspladser og virksomheder

Marginalt fald i beskæftigelsen

Antallet af arbejdspladser i Ribe Amt er i perioden fra 1995 til 2005 faldet med 140 arbejdspladser svarende til et fald på 0,1 procent. Antallet af arbejdspladser i Region Syd og hele landet er derimod steget i den pågældende periode. Konkret er der blevet 1,3 % flere arbejdspladser i Region Syd og hele 3,8 procent flere arbejdspladser på landsplan, jf. figuren nedenfor.

¹⁰ Rapporten er udarbejdet af COWI A/S for Arbejdsmarkedsrådet i Ribe Amt primo 2006.

Figur 3-4 *Udviklingen i antal arbejdspladser i Ribe Amt, Region Syd og hele landet (1995=100)*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (PEND 11)

Variation fra udviklingen på landsplan i perioden 1999 -2001
Lidt større vækst i 2004 til 2005 i Ribe Amt end på landsplan

Med undtagelse af perioden fra 1999 til 2001 har udviklingen i antallet af arbejdspladser i Ribe Amt i hovedtræk fulgt udviklingen på landsplan.

Faldet i antallet af arbejdspladser i 2002-2003 skyldes primært, at Danmarks Statistik ændrede opgørelsesmetode i 2002. Faldet fortsatte dog frem til 2004, hvor udviklingen igen vendte. Fra 2004 til 2005 er antallet af arbejdspladser således igen steget om end marginalt. I Ribe Amt og i Region Syd er antallet af arbejdspladser steget med 0,4 % fra 2004 til 2005, mens antallet af arbejdspladser på landsplan kun er steget med 0,1 % i den pågældende periode.

På nuværende tidspunkt er antallet af arbejdspladser i Ribe Amt således stigende.

Færre, men større virksomheder

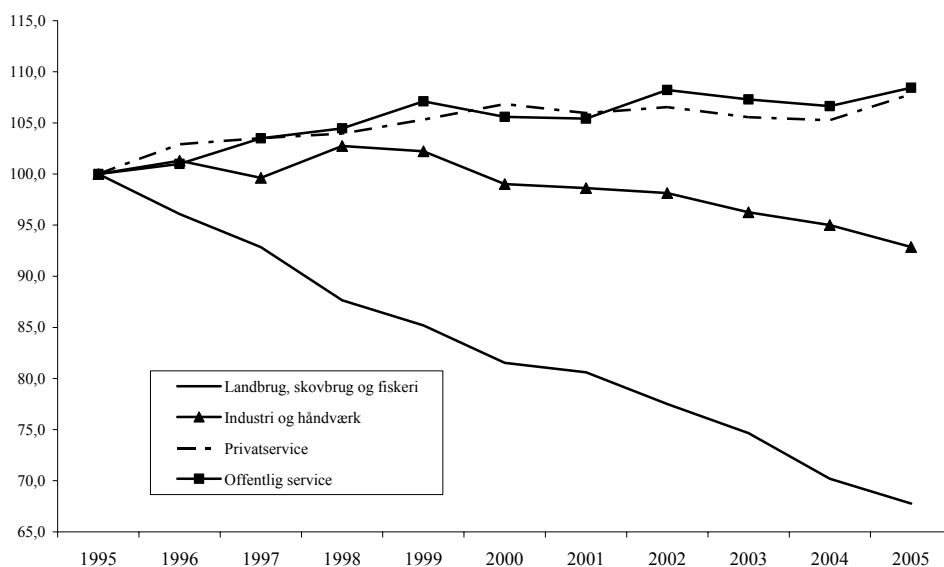
I samme perioder er der blevet færre men større virksomheder. I alle tre områder er der især sket et stort fald i antallet af virksomheder med færre end 5 ansatte. Ribe Amt har samtidig oplevet en særlig stor stigning i antallet af virksomheder med 20-49 ansatte, mens Region Syd og hele landet har oplevet en særlig stor stigning i antallet af virksomheder med flere end 50 ansatte.

Sagt med andre ord er de store virksomheder vokset mere i Region Syd og hele landet end i Ribe Amt.

3.2.2 Udviklingen i antallet af arbejdspladser inden for de enkelte brancher

Faldet i antallet af arbejdspladser fra 1995 til 2005 dækker over relativt store forskelle mellem dels de enkelte jobcenterområder og dels mellem de enkelte brancher, jf. de to figurer nedenfor og bilag 1.

Hvad angår forskellene mellem de enkelte jobcenterområder, så har jobcenterområde Varde fået godt 1000 flere arbejdspladser i perioden 1995 til 2005, mens jobcenterområderne Esbjerg, Vejen og Billund har mistet henholdsvis 530 -, 425 og 300. Jobcenterområde Billund har således mistet forholdsmæssigt flest arbejdspladser.

Figur3-5 Udviklingen i antallet af beskæftigede med arbejdsplads i Ribe Amt fordelt på hovedsektorer 1995-2005 (1995=100)

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (Pend11)

Anm: Branchegruppen industri og håndværk omfatter i figuren her både industrien, byggeri og anlæg samt råstofudvinding, samt energi og vandforsyning

Hvad angår forskellene mellem de enkelte brancher, så er der sket en kraftig nedgang i antallet af arbejdspladser inden for branchen landbrug, fiskeri og skovbrug, og et fald i antallet af arbejdspladser inden for industrien. Til gengæld er antallet af arbejdspladser steget inden for byggeri og anlæg, råstofudvinding, energi og vandforsyning samt inden for både privat- og offentlig service.

Knap 1/3 af arbejdspladserne inden for landbrug, skovbrug og fiskeri er forsvundet siden 1995

Landbrug, skovbrug og fiskeri i Ribe Amt har ligesom på landsplan, oplevet et drastisk fald i beskæftigelsen. Helt konkret er der siden 1995 forsvundet knap 3.000 arbejdspladser inden for branchen svarende til et fald på 32 procent. Faldet har været større i Ribe Amt end i Region Syd (-28 %) og på landsplan (-29 %).

Knap 1/3 af virksomhederne er også forsvundet

Det kraftige fald i antallet af beskæftigede er blevet ledsaget af et tilsvarende stort fald i antallet af virksomheder inden for branchen. Således er der blevet 30 procent færre virksomheder i perioden 1994 til 2004¹¹ inden for landbrug, skovbrug og fiskeri. Faldet i antallet af virksomheder har især ramt de helt små virk-

¹¹ Der findes ikke tal for antal virksomheder i 2005, hvorfor vi har anvendt tal for 2004.

	somheder med færre end 5 ansatte, der næsten er blevet halveret i perioden (-47 %).
3.200 færre arbejdspladser inden for industrien de seneste 10 år	Industrien ¹² har ligeledes mistet et større antal arbejdspladser i løbet af de sidste 10 år. I perioden 1995 til 2005 er der således forsvundet ca. 3.200 industriarbejdspladser i Ribe Amt svarende til et fald på 12 procent. De to brancher der har mistet det største antal arbejdspladser er møbel, sten-, ler-, og glasindustri og anden industri, samt nærings- og nydelsesmiddelindustrien, der er blevet reduceret med henholdsvis godt 1.000 og 900 arbejdspladser svarende til et fald på 14 procent inden for begge brancher. Målt i procent har tekstil- og beklædningsindustrien imidlertid mistet flest arbejdspladser, jf. figuren nedenfor. Her er der tale om et fald på 42 procent, men det dækker over et fald på kun 292 arbejdspladser.
Industriarbejdspladserne er ikke forsvundet i samme takt i Ribe Amt som i Region Syd og hele landet	Sammenlignet med Region Syd og hele landet har industrien i Ribe Amt imidlertid mistet forholdsmæssigt færre arbejdspladser. Således er der blevet henholdsvis 16 og 17 procent færre arbejdspladser inden for industrien i Region Syd og hele landet, mod som nævnt 12 procent i Ribe Amt. I modsætning til i Ribe Amt og i Region Syd er der på landsplan sket en stigning i antallet af arbejdspladser inden for mineralolie-, kemisk- og plastindustri.
Mindre stigning i bygge- og anlægssektoren, men større stigning i råstofudvinding, energi og vandforsyning	Region Syd og landet som helhed adskiller sig endvidere ved at antallet af arbejdspladser inden for bygge- og anlægssektoren er steget mere end i Ribe Amt. Til gengæld har Ribe Amt oplevet en større stigning i antallet af arbejdspladser inden for Råstofudvinding, energi- og vandforsyning, der bl.a. tæller energisektoren og dermed offshoresektoren. Branchen har igennem de sidste 10 år oplevet en stigning i antallet af arbejdspladser på 13,7 procent, svarende til godt 300 arbejdspladser.
Store stigninger inden for serviceområdet	De to enkelt stående sektorer, som har oplevet de største stigninger i antallet af arbejdspladser er privat ¹³ - og offentlig service. Med undtagelse af nogle relativt store fald inden for post og telekommunikation (-21,7 %) og finansiering og forsikring (-19,2 %) har samtlige af de øvrige brancher under private serviceerhverv i Ribe Amt oplevet stigninger i antallet af arbejdspladser de sidste ti år.

¹² De rene industribrancher omfatter nærings- og nydelsesmiddelindustri, træ-, papir- og grafisk industri, tekstil- og beklædningsindustri, møbel-, sten-, ler- og glasindustri og anden industri, jern og metalindustri, samt mineralolie-, kemisk- og plastindustri mv.

¹³ **Privat service** omfatter engros- og agenturhandel ekskl. biler, detailhandel, biler og reparationsvirksomhed, hoteller og restaurationsvirksomhed, transportvirksomhed, Post- og telekommunikation, finansiering og forsikringsvirksomhed og forretningsservice og ejendomsformidling, samt renovation, forlystelser og foreninger. **Offentlig service** omfatter offentlig administration, undervisning, sundhedsvæsen og sociale institutioner.

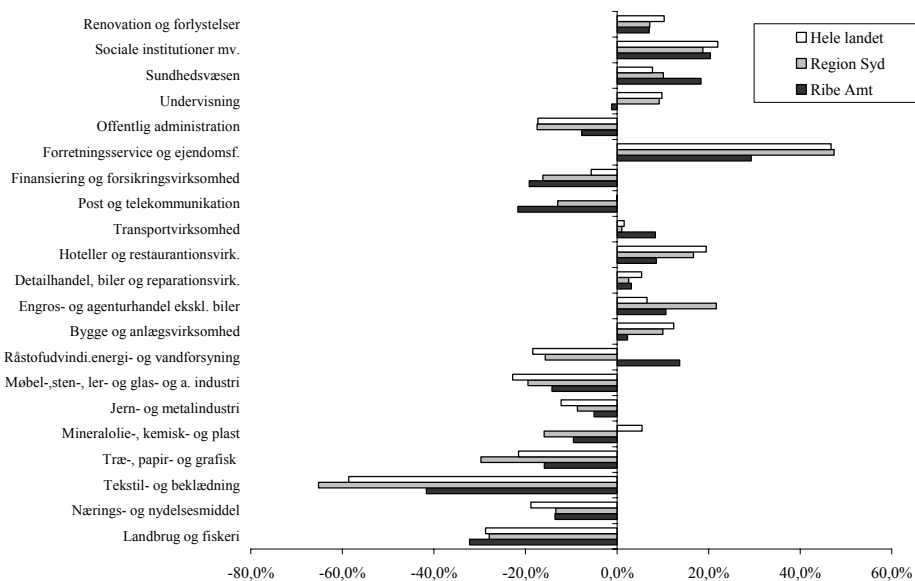
Den branche, der har oplevet den største stigning i antallet af arbejdspladser inden for privatservice, er forretningsservice og ejendomsformidling, hvor der er skabt ca. knap 2.000 flere arbejdspladser inden for de seneste 10 år svarende til en stigning på 30 procent. Branchen omfatter både de mere videnstunge brancher såsom advokatvirksomhed, rådgivende ingeniører og arkitekter mv., og mere arbejdskraftintensive brancher såsom rengøringsvirksomheder, vikarbureauer mv. Særkørsler fra Danmarks Statistik viser, at det i perioden 1995 - 2002 primært er brancherne rengøring, boligservice og vikarbureauer, der tegner sig for de største stigninger i antallet af virksomheder inden for denne branche.

Den store stigning i antallet af arbejdspladser inden for forretningsservice og ejendomsformidling er således ikke et udtryk for, at antallet af videns erhverv er steget markant i Ribe Amt - om end branchen IT og datavirksomhed har oplevet en pæn fremgang i perioden 1995 til 2002. Men snarere et billede af den generelle tendens i retning af, at virksomhederne i løbet af de senere år i stigende omfang har valgt at koncentrere sig om deres kerneydelser og kernearbejdskraft. Som led i denne proces har mange virksomheder valgt at outsource bl.a. rengøringsfunktionen og i højere grad benytte sig af periferi arbejdskraft i form af midlertidigt ansatte.

Stor stigning i antal arbejdspladser inden for sociale institutioner og sundhedsvæsen

Væksten i antallet af beskæftigede inden for de offentlige serviceerhverv kan i høj grad henføres til en meget stor stigning i antallet af arbejdspladser inden for sociale institutioner (+ 2.200, svarende til + 20 %) og sundhedsvæsen (+ 900 svarende til + 18 %). Væksten (målt i procent) i antallet af arbejdspladser inden for sundhedsvæsen har endda været højere end i både Region Syd og på landsplan.

Omvendt har Ribe Amt i modsætning til Region Syd og hele landet oplevet et fald i antallet af arbejdspladser inden for undervisning. I det omfang faldet i antallet af arbejdspladser inden for undervisning er et udtryk for, at udbuddet af undervisningstilbud er faldet, er det et faresignal set i lyset, af at viden i de kommende år får større og større betydning for, hvordan virksomhederne klarer sig.

Figur3-6 *Udviklingen i antallet af beskæftigede i Ribe Amt, Region Syd og hele landet fordelt på 21 brancher. 1995 - 2005.*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (Pend11)

Stor stigning i antal arbejdspladser inden for offentlig administration siden 2001

Endelig skal det nævnes, at selvom antallet af arbejdspladser inden for offentlig administration er faldet samlet betragtet fra 1995 til 2005, så har branchen faktisk oplevet en stigning i antallet af ansatte siden 2001. Antallet af arbejdspladser inden for offentlig administration er i perioden 2001 til 2005 steget med 560 personer, svarende til en stigning på hele 10 procent, jf. figur i bilag 1.

3.2.3 Udviklingen i fordelingen på køn og alders blandt de beskæftigede

Stigning i antal beskæftigede kvinder, men fald i antal beskæftigede mænd

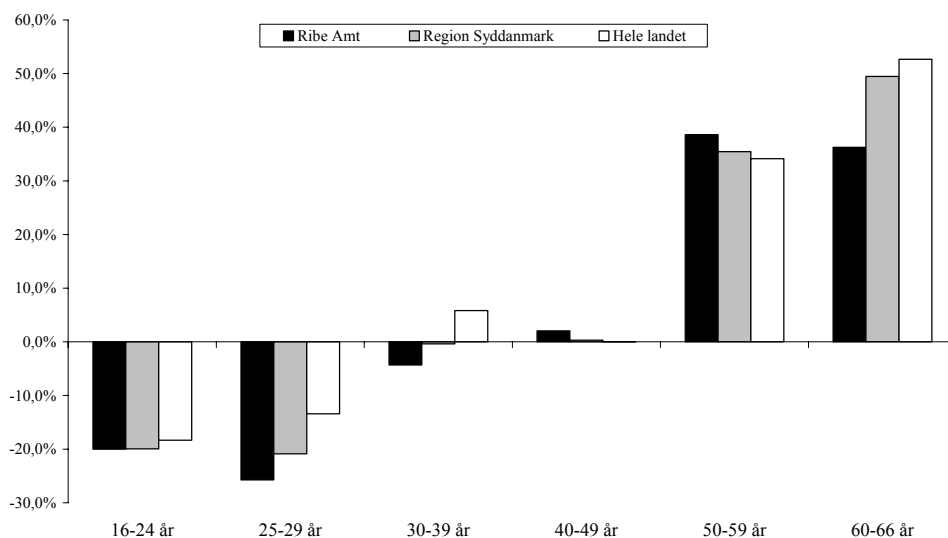
Det viser sig, at udviklingen i beskæftigelsen de sidste 10 år alene har haft en modsatrettet effekt på de to køn. Kvindernes beskæftigelse er således steget, mens mændenes beskæftigelse er faldet.

I Ribe Amt er kvindernes beskæftigelse steget med 2,5 procent mod 4,9 procent i Region Syd og 6,6 procent i hele landet. I Ribe Amt og Region Syd er mændenes beskæftigelse omvendt faldet, mens den på landsplan er steget.

At det forholder sig sådan skal sandsynligvis ses i lyset af ændringerne i erhvervsstrukturen, som har betydet en tilbagegang i de brancher, der traditionelt beskæftiger særlig mange mænd, og omvendt en stigning i de brancher, der traditionelt beskæftiger forholdsmæssig mange kvinder.

Forskydning i alderssammensætningen

Der er i perioden 1995 til 2005 sket en relativ kraftig forskydning i de beskæftigedes alderssammensætning i retning af færre unge og flere ældre i såvel Ribe Amt, som i Region Syd og på landsplan. Således er der i alle tre områder sket et kraftigt fald i antallet af beskæftigede under 30 år, og omvendt en kraftig stigning i antallet af beskæftigede over 50 år, jf. figuren nedenfor.

Figur3-7 *Udviklingen i alderssammensætning blandt beskæftigede i Ribe Amt, Region Syddanmark og hele landet i perioden fra 1995 til 2005*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (Pend11)

22 procent færre beskæftigede under 30 år, og 38 procent flere over 50 år

Konkret er der blevet 22 procent færre beskæftigede under 30 år, og 38 procent flere beskæftigede over 50 år i Ribe Amt de sidste ti år. Sammenlignet med Region Syd og hele landet er faldet i antallet af unge under 30 år større. Det gælder især faldet i antallet af 25-29 årige.

Med faldet i antallet af unge er tilgangen af nye kvalifikationer ligeledes faldet, hvilket set i globaliseringsperspektivet kan blive en trussel.

Hvad angår de enkelte jobcenterområder, har jobcenterområde Billund oplevet det største fald i antallet af beskæftigede under 30 år og Varde det mindste fald. Mens jobcenterområde Esbjerg har oplevet den største stigning i antallet af beskæftigede over 50 år og Vejen den mindste stigning.

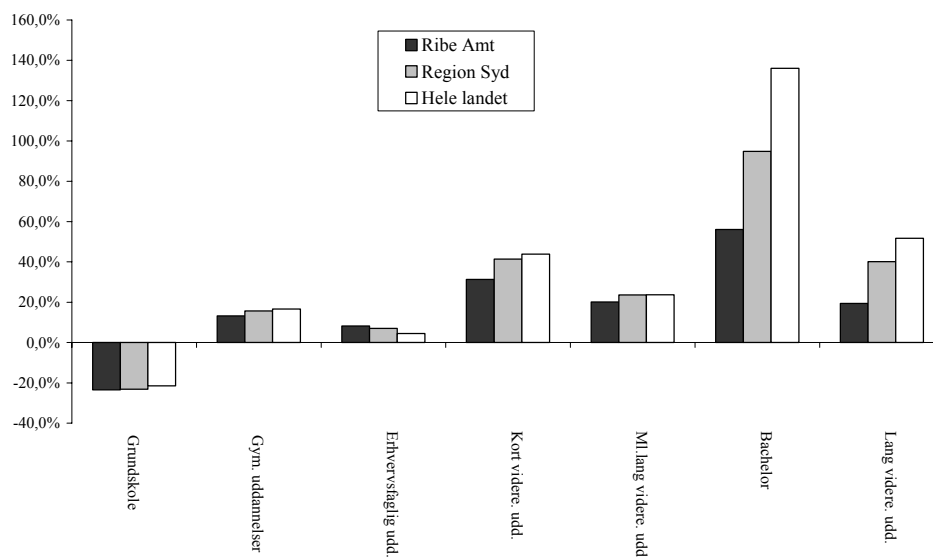
3.3 Udviklingen i efterspørgslen efter kvalifikationer

Der er samtidig sket en forskydning i de beskæftigedes kvalifikationer i retning af færre ufaglærte og flere med en kompetencegivende uddannelse.

Færre ufaglærte og flere med en kompetencegivende uddannelse

I perioden fra 1995 til 2005 er antallet af ufaglærte faldet med 19 procent, mens antallet af beskæftigede med en kompetencegivende uddannelse er steget med 13 procent. Faldet i antallet af ufaglærte har været større i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet. Stigningen i antallet af beskæftigede med en kompetencegivende uddannelse har omvendt været mindre. Det gælder især væksten i efterspørgslen efter personer med en videregående uddannelse.

Det ser således ud til, at virksomhederne i Ribe Amt ikke i samme omfang som virksomhederne i Region Syd og landet som helhed har efterspurgt et stigende antal personer med en videregående uddannelse, hvilket sandsynligvis skal ses i lyset af forskellene i erhvervsstrukturen i de tre områder.

Figur 3-8 *Udviklingen i de beskæftigedes uddannelsesbaggrund i Ribe Amt, Region Syd og på landsplan i perioden 1995-2005.*

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk (RAS4).

Bekymrende udvikling

Udviklingen i antallet af beskæftigede med en bachelor eller lang videregående uddannelse i Ribe Amt ligger i denne henseende markant under udviklingen i både Region Syddanmark og i hele landet. Dette bevirker, sammen med en generelt lavere andel beskæftigede med en bachelor eller lang videregående uddannelse, at der heller ikke på kort eller mellemlangt sigt er udsigt til, at Ribe Amt får indhentet noget af den uddannelsesmæssige ulighed i forhold til Region Syd og hele landet.

3.4 Efterspørgslen efter arbejdskraft i de kommende 10 år

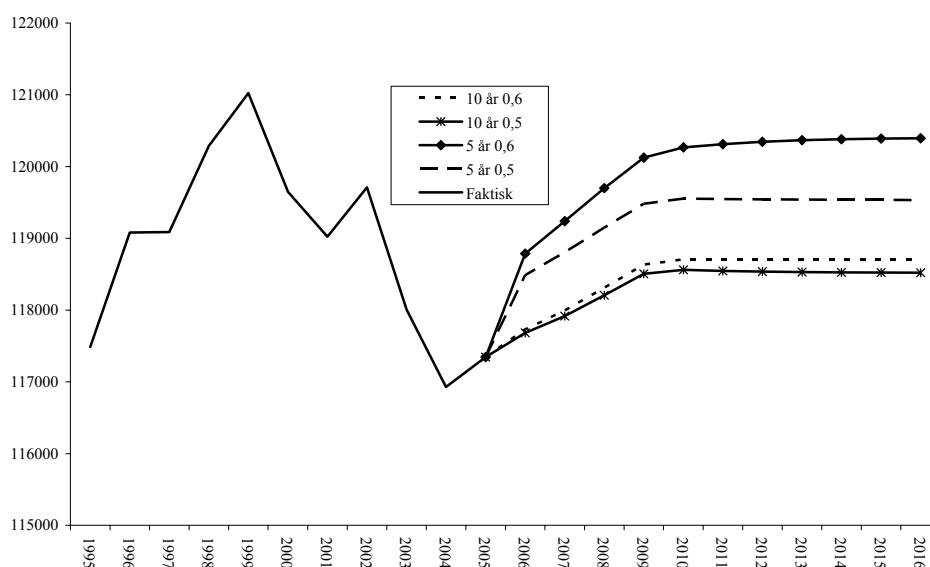
I dette afsnit præsenteres et bud på udviklingen i beskæftigelsen i Ribe Amt i de kommende ti år.

Budet er baseret på COWIs fremskrivningsmodel, der ligesom RIMO (Regional Iterativ Model) anvender ADAM tal som udgangspunkt for den forventede udvikling på landsplan. De ADAM tal, som bliver brugt til den aktuelle model, stammer fra finansredegørelsen 2004. Det betyder at regeringens "Flere i arbejde" plan ligger som en forudsætning for tallene og dermed den optimisme, som disse tal indeholder.

En fremskrivning på 10 års sigt er altid forbundet med usikkerhed og skal først og fremmest ses som er bud på, hvordan udviklingen i Ribe Amt *kan* udvikle sig, såfremt de seneste års udviklingstendenser får lov at fortsætte, og såfremt Ribe Amt følger udviklingstendenserne på landsplan. I tilknytning hertil skal der gøres opmærksom på, at udviklingen i Ribe Amt har størst betydning i de første år af fremskrivningsperioden. Det er således vigtigt at forholde sig kritisk til de tal, som fremskrivningen kommer frem til, herunder inddrage den kvalitative viden, som eksisterer om udviklingen inden for de enkelte brancher.

Vi har i forbindelse med udarbejdelsen af fremskrivningen for Ribe Amt frem til 2015 valgt at opererer med fire forskellige scenarier. Forskellen mellem de enkelte scenarier består dels i, hvor mange år af den historiske udvikling de er baseret på, og dels i vægtningen af den historiske udvikling i de kommende år¹⁴.

Resultatet af fremskrivningerne er vist i figuren nedenfor.

Figur 3-9 Fire scenarier for beskæftigelsesudviklingen i Ribe Amt. Faktisk udvikling 1995-2005 og scenarier for udviklingen 2005-2015.

Kilde: COWI's fremskrivninger baseret på historiske data fra Danmarks Statistik og ADAM's forventninger til den fremtidige udvikling.

¹⁴ Det ene scenarie er baseret på de seneste 10 års udviklingstendenser inden for de enkelte brancher, mens det andet scenarie er baseret på de seneste 5 års udviklingstendenser inden for de enkelte brancher. De to øvrige scenarier handler om, hvor kraftig effekten af den historiske udvikling skal være i fremtiden. Jo længere ud i fremtiden prognosen rækker, des mindre må relevansen af den nuværende historik antages at være. Det ene scenarie benytter en dæmpningsfaktor på 0,5 og det andet scenarie en dæmpningsfaktor på 0,6.

Forventning om mellem 1.200 og 3.000 flere arbejdspladser i de kommende ti år

For alle scenarier forventes, at den vækst i beskæftigelsen, som har fundet sted fra 2004 til 2005, vil fortsætte frem til 2015.

De fire fremskrivninger peger på, at der i perioden 2005 til 2015 vil ske en vækst i beskæftigelsen på mellem knap 1.200 personer og godt 3.000 personer svarende til en vækst på mellem 1, 4 og 2,6 procent. Der er således en forventning om, at beskæftigelsen kan nå op på det niveau den lå på i 1998 igen.

3.4.1 Udviklingen i antallet af arbejdspladser inden for de enkelte brancher

Ved brug af de fire forskellige scenarier opnås ikke nødvendigvis et entydigt billede af udviklingen i antallet af arbejdspladser inden for de enkelte brancher, da to af de fire scenarier i nogle tilfælde vil pege i én retning og de to andre scenarier i en anden retning.

De brancher, hvor alle fire scenarier forudsiger en vækst i antallet af arbejdspladser er, jf. tabellen nedenfor:

- Nærings- og nydelsesmiddelindustrien
- Jern og metalindustri
- Træ-, papir og grafisk industri
- Råstofudvinding samt energi- og vandforsyning
- Engros- og agenturhandel ekskl. biler
- Transportvirksomhed
- Offentlig administration
- Sundhedsvæsen.

Blandt disse brancher forventes de største stigninger i antallet af arbejdspladser målt i absolutte tal at finde sted inden for brancherne råstofudvinding samt energi- og vandforsyning, offentlig administration og jern- og metalindustri.

Omvendt er der en entydig forventning om en faldende efterspørgsel inden for følgende brancher:

- Landbrug, skovbrug og fiskeri
- Mineralolie-, kemisk- og plastindustri mv.
- Hotel og restaurationsvirksomhed
- Post og telekommunikation
- Finansiering og forsikringsvirksomhed
- Undervisning
- Renovation, foreninger og forlystelser

Blandt disse brancher forventes de største fald i antallet af arbejdspladser at forekomme inden for brancherne undervisning, renovation, foreninger og forlystelser og hotel og restaurationsvirksomhed.

Arbejdsmarkedsrådets seneste prognose for udviklingen i beskæftigelsen på et kvartals og et års sigt, som er offentliggjort i Arbejdsmarkedsredegørelsen for 2. kvartal 2006, forventer moderat vækst i beskæftigelsen i 2006 og 2007, og

vækst inden for følgende brancher *nærings- og nydelsesmiddelindustrien, træ-, papir- og grafiskindustri, råstofudvinding, energi og vandforsyning, forretningsservice og ejendomsformidling samt inden for sundhedsvæsen*. Til gengæld forventes et fald i beskæftigelsen inden for *landbrug, skovbrug og fiskeri, tekstil- og beklædningsindustri, møbel-, sten-, ler- og glasindustri og anden industri, post og telekommunikation og offentlig administration*.

Tabel 3-3 Fire scenarier for udviklingen i beskæftigelsen i Ribe Amt 2005 - 2015, fordelt på brancher

	Forventet udvikling	Fortegn
Landbrug, skovbrug og fiskeri	-180 ► -0	-
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	+200 ► +500	+
Tekstil- og beklædningsindustri	-5 ► +110	+/-
Træ-, papir- og grafisk industri	+5 ► +100	+
Mineralolie-, kemisk- og plastindustri mv.	-275 ► -125	-
Jern- og metalindustri	+225 ► +950	+
Møbel-, sten-, ler- og glasindustri og anden industri	-30 ► +330	(+)
Råstofudvinding, energi- og vandforsyning	+220 ► +900	+
Bygge og anlægsvirksomhed	-350 ► +80	+/-
Engros- og agenturhandel ekskl. biler	+175 ► +450	+
Detailhandel, biler og reparationsvirksomhed	-180 ► +130	-/+
Hoteller og restaurationsvirksomhed	-280 ► -180	-
Transportvirksomhed	+170 ► +430	+
Post og telekommunikation	-125 ► -210	-
Finansiering og forsikringsvirksomhed	-120 ► -10	-
Forretningsservice og ejendomsformidling	-600 ► +500	-/+
Offentlig administration	+370 ► +1300	+
Undervisning	-680 ► -260	-
Sundhedsvæsen	+170 ► +425	+
Sociale institutioner mv.	-442 ► +25	-/+
Renovation, foreninger og forlystelser	-330 ► -60	-
Uoplyst aktivitet	-10 ► +70	-/+
I alt	+1.175 ► +3.050	+

Kilde: COWIs fremskrivningsmodel

Anm: Fortegnene i tabellen illustrerer styrken af udsagnene samt retning for udviklingen. Et fortegn uden parenteser om indiker at alle fire scenarier peger i samme retning. Et fortegn med parentes om angiver at 3 af scenarierne peger i samme retning. +/- indikerer at to scenarier peger i hver sin retning.

Der hvor de to prognoser adskiller sig fra hinanden er først og fremmest tidshorisonten, og dernæst at COWIs prognose er lidt mere optimistisk end Arbejdsmarkedsrådets, hvilket til dels hænger sammen med, at den er bundet op på regeringens "Flere i arbejde".

Dernæst skal det bemærkes, at COWIs prognose i modsætning til Arbejdsmarkedsrådets prognose forudser en vækst inden for offentlig administration. COWIs prognose forudser således en fortsættelse af den vækst i antallet af ansatte, som har præget udviklingen inden for branchen siden 2001, jf. bilag 1. Dette er helt i tråd med ADAM tallene og dermed regeringens forventninger til udvik-

lingen. Ifølge ADAM tallene vil antallet af arbejdspladser inden for offentlig administration stige med ca. 9 procent fra 2005 til 2015. Det er dog en af de brancher, inden for hvilken det er specielt svært at forudsige udviklingen ikke mindst set i lyset af strukturreformen, jf. afsnittet nedenfor.

Nedenfor følger en kvalitativ beskrivelse af forventede udviklingstræk på længere sigt i efterspørgslen efter arbejdskraft og kvalifikationer inden for de 21 brancher, der indgår i Arbejdsmarkedsrådets kvartalsvise prognoser.

3.4.2 Kvalitativt billede af udviklingen på brancheniveau¹⁵

Landbrug, skovbrug
og fiskeri

Beskæftigelsesudviklingen inden for landbrug skovbrug og fiskeri har gennem mange år været i tilbagegang. Både fiskeri og landbrug effektiviseres, og produktionen samles på færre enheder, hvilket medfører fortsat færre beskæftigede. Der bliver således såvel færre selvstændige som færre lønmodtagere inden for branchen.

Ifølge en ny rapport fra Landbrugsraadet¹⁶ står den danske jordbrugs- og fødevarsektor over for et stærkt stigende konkurrencepres nu og i fremtiden.

En af konsekvenserne af den hårde konkurrence i forhold til udlandet er et enormt pres på primærproducenterne om at reducere omkostningerne pr. produceret enhed. Det kommer bl.a. til udtryk i strukturudviklingen i landbruget. I de seneste ti år er antallet af heltidslandmænd blevet reduceret med omkring en tredjedel. Og denne tendens forventes at fortsætte i de kommende år, så der kun vil være omkring 13.000 bedrifter tilbage i Danmark i 2015. Den hårde konkurrence og presset på omkostninger har endvidere i de senere år fået et stigende antal danske svineproducenter og selskaber til at henlægge produktionen af svin til lande med et lavere lønniveau.

I en rapport¹⁷ udarbejdet for Dansk Fisk forventes der ligeledes en nedgang i antallet af virksomheder og medarbejdere inden for fiskerierhvervet. Konkret antages det, at der i 2010 vil være ca. 30 % færre virksomheder med en tilsvarende reduktion i beskæftigelsen.

Der er således en forventning om, at den faldende tendens i antallet af arbejdspladser inden for landbrug, skovbrug og fiskeri fortsætter i de kommende år. Denne udvikling vil især berøre jobcenterområde Varde og Vejen, hvor knap hver tiende arbejdsplads i dag er placeret inden for landbrug, skovbrug og fiskeri.

¹⁵ Dette afsnit er bl.a. baseret på Arbejdsmarkedsrådets Sekretariats papir om udviklingen i beskæftigelsen fordelt på brancher, der er et papir, som løbende opdateres med nyt om de enkelte 21 brancher på baggrund af avisartikler, diverse rapporter mv. Sekretariatet har stillet dette papir til rådighed for COWI

¹⁶ Konkurrenceevne - muligheder og udfordringer for jordbrugs- og fødevarsektoren i fremtidens globale marked (Landbrugsraadet, 2006)

¹⁷ Dansk fiskeindustri's udviklingsmuligheder i den globale økonomi - fisk uden grænser (GEMBA Innovation, IFM, Fødevarøkonomisk Institut, Brand Plant, Eurofish, 2005).

Nærings- og nydelsesmiddelindustri

Branchen gennemgår ligesom branchen landbrug, skovbrug og fiskeri en betydelig strukturel udvikling i disse år. Der er således tendens til, at store fødevarerkoncerner samler produktion på få store virksomheder, og i stigende omfang outsourcer den løntunge del af produktionen. En del af denne tilpasning er allerede sket, men i følge Landbrugsraadets rapport om konkurrenceevne, jf. ovenfor, vurderer Landbrugsraadet, at en større og større del af forarbejdningen vil ske tæt på forbrugerne i udlandet, i det omfang lønomkostningerne i det pågældende land er lavere end i Danmark. Der er således en forventning om, at outsourcingen vil fortsætte i de kommende år. Det er da også lige blevet besluttet, at der i Ribe Amt nedlægges 700 stillinger inden for slagteriområdet.

Nærings- og nydelsesmiddelbranchen, herunder slagteribranchen, fylder særlig meget i jobcenterområde Esbjerg, og der er angiveligt udsigt til en nedgang i beskæftigelsen på kort sigt inden for slagteribranchen, men en positiv udvikling i branchen som helhed på længere sigt.

Tekstil- og beklædningsindustri

Tekstil- og beklædningsindustri beskæftiger relativt få i Ribe Amt.

De senere års udflytning af industriarbejdspladser forventes ikke at fortsætte i samme takt i de kommende år. De tilbageværende arbejdspladser har et højere vidensindhold og oplever derfor en mere stabil udvikling. Men der er fortsat en faldende tendens i antallet af arbejdspladser.

Træ-, papir- og grafisk industri

En meget stor del af virksomhederne inden for denne branche leverer produkter til byggebranchen. Den fortsat positive udvikling inden for byggeriet ventes således også i fremtiden at give grundlag for en beskeden vækst i beskæftigelsen de kommende 10 år. Og dette selvom der samtidig er en forventning om, at der fortsat vil pågå en yderligere automatisering af produktionen inden for træindustrien i de kommende år.

Den grafiske branche har mærket en svagt vigende efterspørgsel på grund af konkurrence fra elektroniske medier. Der er en betydelig overkapacitet i branchen, men markedet er stabilt, og virksomhederne konkurrerer om opgaverne. I de kommende år ventes opkøb og fusioner.

Branchen som helhed fylder relativt mere i jobcenterområde Vejen og Varde, end i de to øvrige jobcenterområder. Disse to områder vil derfor især kunne nyde godt af den forventede stigning i beskæftigelsen inden for denne branche.

Mineralolie-, kemisk- og plastindustri mv.

Der er tale om meget forskellige virksomheder i denne branche, men blandt andet inden for plastindustri er den internationale konkurrence meget stærk. Det forventes derfor, at der vil forsvinde et mindre antal arbejdspladser inden for dette område de kommende år. Samtidig sker der ligeledes inden for denne branche en stigende automatisering af produktionen og en udvikling i retning af stadig mere vidensbaseret produktion.

Branchen domineres i Ribe Amt af plastindustrien, der især fylder særligt meget i jobcenterområde Billund.

Der skal i tilknytning hertil nævnes, at det er usikkert, hvor stor en effekt LEGO Systems beslutning om at lægge en stor del af produktionen til Østeuropa og evt. Mexico vil få for underleverandørvirksomhederne i området.

I øjeblikket er plastindustrien imidlertid præget af mangel på arbejdskraft, og det gælder både faglært og ufaglært arbejdskraft.

Jern- og metalindustri

Denne branche er den største industribranche i Ribe Amt. Beskæftigelsen i branchen har efter nogle år med relativ stabil beskæftigelse imidlertid oplevet en stagnerende udvikling i de senere år. Til trods herfor vurderes det, at kapaciteten i branchen er godt udnyttet, og at der er begrænsede muligheder for at udvide beskæftigelsen. I stedet reguleres gennem indtag af ordrer og udlicitering af delleverancer.

I Ribe Amt nyder jern- og metalindustrien især godt af offshoresektoren, der har en betydelig afsmittende effekt på aktiviteten inden for jern- og metalindustrien i jobcenterområde Esbjerg.

De øvrige dele af jern- og metalindustrien melder også om stor travlhed.

En række virksomheder med tilknytning til havnen i Esbjerg mærker imidlertid afsmittning fra det lave aktivitetsniveau i fiskeriet. Det går ud over efterspørgslen på service, reparationer og vedligehold.

Møbel-, sten-, ler- og glasindustri og anden industri

Sten-, ler- og glasindustri ventes at opleve en fortsat positiv beskæftigelsesudvikling som følge af en positiv udvikling i byggeriet. Indførelsen af ny teknologi i produktionen, som har styrket konkurrenceevnen, har imidlertid gjort det muligt at øge produktionen uden at øge beskæftigelsen tilsvarende.

Møbelindustri og anden industri forventer til gengæld en mere afdæmpet udvikling blandt andet som følge af fortsat udflytning af arbejdspladser.

LEGO Systems beslutning om at flytte 900 arbejdspladser ud af landet forventes at komme til at præge beskæftigelsesudviklingen inden for branchen anden industri i de kommende år. Især jobcenterområde Billund forventes at blive ramt af flytningen.

Jobcenterområdet har i de senere år oplevet et fald i erhvervsfrekvensen, som ellers ligger relativt højt i forhold til de øvrige jobcenterområder og landet som helhed.

Råstofudvinding, energi- og vandforsyning

I forhold til resten af landet er der tale om en forholdsvis stor branche i Ribe Amt, herunder især i jobcenterområde Esbjerg. Det skyldes primært gas- og olieaktiviteterne i Nordsøen og i tilknytning hertil tilstedeværelsen af et relativt stort antal virksomheder inden for offshore.

Der forventes stor udbygningsaktivitet på de danske felter i de kommende år. Energistyrelsen vurderer, at der i de næste 5 år vil blive foretaget investeringer på mere end 20 mia. kr. i olie- og gasudvinding i den danske del af Nordsøen.

20 olieselskaber har søgt om nye koncessioner til at bore efter olie i Nordsøen. Det vil give endnu flere opgaver til underleverandører af pumper, ventiler, platforme og højteknologi til offshore branchen.

Konkret etablerer DONG en offshoreafdeling i Esbjerg i første omgang med 20 medarbejdere. Antallet vil stige i takt med aktivitetsniveauet. DONG forudser travlhed i 2006.

HH Consult, som udlejer eksperter blandt andet til olieindustrien, vil samle alle administrative aktiviteter i Esbjerg, hvor der for tiden indrettes et nyt hovedkontor. Virksomheden mener, at der er brug for flere eksperter i offshorebranchen, og der bliver kamp om at få fat i dem.

Mærsk Olie og Gas i Qatar har planer om udbygning for 17-18 mia. kr. over 3-4 år og flere Esbjergvirksomheder er på banen for at få del i opgaverne.

Der er således forventning om, at beskæftigelsen inden for denne branche vil fortsætte med at stige i de kommende år. Der er imidlertid samtidig en frygt for, at der kan opstå mangel på højt kvalificeret arbejdskraft inden for branchen, jf. nedenfor. Formanden for "Danish Offshore Industry", Kai B. Olsen giver i et interview til DR-region syd den 23. juni 2005 udtryk for, at der kan forventes betydelige investeringer i offshoreindustrien i de kommende år. Det fremgår endvidere af interviewet, at "Danish Offshore Industry" forventer, at investeringerne vil medføre et øget behov for arbejdskraft inden for området på 10-20 procent (ca. 500-1.000 medarbejdere). Væksten forventes at berøre både svejsere, elektrikere, rørfolk og anden faglært arbejdskraft¹⁸. Holder forventningerne stik, kan der således forventes yderligere vækst inden for branchen i Ribe Amt, hvormed offshoresektoren bibeholder sin styrkeposition som et særligt vigtigt erhverv i Ribe Amt og Esbjerg i særdeleshed.

Bygge- og anlægsvirksomhed

Branchen er meget konjunkturfølsom, men prognosen peger overvejende på en positiv udvikling i beskæftigelsen de kommende år. En forudsætning for udviklingen er derfor en fortsat positiv konjunkturudvikling, og at branchen kan tiltrække den fornødne arbejdskraft.

Branchen er i øjeblikket præget af stor travlhed affødt af store og små nybyggerier samt et omfattende vedligeholdelsesarbejde. Store friværdier, lav ledighed og stor fokus på boligindretning samt fremgang på vores eksportmarkeder er i følge Håndværksrådets seneste byggeanalyse (juni 2006) de primære årsager til, at byggeriet har så meget gang i hjulene, at det i disse år er sværere at finde ansatte end opgaver¹⁹.

Den lave rente og det høje privatforbrug ventes at medføre fortsat travlhed i branchen. Den store aktivitet har bl.a. udmøntet sig i mangel på forskellige typer af faglært arbejdskraft, herunder murere og struktører.

¹⁸ Danmarks Radio, region syd, erhvervsnyheder.
www.dr.dk/regioner/syd/erhverv/2005/06/23/170424

¹⁹ Kilde: "Byggeanalyse - 2006", Håndværksrådet

	<p>Håndværksrådet peger i sin analyse på, at manglen på såvel arbejdskraft som byggematerialer betyder, at væksten i dansk byggeri bliver mindre i 2006 end i 2005, hvor den toppede.</p>
Engros- og agenturhandel ekskl. biler	<p>Der sker betydelige strukturændringer på inden for engrosbranchen. Virksomhederne bliver større og mere specialiserede. Samtidig er branchen i et vist omfang konjunkturafhængig, bl.a. fordi en betydelig del af virksomhederne leverer til byggeriet.</p> <p>Branchen fylder især meget i jobcenterområde Vejen.</p>
Detailhandel, biler og reparationsvirksomhed	<p>Der har de senere år været stigende beskæftigelse inden for detailhandel, båret af et voksende privat forbrug. Udviklingen har dog været lidt mindre positiv end på landsplan. Der er tendens til, at detailhandel koncentrerer sig i større centre i de større byer. Der er derfor forventninger om en mere afdæmpet udvikling de kommende år i Ribe Amt.</p>
Hoteller og restaurationsvirksomhed	<p>I de senere år er beskæftigelsen på hotel- og restaurationsområdet steget mindre i Ribe Amt end i resten af landet. Denne tendens forventes at resultere i en mindre tilbagegang i beskæftigelsen i amtet i de kommende 10 år.</p> <p>En af de faktorer, der har sat dit præg på udviklingen inden for branchen, er bl.a. udviklingen i den tyske økonomi, som har givet sig udslag i en faldende udlejning af sommerhuse til tyskere.</p> <p>Omvendt har restaurationsbranchen nydt godt af fremgangen i danskernes privatforbrug. Fremgangen inden for denne branche forventes at fortsætte i de kommende år.</p> <p>Branchen omfatter også campingpladser og vandrerhjem, der ikke venter væsentlige ændringer i aktiviteterne i de kommende år. Det kan dog udledes af Erhvervsbladet, at landets campingpladser som helhed forventer en stigning på fem procent i antallet af overnatninger²⁰.</p>
Transportvirksomhed	<p>Udviklingen inden for transportvirksomhed hænger tæt sammen med den generelle økonomiske udvikling. Økonomisk vækst giver større transportbehov, både med hensyn til persontransport og godstransport. Der er derfor forventning om en fortsat positiv udvikling.</p> <p>Transportbranchen fylder særlig meget i jobcenterområde Billund som følge af tilstedeværelsen af Billund lufthavn. Lufthavnen forventer en fortsat fremgang i chartertrafik, indlandstrafik og luftfragt. I maj måned 2006 har lufthavnen imidlertid oplevet et fald i både antallet af passagerer og starter og landinger sammenlignet med maj 2005. Der har dog været en stigning i chartertrafikken²¹.</p> <p>I jobcenterområde Esbjerg har Esbjerg Havn en relativ stor betydning for udviklingen i området. Som led i realiseringen af havnens masterplan vil der de</p>

²⁰ Kilde: Erhvervsbladet "Nyt højtryk på campingpladserne", den 8. maj 2006.

²¹ Jf. <http://www.bll.dk/sitecore/content/Home/maanedsrappporter/2006/Maj.aspx>

kommende år blive gennemført betydelige anlægsinvesteringer. Det er således besluttet at investere omkring 50 mio. kr. i nye kajfaciliteter til bl.a. trailer- og containertrafik samt projektgods. Projekteringen af den nye kaj blev påbegyndt i slutningen af sidste år, og forventes at stå færdig medio 2007²².

Der er således forventning om en fortsat positiv udvikling inden for transportbranchen og det især i jobcenterområde Esbjerg og Billund.

Post og tele

Post og teleområdet gennemgår ligeledes i disse år store strukturændringer. Postområdet effektiviseres og en del funktioner centraliseres på få store enheder. På teleområdet er der hård konkurrence, som betyder at virksomhederne søger at minimere deres omkostninger, blandt andet via automatisering mv.

Postbranchen er præget af et stadigt faldende forbrug af brevpost. Branchen må derfor i disse år kigge sig om efter nye og anderledes måder at gøre sig gældende på.

Finansiering og forsikring

Finansiering og forsikring har oplevet næsten konstant beskæftigelsesnedgang de senere år, og denne tendens forventes at fortsætte de kommende år. Virksomhedernes fokus på omkostninger og øget brug af selvbetjeningsydelser (netbanker mv.) betyder færre medarbejdere i branchen.

Branchen har imidlertid gennem nogle år taget få elever ind på baggrund af det generelt faldende personaleforbrug. Det medfører, at der er begrænsede rekrutteringsmuligheder for uddannede bankassistenter.

Forretningsservice og ejendomsformidling

Branchen indeholder en lang række forskellige delbrancher med både højtuddannede og lavt uddannede medarbejdere. Således omfatter branchen både advokatvirksomheder, rådgivende ingeniører, arkitekter mv., og virksomheder inden for rengøringsbranchen samt vikarbureauer.

Branchen har gennemgået en betydelig vækst i de senere år, men ifølge prognosen må der forventes en mere beskeden udvikling de kommende år. Stigningen inden for private og offentlige virksomheders outsourcing af servicefunktioner kan dog betyde fortsatte stigninger i beskæftigelsen inden for branchen.

En del af de senere års vækst i branchen skal således bl.a. ses i lyset af de senere års stigning i private og offentlige virksomheder, outsourcing af periferijobs såsom rengøring og kantinedrift samt den stigende brug af vikarer. Væksten kan således i høj grad henføres til en vækst i antallet af arbejdspladser inden for rengøring og vikarbureauer.

Offentlig administration

Offentlig administration gennemgår i disse år store omstruktureringer som følge af strukturreformen. Umiddelbart vurderet vil implementeringen af strukturreformen resultere i et fald i antallet af arbejdspladser i Ribe Amt inden for offentlig administration. Den øgede kompleksitet af opgaverne inden for offentlig administration, herunder de øgede krav til kvalitet og opfølgning, trækker imidlertid i den anden retning.

²² Jf. <http://www.portesbjerg.dk/> og her "Beretning og årsregnskab"

De tal, som fremskrivningen er baseret på, forudser en stigning i antallet af beskæftigede inden for offentlig administration i de kommende år. Vi har valgt ikke at korrigere tallene, men er usikre på, om de peger i den rigtige retning.

Under branchen hører også Forsvaret, hvor strukturelle ændringer kan øge behovet for medarbejdere i Ribe Amt og dermed også trække i retning af en stigning i antallet af beskæftigede inden for branchen. Det gælder også eventuelle ændringer i antallet af værnepligtige, som tillige indgår i statistikken vedrørende antallet af beskæftigede på arbejdspladser i området.

Forsvaret er primært synligt i jobcenterområde Varde, hvor Varde kaserne er beliggende. Ændringer i normeringen på Varde Kaserne vil således få betydning for beskæftigelsen i området.

Undervisning

Beskæftigelsesudviklingen inden for undervisningssektoren relaterer sig til den demografiske udvikling, dvs. antallet af børn og unge i uddannelsessystemet, og der må derfor forventes et fald i efterspørgslen efter folkeskolelærere, men til gengæld en stigning i behovet for gymnasielærere og lærere til erhvervsskolerne. Undervisningssektoren har oplevet et faldende antal beskæftigede i de seneste ti år, og der er en forventning om, at denne udvikling vil fortsætte i de kommende år.

På erhvervsuddannelsesområdet og efteruddannelsesområdet har de store omstruktureringer, hvor skoler sammenlægges, og der spares medarbejdere, sat sit tydelige præg på udviklingen.

Sundhedsvæsen

Efterspørgslen efter sundhedsydelser stiger betydeligt i disse år og har medført stigende beskæftigelse på dette område. Flere ældre betyder flere borgere, som har behov for betjening fra sygehuse, praktiserende læger mv. Strukturændringer i sygehussektoren kan dog ændre på den samlede efterspørgsel efter arbejdskraft i forhold til prognosen.

Området er generelt underforsynet med en række faggrupper inden for det sundhedsfaglige område, herunder især læger.

Sociale institutioner

Beskæftigelsen inden for sociale institutioner har været stigende de seneste 10 år, men dog med en opbremsning i udviklingen de seneste par år. Væksten i antallet af pasningskrævende ældre er én af hovedforklaringerne på væksten på dette område. Til gengæld vil beskæftigelsen på børnepasningsområdet variere med børnetallet.

Da antallet af børn under skolealderen forventes at falde i de kommende år, forventes også efterspørgslen efter pædagoger og især pædagogmedhjælpere at falde.

Der forventes samtidig forskydninger i form af færre ansatte i børneinstitutioner, men flere i fx pædagogiske opholdssteder og i pleje- og omsorgssektoren.

Renovation, foreninger og forlystelser

Branchen omfatter meget forskellige virksomhedstyper, blandt andet faglige organisationer og arbejdsløshedskasser, kloakvæsen, renovationsvæsen, sports-

klubber, biblioteker mv. På flere af disse områder sker der rationaliseringer og besparelser, som vil betyde faldende beskæftigelse de kommende 10 år.

3.5 Samlet vurdering

Overordnet forventes en positiv udvikling i beskæftigelsen i Ribe Amt de kommende 10 år. Udviklingen forventes efter et årti, hvor beskæftigelsen i perioder også er steget, men udviklingen har været ujævn og de sidste par år frem mod 2005 er beskæftigelsen faldet igen.

Efterspørgslen efter arbejdskraft bevæger sig i retning af færre ufaglærte medarbejdere og flere faglærte og medarbejdere med en videregående uddannelse. Andelen af ufaglærte er dog fortsat højere i Ribe Amt end Region Syddanmark og resten af landet. Tilsvarende har en mindre andel af de beskæftigede i Ribe Amt en videregående uddannelse. Især udviklingen blandt antallet af længerevarende uddannede er lavere end i regionen og hele landet.

Det bliver således en udfordring for Ribe Amt, at væksten i beskæftigelsen i stort omfang finder sted inden for brancher, som har et begrænset vidensniveau. Prognosen for beskæftigelsen peger således på beskæftigelsesfremgang inden for en række industribrancher, hvorimod der kun er udsigt til begrænset beskæftigelsesudvikling eller nedgang inden for forretningservice, finans- og forsikring, undervisning mv.

Offshoresektoren, som hører under råstofudvinding, energi- og vandforsyning, er en særlig styrkeposition for virksomhederne i Ribe Amt grundet de mange aktiviteter på Nordsøen. Branchen forventer selv stigende investeringer inden for offshoresektoren, og dermed ser det ud til, at området fortsat kan fastholde denne styrkeposition.

4 Udbudet af arbejdskraft

Indhold

Dette kapitel indeholder en beskrivelse af de seneste ti års udvikling i udbudet af arbejdskraft og den forventede udvikling i udbudet af arbejdskraft i de kommende ti år inden for de enkelte hoveduddannelsesgrupper.

Fokus

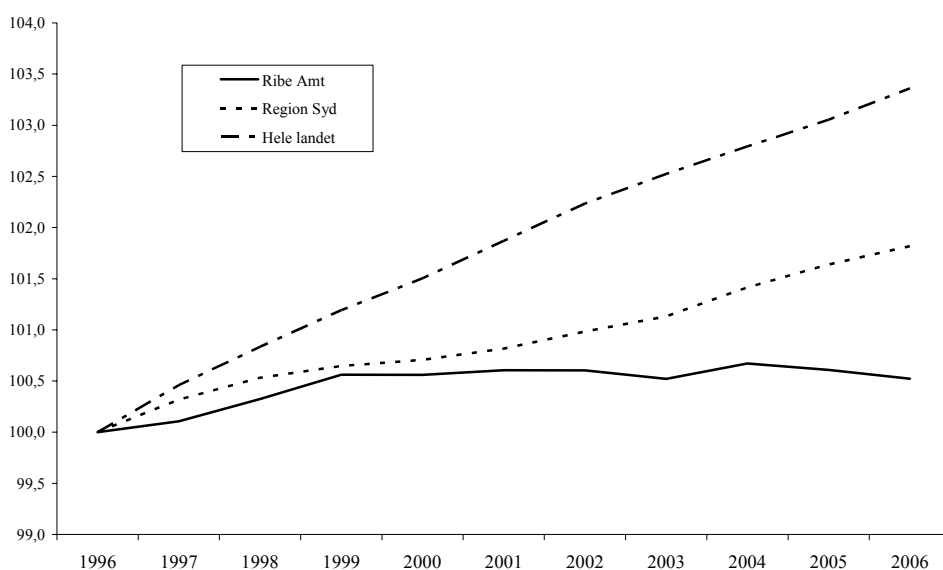
Fokus er på at beskrive de særtræk, der kendetegner udbudet af arbejdskraft i Ribe Amt, herunder om der er særlige områder, hvor Ribe Amt adskiller sig fra Region Syd og hele landet set i lyset af de udfordringer Ribe Amt står overfor i de kommende år.

4.1 Udviklingen i udbudet af arbejdskraft de sidste 10 år

4.1.1 Udviklingen i befolkningen

Befolkningen udgør i dag 225.000 personer

Befolkningen i Ribe Amt er i perioden 1996 til 2006 vokset med 0,5 procent, og udgør i dag i alt 224.261 personer svarende til 19 procent af befolkningen i Region Syd og 4 procent af hele landet.

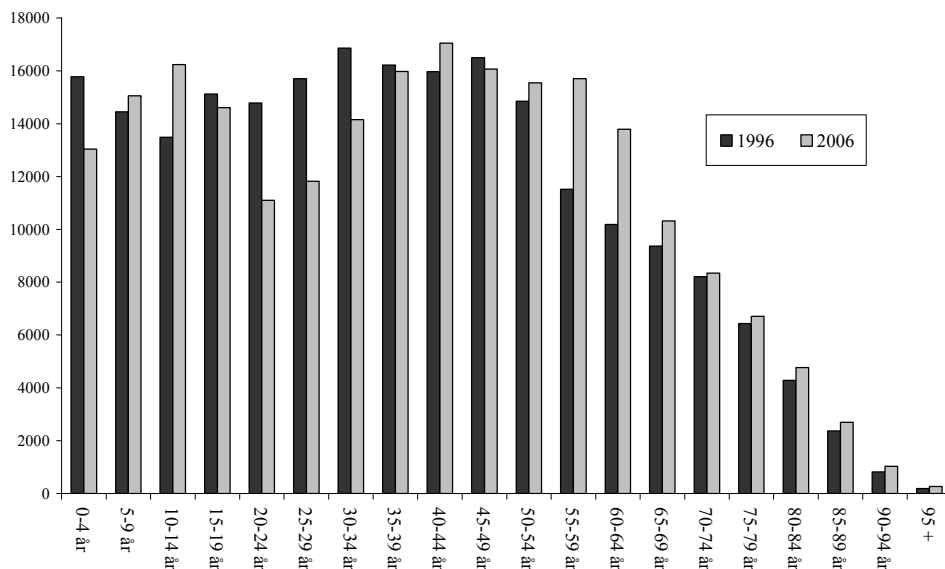
Figur 4-1 Udviklingen i befolkningen (1996-2006) i Ribe Amt, Region Syd og hele landet.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (BEF1A)

Sammenlignet med Region Syd og med hele landet har Ribe Amt oplevet en mindre vækst i befolkningen de seneste 10 år. Væksten i Region Syd har været på 1,8 procent, mens den på landsplan har været 3,4 procent, og dermed noget højere end både i Ribe Amt og Region Syd, jf. figuren ovenfor.

Flere ældre og færre unge

Der er i samme periode sket en forskydning i befolkningens alderssammensætning i retning af flere ældre og færre unge, jf. figuren nedenfor.

Figur 4-2: *Befolkningssammensætningen i Ribe Amt, 1996 og 2006 (pr. 1. januar)*

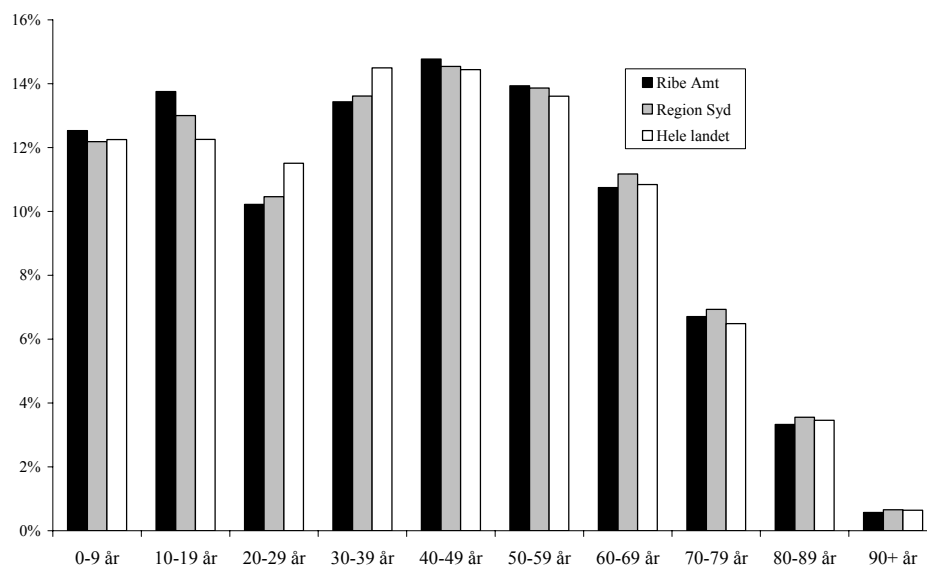
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (BEF1A)

Flere 55-64-årige, færre 20-34-årige

Forskydningen dækker over en stigning i antallet af personer i aldersgruppen 55-64 år (+7.800), og et fald i antallet af unge i aldersgruppen 20-34 år (-10.300), dvs. en stigning i den gruppe, der i løbet af de kommende 5 til 10 år vil forlade arbejdsmarkedet og et fald i den gruppe, der netop eller for relativt nylig er trådt ind på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse.

På længere sigt vil antallet af unge på arbejdsmarkedet igen stige, uden at det dog rykker markant ved det overordnede billede i retning af udsigten til et fald i befolkningen i de kommende år. Således er der i dag ca. 3.400 flere i aldersgruppen 5-14 år end for ti år siden. En større del af denne gruppe vil i løbet af de kommende ti år træde ind på arbejdsmarkedet eller påbegynde en uddannelse, i takt med at de rykker op i aldersgruppen 15-24 år.

Sammenlignet hele landet er andelen af befolkningen i aldersgruppen 20-29 år mindre i både Ribe Amt og Region Syd, mens andelen i aldersgruppe 10-19 år er højere, jf. figuren nedenfor. Forskellen i antallet af personer i aldersgruppen 20-29 år skal sandsynligvis ses i lyset af, at mange af de unge rejser ud af amtet for at tage en videregående uddannelse.

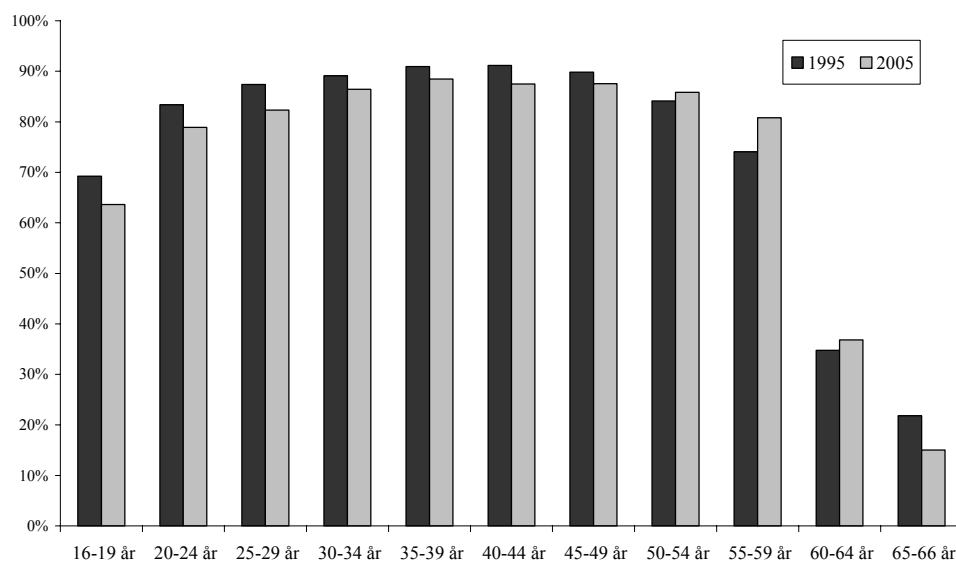
Figur 4-3: *Befolkningen fordelt på aldersgrupper i pct. af befolkningen. Særskilt for Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 2006*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (BEF2A)

4.1.2 Udviklingen i erhvervsfrekvenserne

Fald i erhvervsfrekvensen

Den samlede erhvervsfrekvens for de 16 til 66-årige er i perioden fra 1995 til 2005 faldet fra 80 procent til 77 procent i Ribe Amt.

Figur 4-4: *Erhvervsfrekvensen i Ribe Amt opdelt efter alder, 1995 og 2005*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS33 og BEF1A)

De unges erhvervsfrekvens faldet

Faldet slår især igennem blandt de unge under 30 år. Set ud fra en arbejdsmarkedsvinkel betyder det, at effekten af de mindre ungdomsårgange herved forstærkes. Den primære årsag til, at erhvervsfrekvenserne blandt gruppen under 30 år er faldet, er sandsynligvis, at flere unge tager en kompetencegivende uddannelse og derfor træder senere ind på arbejdsmarkedet end de gjorde tidligere.

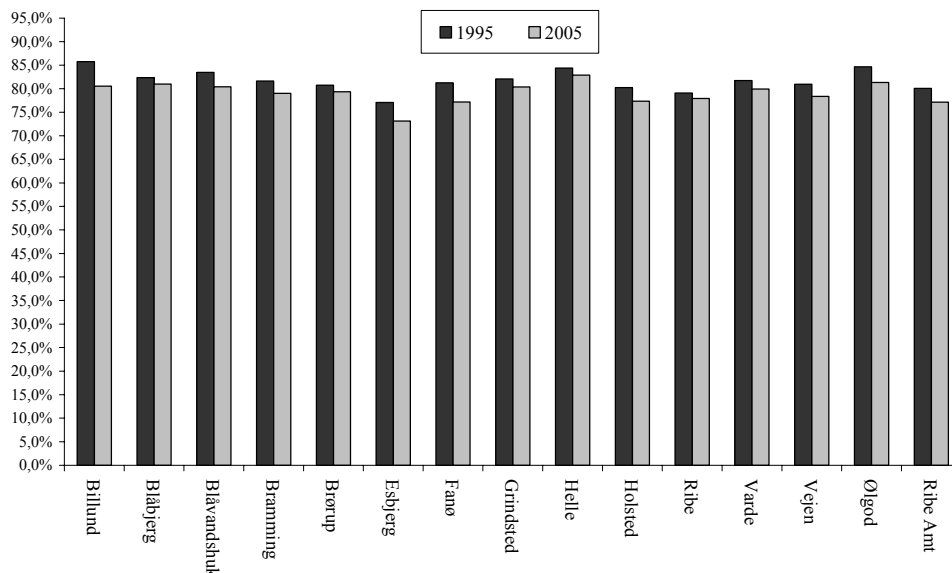
De ældres erhvervsfrekvens steget

Der er samtidig sket en stigning i erhvervsfrekvensen hos personerne i aldersgruppen 50-64 år. For aldersgruppen 50-54 år er frekvensen steget fra 79 procent til godt 85 procent, og for de 55-59 årige er frekvensen steget fra 72 procent til 82 procent. Endelig er erhvervsfrekvensen for de 60-64-årige steget fra 34,6 procent til 36,6 procent.

Den stigende erhvervsfrekvens blandt de 50-64-årige er udtryk for flere ændringer på det danske arbejdsmarked det seneste årti. Den generelle beskæftigelsesstigning har forbedret de ældres muligheder for at forblive på arbejdsmarkedet. Desuden har afskaffelse af overgangsydelsen fra 1996 en relativ stor betydning for de 50-64-åriges erhvervsfrekvens²³.

Stor forskel på erhvervsfrekvenserne i kommunerne i Ribe Amt

Der stor forskel på erhvervsfrekvenserne i de forskellige kommuner i Ribe Amt og på udviklingen i erhvervsfrekvenserne fra 1995 til 2005, jf. figuren neden for.

Figur 4-5: Erhvervsfrekvensen i de nuværende kommuner i Ribe Amt, 1995 og 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS33 og BEF1A)

²³ Overgangsydelsen blev indført for 55 - 59-årige i 1992 og i 1994 blev den udvidet til at omfatte de 50 - 54-årige. De sidste forventes først at forlade ordningen i 2007. Ordningen gav langtidsledige (over 12 måneders ledighed inden for 15 måneder) mulighed for at modtage en ydelse svarende til 82 procent af maks. dagpengesats frem til 60-års alderen.

Alle kommuner har oplevet et fald i erhvervsfrekvensen fra 1995 til 2005. Billund, Fanø og Esbjerg kommuner tegner sig i denne henseende for de største fald.

Hermed rykker Billund Kommune fra førstepladsen hvad angår størrelsen af erhvervsfrekvensen blandt kommunens indbyggere til en fjerdeplads, nu overgået af Helle, Ølgod, og Blåbjerg Kommuner.

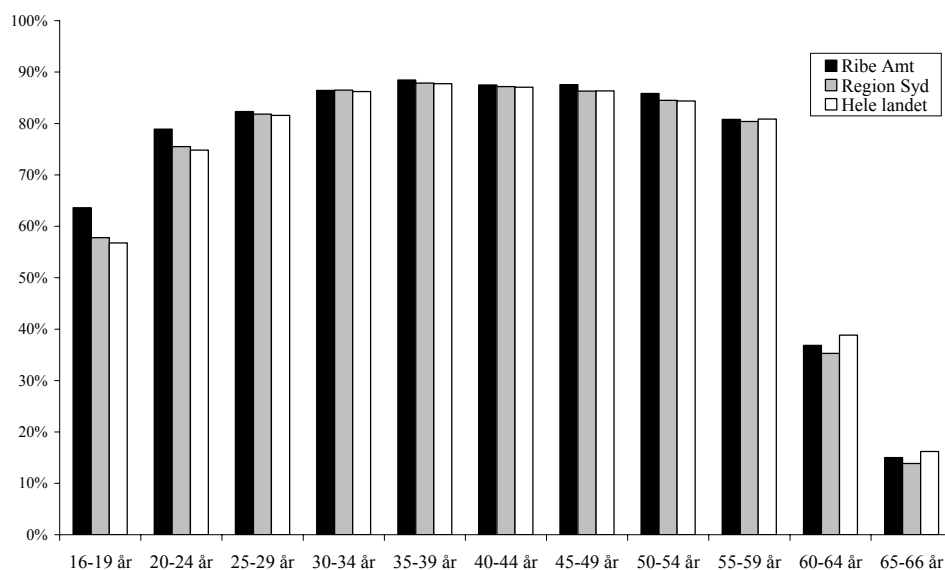
Esbjerg kommune er til gengæld fortsat den kommune i Ribe Amt, som har den laveste erhvervsfrekvens. Forklaringen på at erhvervsfrekvensen er lavere i Esbjerg Kommune er, at der dels er flere uddannelsessøgende og dels flere på overførelsesindkomst i byen.

Erhvervsfrekvensen højest i jobcenterområde Vejen og lavest i Esbjerg

Forskellene i erhvervsfrekvenserne mellem de enkelte kommuner i Ribe Amt, sætter sit præg på erhvervsfrekvenserne i de nye jobcenterområder. Således er erhvervsfrekvenserne i jobcenterområde Esbjerg i dag 74,7 %, mens erhvervsfrekvenserne er henholdsvis 80,9 %, 78,5 % og 80,4 % i jobcenterområderne Vejen, Varde og Billund.

Erhvervsfrekvensen i Ribe Amt svarer stort set til Region Syd og hele landet

Der er imidlertid ikke de store forskelle mellem erhvervsfrekvenserne i Ribe Amt og Region Syd og hele landet, jf. figuren nedenfor.

Figur 4-6: Aldersfordelt erhvervsfrekvens i Ribe Amt, Region Syd og hele landet, 2005.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS33 og BEF1A)

Der hvor der forekommer en forskel er i forhold til de helt unge under 24 år, og her især i forhold til gruppen under 20 år, hvilket sandsynligvis skyldes, at en mindre andel af de unge i Ribe Amt tager en kompetencegivende uddannelse. Effekten er til gengæld den, at en større andel blandt de unge træder tidligere ind på arbejdsmarkedet i Ribe Amt end på landsplan og i Region Syd.

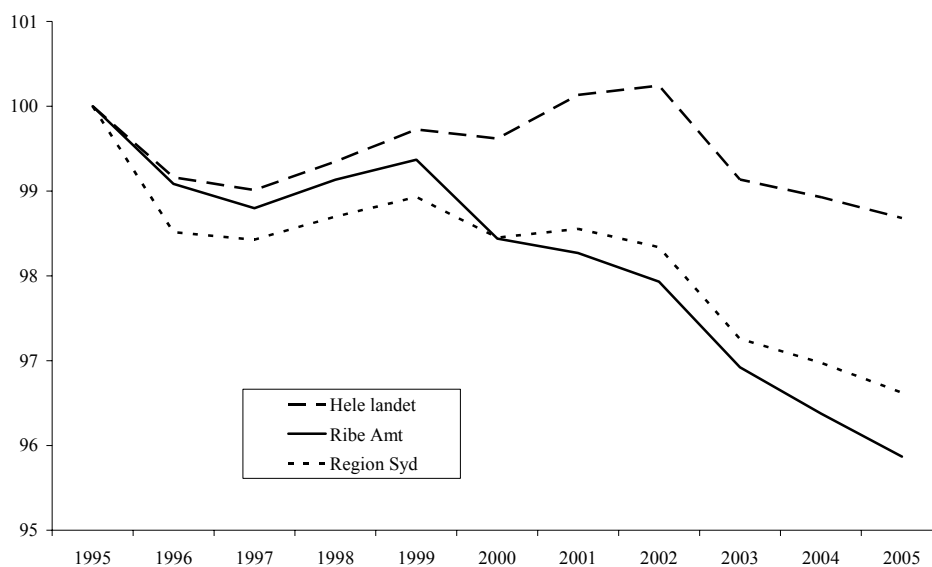
4.1.3 Udviklingen i arbejdsstyrken i de sidste ti år

Ca. 113.500 i arbejdsstyrken i dag

I dag er der i alt 113.538 personer i arbejdsstyrken i Ribe Amt, svarende til 19 procent af den samlede arbejdsstyrke i Region Syd, og 4 procent af arbejdsstyrken på landsplan.

Arbejdsstyrken er faldet med knap 5.000 personer

Arbejdsstyrken og dermed det samlede udbud af arbejdskraft er faldet med 4.895 personer fra 1995 til 2005, svarende til et fald på 4,1 procent, jf. figuren nedenfor.

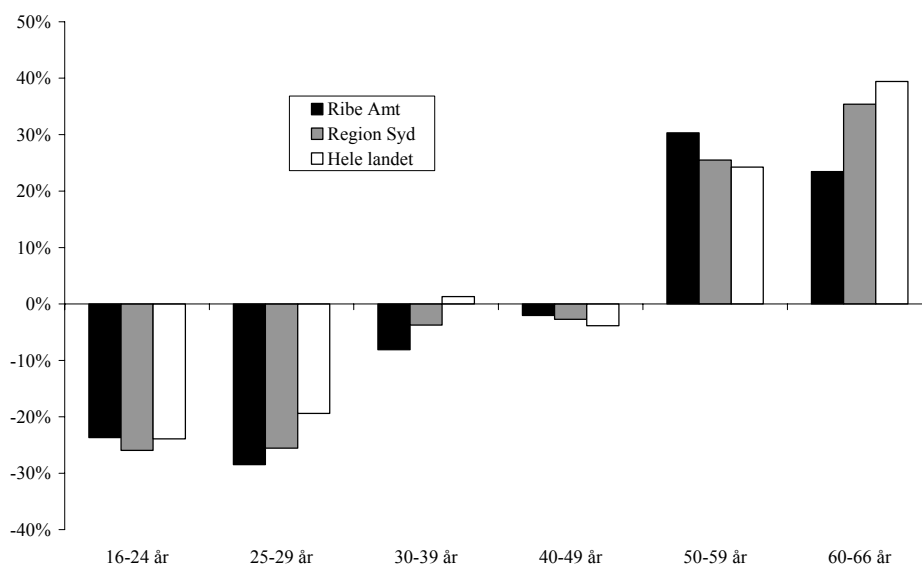
Figur 4-7: Udviklingen i arbejdsstyrken i Ribe Amt, Region Syd og hele landet. (1995=100)

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken (RAS 33)

Sammenlignet med Region Syd og hele landet er arbejdsstyrken faldet mere i Ribe Amt. Det gælder især i forhold til hele landet, hvor arbejdsstyrken er faldet med 1,4 procent mod 3,4 procent i Region Syd. Sagt med andre ord er det samlede udbud af arbejdskraft faldet mere i Ribe Amt og Region Syd end på landsplan.

Faldet i arbejdsstyrken skal ses i lyset af dels den demografiske udvikling og dels faldet i erhvervsfrekvenserne.

Faldet i arbejdsstyrken kan således primært henføres til et forholdsmæssigt stort fald i antallet af unge under 30 år, jf. figuren nedenfor. Samtidig er antallet af personer over 50 år vokset. Konkret er antallet af unge under 30 år faldet med 26 procent, mens antallet af personer over 50 år er steget med 29 procent.

Figur 4-8: *Udviklingen i arbejdsstyrkens aldersfordeling i Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 1995-2005*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS33)

Sammenlignet med Region Syd og hele landet er antallet af unge i aldersgruppen 25-29 år faldet mere, og antallet af personer over 50 år steget mere i Ribe Amt. Det relativt store fald i antallet af 25-29 årige skal bl.a. ses i lyset af faldet i erhvervsfrekvensen for denne aldersgruppe i Ribe Amt.

Aldersforskydningen i arbejdsstyrken har således været kraftigere i Ribe Amt end i Region Syd og i hele landet. Til trods herfor svarer aldersfordelingen blandt personer i arbejdsstyrken i Ribe Amt i dag stort set til den, der gælder i Region Syd og hele landet, jf. bilag 1.

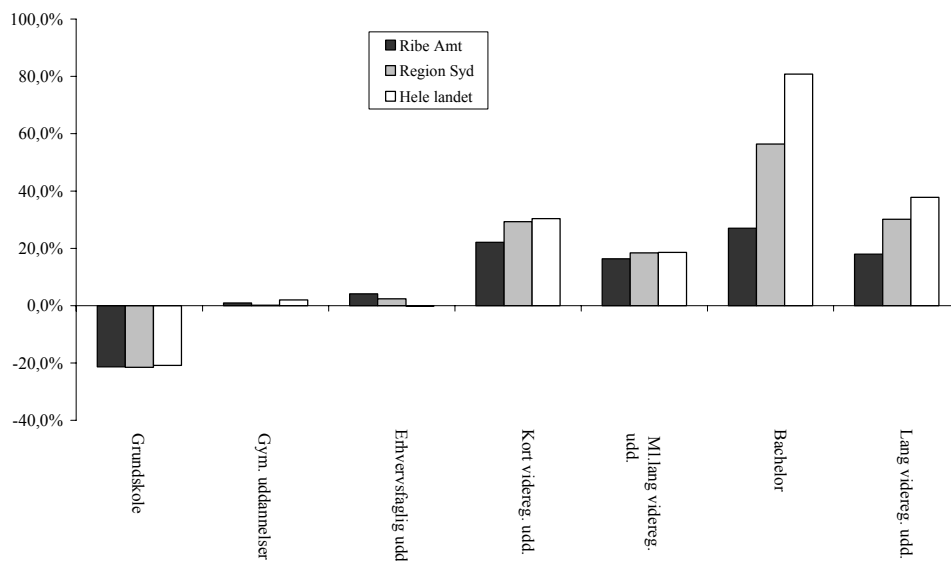
Færre ufaglærte og flere med en kompetencegivende uddannelse

Der er samtidig sket en forskydning i arbejdsstyrkens uddannelsessammensætning i retning af færre ufaglærte og flere med en kompetencegivende uddannelse, dvs. flere med enten en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse, jf. figuren nedenfor.

Stigende uddannelsesniveau

Konkret er antallet af ufaglærte faldet med 18 procent, mens antallet af personer med en kompetencegivende uddannelse er steget med ca. 9 procent i perioden 1997 til 2005.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau i Ribe Amt er således steget, men ikke i samme omfang som i Region Syd og hele landet, der begge har oplevet en større stigning i antallet af personer med en videregående uddannelse end Ribe Amt.

Figur 4-9 Udviklingen i arbejdsstyrken fordelt på uddannelsesgrupper i Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 1997-05

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS551)

Anm: Der findes kun tal for arbejdsstyrkens fordeling på uddannelser i Statistikbanken tilbage til 1997

Fortsat lavere uddannelsesniveau

Sammenlignet med Region Syd og resten af landet er uddannelsesniveaet således fortsat lavere i Ribe Amt. Forskellene er tydelige med hensyn til både ufaglærte (grundskoleniveau) og faglærte, som i Ribe Amt udgør en større andel end i Region Syd og på landsplan. Sammensætningen skyldes bl.a. en erhvervsstruktur, hvor en relativ stor del af beskæftigelsen er placeret i primære erhverv og inden for industrien, hvor virksomhederne især efterspørger faglært og ufaglært arbejdskraft.

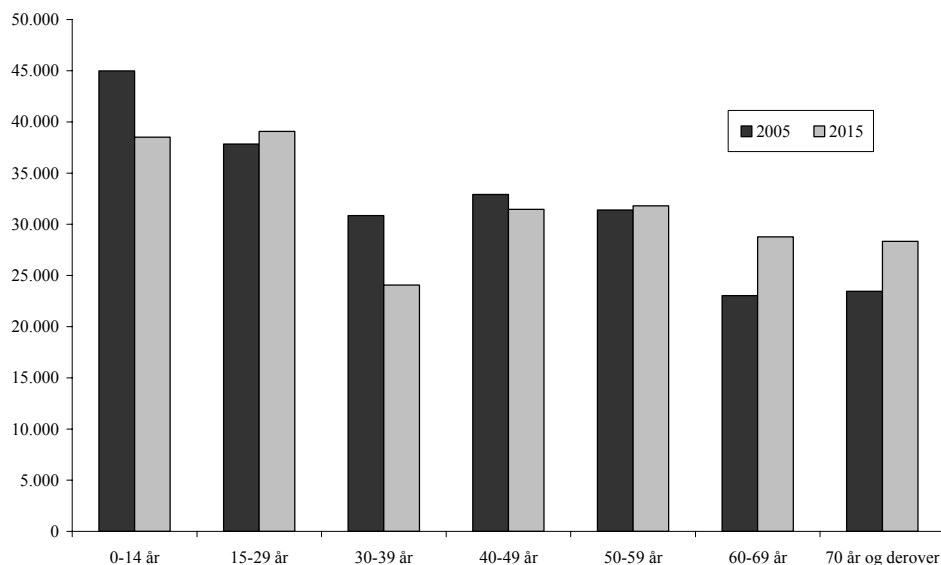
4.2 Udviklingen i arbejdskraftudbuddet i de kommende ti år

4.2.1 Udviklingen i antallet af borgere i Ribe Amt i de kommende ti år

Fald i befolkningstallet

Befolkningstallet i Ribe Amt forventes ifølge Danmarks Statistiks befolkningsprognose at falde med ca. 2.500 personer i perioden 2005 til 2015, svarende til et fald på 1,1 procent. Det betyder, at den beskedne vækst i befolkningstallet, som Ribe Amt har oplevet de seneste 10 år, afløses af en mindre tilbagegang.

Der forventes især at blive færre i aldersgrupperne 0-14 år og 30-49 år, jf. figuren nedenfor. Til gengæld vil der være vækst i antallet af personer over 50 år. Skævheden i befolkningens aldersfordeling begynder således for alvor at slå igennem på befolkningens størrelse i de kommende ti år.

Figur 4-10: Udviklingen i befolkningens aldersfordeling i Ribe Amt 2005-2015.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken (PROG4 samt BEF1A)

4.2.2 Udviklingen i antallet af personer i arbejdsstyrken i Ribe Amt i de kommende ti år

Arbejdsstyrken falder med 5.400

Den demografiske udvikling vil betyde, at arbejdsstyrken vil falde med mere end befolkningen i de kommende år. Årsagen hertil er, at de aldersgrupper, der bliver flere af, har en lavere erhvervsfrekvens end de aldersgrupper, som der omvendt forventes at blive færre af. Konkret forventes arbejdsstyrken at falde med ca. 5.400 svarende til et fald på 5 procent.

Tendensen i retning af et stigende antal ældre og færre yngre på arbejdsmarkedet vil ikke uventet fortsætte de kommende 10 år, jf. tabellen nedenfor. Men det skal i denne henseende bemærkes, at der i modsætning til den forudgående 10 års periode er tale om

- en stigning i antallet af unge i aldersgruppen 15-19
- et mindre fald i antallet af 20-29 årige
- et større fald i antallet af 30-39 årige
- en mindre stigning i antallet over 50 år

Forskydningen i alderssammensætningen bliver hermed ikke nær så kraftig i de kommende ti år, men får til gengæld synlige konsekvenser for udbuddet af uddannede - givet at den nuværende trend i uddannelsesmønstret fastholdes.

Tabel 4-1 Forventede udvikling i arbejdsstyrken fordelt på aldersgrupper i Ribe Amt. 2005-2015

	2005	2015	Ændring 05-15	Ændring i pct.
15-19 år	7392	8086	694	9 %
20-29 år	18.842	18.563	-280	-1 %
30-39 år	27.938	21.804	-6134	-22 %
40-49 år	29.167	27.855	-1313	-4 %
50-59 år	27.221	27.594	373	1 %
60-64 år	5.175	5.755	580	11 %
65-69 år	1626	2.315	690	42 %
I alt	117.361	111.972	-5389	-5 %

Kilde: Danmarks statistik, statistikbanken.dk (HFU2 samt egne beregninger)

Der vil således i de kommende ti år ske et mindre brud med den hidtidige udvikling i retning af store fald i antallet af ufaglærte og relative store stigninger i antallet personer med en kompetencegivende uddannelse.

Antallet af ufaglærte forventes stort set at være uændret i 2015 sammenlignet med i dag. Forklaringen herpå er dels stigningen i antallet af 15-19 årige²⁴, og dels den relativt store afgang fra arbejdsmarkedet, som vil ske i de kommende år. Hvad angår det sidste nævnte aspekt, vil flertallet af de personer, der i dag befinder sig i aldersgruppen 55-64 år (jf. figur 4-2 ovenfor), have forladt arbejdsmarkedet i år 2015. Knap 35 procent af denne gruppe er ufaglærte, mens ca. 42 procent er faglærte.

Tabel 4-2 Arbejdsstyrken fordelt på uddannelser i Ribe Amt 2005-2015

	2005	2015	Ændring (personer)
Ikke-kompetencegivende uddannelser	35.974	35.971	-2
Erhvervsuddannelser - Handel og kontor	17.000	15.514	-1486
Erhvervsuddannelser - Jern og metal	9.832	9.218	-613
Erhvervsuddannelser - Bygge og anlæg	7.696	7.563	-133
Erhvervsuddannelser - Øvrige	12.828	11.942	-886
Korte videregående uddannelser	7.331	6.789	-541
Mellemlange videregående uddannelser	16.859	15.926	-933
Bachelor	3.311	2.726	-585
Lange videregående uddannelser	3.926	3.729	-197
Uoplyst	2.604	2.593	-12
I alt	117.361	111.972	-5389

Kilde: Danmarks statistik, statistikbanken.dk (HFU2) samt egne beregninger og specialkørsel fra Danmarks statistik.

I forhold til erhvervsuddannelserne forventes der at ville ske et særligt stort fald i antallet af personer med en handels- og kontor uddannelse. I forhold til de videregående uddannelse er det primært de mellemlange uddannelser, der rammes særligt hårdt målt i absolutte tal.

²⁴ I 2004 var 98 procent af de 15-19 årige i arbejdsstyrken ufaglærte

4.3 Samlet vurdering

Udbuddet af arbejdskraft i Ribe Amt bliver gradvist mindre grundet den demografiske udvikling og den faldende erhvervsfrekvens. De seneste 10 år er arbejdsstyrken således faldet og en prognose for de kommende 10 års udvikling peger på, at denne udvikling vil fortsætte.

Det er karakteristisk for udviklingen, at arbejdsstyrkens størrelse er faldet mere i Ribe Amt end i den kommende Region Syddanmark og landet som helhed. Dette skyldes først og fremmest en vigende befolkningsudvikling og en stigende gennemsnitsalder i befolkningen, som er tydeligere i Ribe Amt end i Region Syddanmark og landet som helhed.

Befolkningens størrelse har i flere år vist en meget begrænset vækst i Ribe Amt, og tendensen peger mod en nulvækst i befolkningstallet de kommende år. Det er således en stor udfordring for Ribe Amt at opretholde en arbejdsstyrke, som kan imødekomme arbejdsmarkedets efterspørgsel efter arbejdskraft.

Uddannelsesniveaue er de seneste 10 år steget i Ribe Amt, men prognosen for arbejdsstyrkens udvikling viser, at arbejdsstyrken falder inden for alle uddannelseskategorier, bortset fra ufaglærte, hvor tallet er uændret. Eftersom efterspørgslen efter arbejdskraft med højere uddannelsesniveau stiger, risikerer man at opleve stigende flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet og et behov for betydelig indpendling til Ribe Amt, såfremt den nuværende vækst i beskæftigelsen skal bibeholdes.

5 Balancen på arbejdsmarkedet - ledighed og rekrutteringssituation

Indhold Dette kapitel indeholder en beskrivelse af balancen på arbejdsmarkedet i Ribe Amt og dermed af ledigheden og rekrutteringssituationen.

Fokus Fokus i kapitlet er på at beskrive, hvilke udfordringer arbejdsmarkedet i Ribe Amt står over for i forhold til kunne opnå balance på arbejdsmarkedet mellem udbuddet og efterspørgslen efter arbejdskraft på kort og på lang sigt.

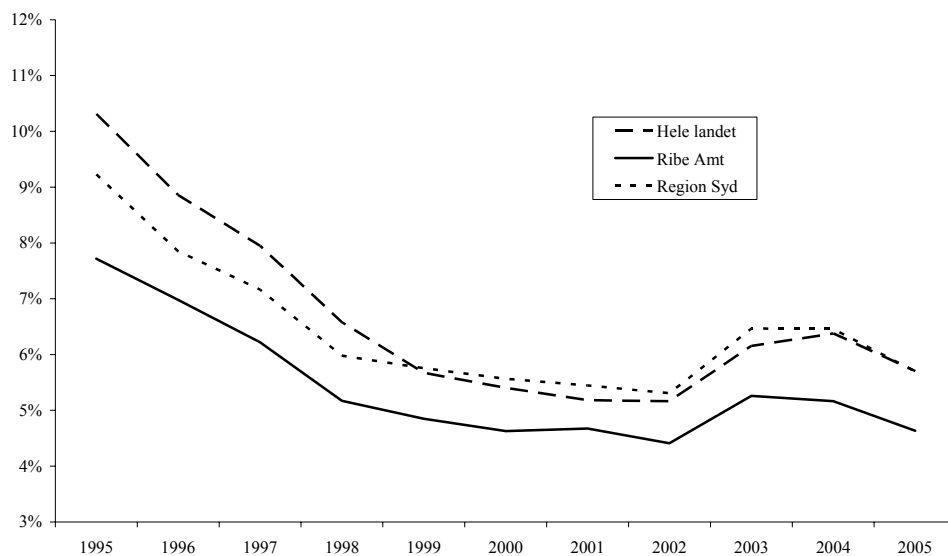
5.1 Udviklingen i antallet af ledige de sidste 10 år

5.1.1 Udviklingen i antallet af ledige

Markant fald i ledigheden Antallet af ledige er i perioden 1995 til 2005 faldet med ca. 3.800 personer - fra 9.000 i 1995 til 5.200 i 2005, svarende til et fald på 42 procent. Målt i forhold til antallet af personer i arbejdsstyrken er ledigheden faldet fra 8 procent til 5 procent i den pågældende periode, jf. figuren nedenfor.

Der har ikke været tale om et uafbrudt fald i hele perioden. I perioden 2002 til 2003 kan der således konstateres en mindre stigning i ledigheden.

Ledigheden falder lidt langsommere i Ribe Amt Andelen af ledige har igennem hele perioden været lavere i Ribe Amt end i Region Syd og hele landet. Dog er forskellen blevet indsnævret. Således er andelen af ledige i Region Syd og hele landet faldet fra henholdsvis 9 procent og 10 procent i 1995 til at udgøre 6 procent i begge områder i 2005.

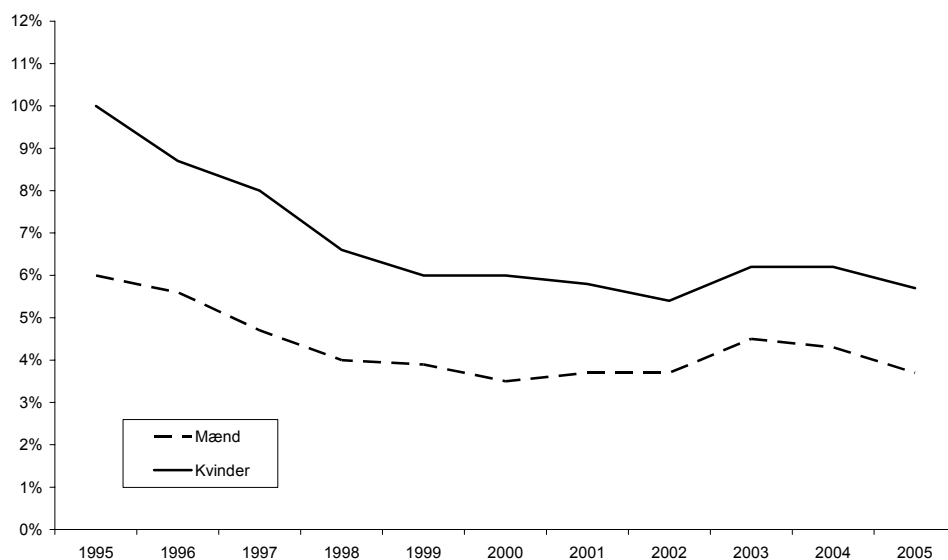
Figur 5-1: Ledigheden i procent af arbejdsstyrken for hele landet, Region Syddanmark og Ribe Amt, 1995-2005.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (AAR og RAS33)

5.1.2 Antallet af ledige fordelt på køn og alder

Kvinder har højere ledighed end mænd

Andelen af ledige kvinder i Ribe Amt har i hele perioden været højere end andelen af ledige mænd.

Figur 5-2: Ledigheden i procent af arbejdsstyrken fordelt på køn, Ribe Amt, 1995-2005

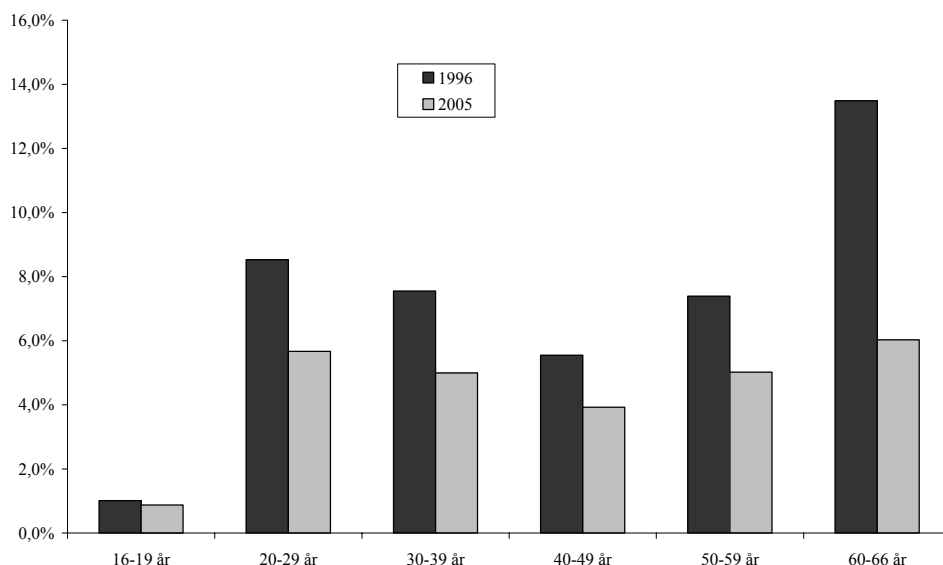
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (AARD)

Samme mønster gør sig gældende i såvel Region Syd som på landsplan om end forskellen mellem de to køn er lidt mindre udtalt på landplan end i Ribe Amt og Region Syd.

Samtidig er kvindernes ledighed dog faldet mere end mændenes, jf. figuren ovenfor. Konkret er der i perioden 1995 til 2005 blevet 2.340 færre ledige kvinder, svarende til et fald på 44 procent, og 1.540 færre ledige mænd, svarende til et fald på 40 procent.

Stort fald i ledighedsprocent blandt de 60-66-årige dækker over stigning i arbejdsstyrken

Som det fremgår af figuren neden for er andelen af ledige de seneste 10 år faldet for alle aldersgrupper, men faldet er slået stærkest igennem for de 60-66-årige, som samtidig har oplevet den største vækst i arbejdsstyrken. Målt i absolute tal udgør antallet af ledige 60-66 årige kun 326 ledige, svarende til 6 procent af samtlige ledige i Ribe Amt i 2005, mod 562 i 1996, svarende til 7 procent af samtlige ledige i 1996.

Figur5-3: Ledighed i procent af arbejdsstyrken, fordelt på aldersgrupper i Ribe Amt, 1996-2005.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RU122 og RAS33)

Anm: Der findes kun opgørelser af antal ledige på rullende år tilbage til 1996

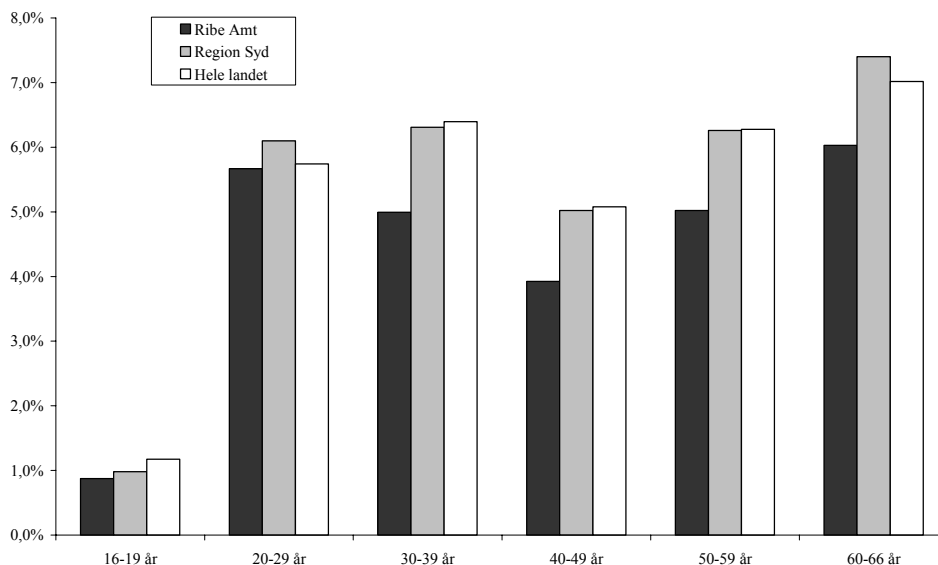
Halvering af ledigheden blandt de 20-29 årige

Målt i absolute tal er antallet af ledige faldet mest inden for aldersgruppen 20-29 år. Inden for denne aldersgruppe er der blevet 1.100 færre ledige i periode 1996 til 2005, svarende til et fald på 51 procent. Inden for aldersgrupperne 16-19 år, 30-39 år, 40-49 år, 50-59 år og 60-66 år er der blevet henholdsvis 24, 887, 487, 170 og 236 færre ledige.

Unge kvinder har særlig høj ledighed

Til trods for et stort fald blandt de yngre aldersgrupper, så er særligt kvinderne i aldersgruppen 25-29 år overrepræsenteret i ledighedsstatistikken med en ledighedsprocent på 8,8 procent i Ribe Amt, hvilket endda er højere end for aldersgruppen 60-66 årige (7,9 %). Ribe Amt adskiller sig her fra både Region Syd

og landet som helhed, hvor de ledige kvinder i aldersgruppen 60-66 år ligger på et højere niveau end de 25-29 årige.

Figur 5-4: Ledigheden i procent af arbejdsstyrken fordelt på alder i Ribe Amt, Region Syd og hele landet, 2005.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RU122 og RAS33)

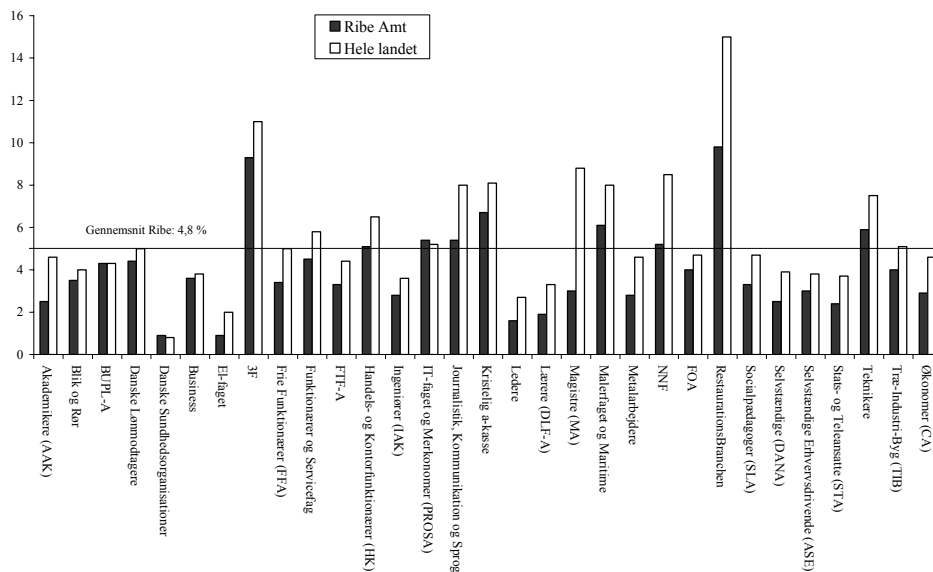
Sammenlignet med Region Syddanmark og resten af landet har Ribe Amt en lavere ledighed inden for alle aldersgrupper, om end forskellen er ret moderat for de yngste aldersgrupper, jf. figuren ovenfor.

5.1.3 Antallet af ledige fordelt på arbejdsløsheds-kasser

I de senere år er der sket en betydelig udvikling i a-kassestrukturen. En række a-kasser er slået sammen, og helt nye er kommet til. For at begrænse påvirkningerne af disse strukturændringer er beskrivelsen af ledigheden fordelt på a-kasser derfor kun foretaget i perioden 1. kvartal 2000 til 1. kvartal 2006. Ændringerne i a-kassestrukturen betyder, at udviklingen i antallet af ledige inden for de enkelte a-kasser ikke nødvendigvis siger noget om udviklingen på arbejdsmarkedet. Et fald i antallet af ledige kan være et udtryk for, at antallet af medlemmer inden for den enkelte a-kasse er faldet. Og omvendt kan en stigning i antallet af ledige være udtryk for en stigning i antallet af medlemmer.

Størst ledighed inden for Restaurations-Branchen, 3F og Kristelig a-kasse

Ser vi først på ledighedsprocenten inden for de enkelte a-kasser, kan det konstateres, at ledigheden er højst inden for RestaurationsBranchen, 3F og Kristelig a-kasse.

Figur 5-5 Ledighedsprocenter fordelt på a-kasser i Ribe Amt og hele landet, 1. kvartal 2006

Anm: Der findes ikke opgørelser på ledighedsprocenter for Regions syd

Ledigheden inden for IT og sundhed marginalt højere i Ribe end på landsplan

Der er ikke den store forskel på de lediges fordeling på a-kasser mellem Ribe Amt og hele landet. Ledighedsprocenten er lavere inden for alle a-kasser på nær inden for IT-faget og Merkonømer (PROSA) og Danske Sundhedsorganisationer - om end forskellene her er marginale.

De a-kasser som har oplevet stigende ledighed målt i antal ledige (>10 flere ledige), jf. bilag 1:

- Børne- og Ungdomspædagoger (BUPL-A) (+44, ledighedsprocent: 4,3 %)
- Danske Lønmodtagere (DLA) (+144, ledighedsprocent 4,4 %)
- Business (+15, ledighedsprocent: 3,6 %)
- Ingeniører (IAK) (+13, ledighedsprocent: 2,8 %)
- Journalistik, Kommunikation og Sprog (+17, ledighedsprocent: 5,9 %)
- Lærere (DLF-A) (+41, ledighedsprocent: 1,9 %)
- Selvstændige Erhvervsdrivende (ASE) (+17, ledighedsprocent: 3 %)

Følgende grupper af ledige har omvendt oplevet fald i antal ledige (> 50 færre ledige):

- Faglig Fælles a-kasse (3F) (- 548, ledighedsprocent: 9 %) ²⁵
- Funktionærer og Tjenestemænd (FTF-A) (-73 ledighedsprocent: 3,3 %)
- Handels- og Kontorfunktionærer (HK) (-160, ledighedsprocent: 5,1 %)
- Metalarbejdere (-69, ledighedsprocent: 2,8 %)
- Nærings- og Nydelsesmiddelarbejdere (NNF) (-62, ledighedsprocent: 5,2 %)
- Træ-Industri-Byg (TIB) (-55, ledighedsprocent: 4 %)
- Ikke forsikrede (- 328)

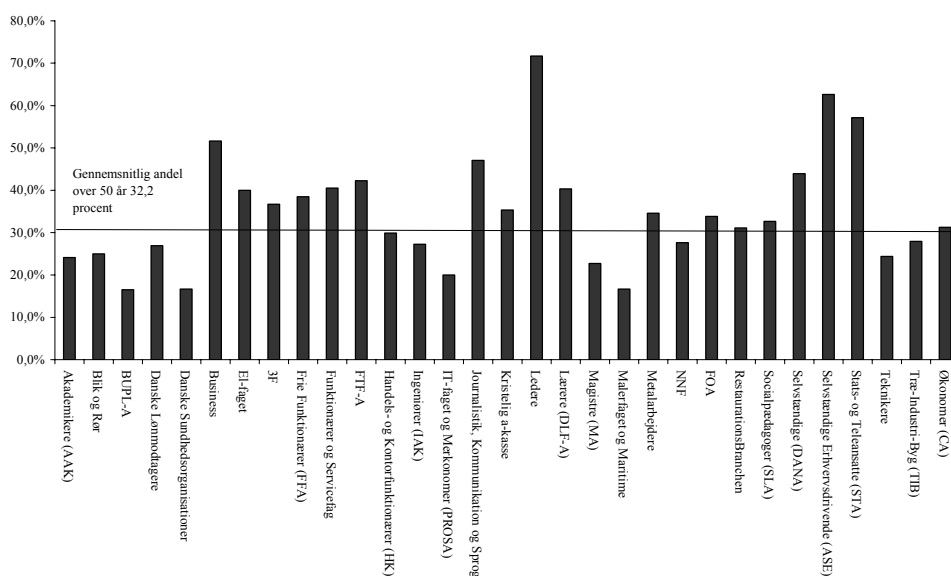
²⁵ Ved beregningen har vi for 2000 lagt antal ledige inden for SID og KAD sammen

Flere ledige hos BUPL-A og Danske Lønmodtagere

BUPL-A har og Danske Lønmodtagere har oplevet de største stigninger i ledigheden målt i absolutte tal. Stigningen hos BUPL-A skal sandsynligvis ses i lyset af stagnationen i børnetallet i aldersgruppen 0-6 år.

Færre ledige ufaglærte og faglærte

3F er den a-kasse med flest ledige i Ribe Amt. Denne a-kasse er sammen med FTF-A, HK, Metal, og Nærings- og Nydelsesmiddelarbejdere, samt TIB blandt de a-kasser, som har oplevet de største fald i ledigheden. I nogle tilfælde - for eksempel på metalområdet - kan faldet i ledigheden skyldes en egentlig beskæftigelsesfremgang. På andre områder kan faldet også skyldes, at ledige fra en a-kasse flytter til et andet beskæftigelsesområde eller afgang fra a-kassen til pension og efterløn. Dermed også sagt at et fald i antallet af ledige på ingen måder nødvendigvis er et udtryk for, at beskæftigelsen er steget inden for a-kassen.

Figur 5-6 Andelen af ledige over 50 år fordelt på a-kasser. Ribe Amt, 1. kvartal 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (AB122)

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt ændringen i antallet af ledige skyldes en stigende afgang fra arbejdsmarkedet, viser ovenstående figur, at der ikke er markant flere over 50 år inden for de a-kasser, der har oplevet et fald i ledigheden, hvilket *kan* skyldes, at de er gået pension eller efterløn.

Det er i denne sammenhæng interessant at konstatere, at andelen over 50 år er særlig høj blandt de a-kasser, som omfatter de selvstændige, lederne (Business, ASE, Ledere) samt statsansatte.

5.1.4 Ledighedens tyngde

Ved at se på ledighed fordelt på ledighedsgrader er det muligt at opnå et billede af ledighedens tyngde i Ribe Amt, Region Syddanmark og hele landet. Ledighedsgraden vil sige, hvor lang tid de berørte ledige gennemsnitligt er ledige in-

denfor en given periode. Er den gennemsnitlige ledighedsgrad eksempelvis på 0,5, betyder det, at den pågældende gruppe i gennemsnit har været berørt af ledighed 6 måneder om året.

Få ledige i Ribe Amt med høj ledighedsgrad

Andelen af ledighedsberørte med en høj ledighedsgrad er markant lavere i Ribe Amt end i både Region Syddanmark og hele landet. En af årsagerne er formentlig, at relativt flere arbejdspladser i Ribe Amt er sæsonbetonede end i Region Syd og i resten af landet. På den måde berøres mange af ledighed, uden at blive langtidsledige.

Tabel 5-1 Ledighedsberørte fordelt på ledighedsgrader i Ribe, Region Syd og i hele landet i perioden 1. kvartal 2004 - 4. kvartal 2005

Ledighedsgrad	0,001-0,200	0,201-0,400	0,401-0,600	0,601-0,800	0,801-1,000	I alt
Hele landet	266.689	117.614	74.808	46.069	37.879	543.059
Region Syd	63.419	25.696	16.079	9.611	7.499	122.304
Ribe Amt	11.998	4.458	2.641	1.383	933	21.413
Hele landet	49,1 %	21,7 %	13,8 %	8,5 %	7,0 %	100 %
Region Syd	51,9 %	21,0 %	13,1 %	7,9 %	6,1 %	100 %
Ribe Amt	56,0 %	20,8 %	12,3 %	6,5 %	4,4 %	100 %

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, (RU322)

5.2 Svage og udsatte ledige

Arbejdsmarkedsrådene i den kommende Region Syddanmark har gennemført en analyse af svage og udsatte ledige i den nye region. Baggrunden er blandt andet, at de nye jobcentre har ansvaret for en meget bred gruppe af borgere på arbejdsmarkedet. Der er derfor behov for at få et billede af, hvem de mest udsatte grupper på arbejdsmarkedet er, og hvordan de fordeler sig i den nye region²⁶.

Bred definition af ledige

Svage og udsatte ledige er personer på dagpenge, kontanthjælp, revalideringsydelse, introduktionsydelse, starthjælp eller sygedagpenge. Der er altså anvendt en bredere definition af ledige end via RAS og CRAM, i det de opgørelser, der vil blive anvendt i det følgende til forskel fra RAS og CRAM også inddrager personer, der ikke umiddelbart står til rådighed for arbejdsmarkedet, og dermed også de personer, der ikke er registreret hos det offentlige arbejdsformidlings-system.

I analysen defineres udsatte ledige som personer, der gennem en toårig periode har modtaget en af de nævnte typer offentlig forsørgelse i mere end 60 procent af tiden over to år.

I den nye region udgør de udsatte ledige efter ovenstående definition 23,3 procent af alle ledige, dvs. af alle ledige, som har opnået en eller anden for offentlig forsørgelse i den pågældende 2 årige periode.

²⁶ Fakta om svage og udsatte ledige i Syddanmark. Arbejdsmarkedsrådene i Syddanmark, Maj 2006.

Færre udsatte ledige i Ribe Amt

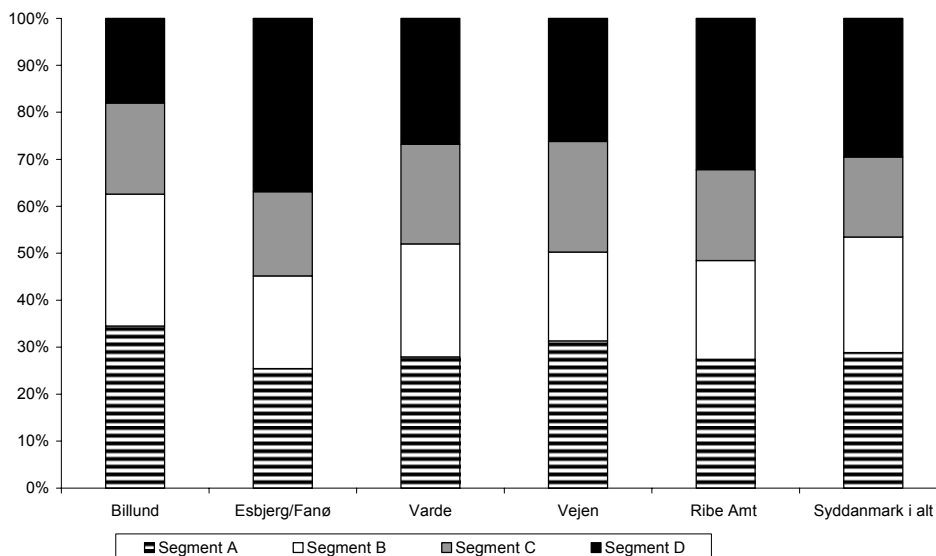
Andelen af udsatte ledige i de nye jobcenterområder i Ribe Amt, ligger tæt på eller under gennemsnittet for Region Syd som helhed

I jobcenterområde Esbjerg udgør de udsatte ledige 23,9 procent af alle ledige, mens de i Vejen udgør 18,4 procent, i Varde 17,1 procent og i Billund 16,5 procent. Vejen, Varde og Billund har den laveste andel udsatte ledige af alle jobcentre i den nye Region. Til gengæld har Odense, Fredericia og Langeland kommuner den højeste andel af udsatte ledige.

Baggrunden for det større andel udsatte ledige i jobcenterområde Esbjerg sammenlignet med de øvrige tre jobcenterområder i Ribe Amt er sandsynligvis, at der bor flere studerende og flere på kanten af arbejdsmarkedet i jobcenterområde Esbjerg end i de øvrige tre øvrige jobcenterområder.

5.2.1 Fire segmenter af svage og udsatte ledige

I analysen, der er inspireret af en analyse, som NewInsigth har udarbejdet for Arbejdsmarkedsrådet i Storstrøm²⁷, opereres der med fire segmenter af ledige, jf. bilag 1.

Figur5-7: Svagt stillede ledige fordelt på segment og jobcenter.

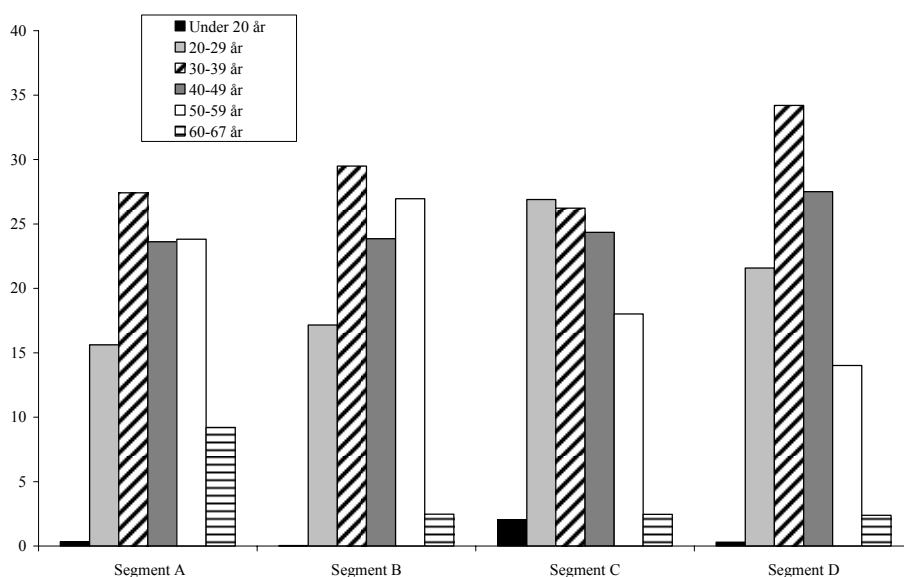
Kilde: Rapporten "Fakta om svage og udsatte ledige i Syddanmark". Maj 2006.

- **Segment A** har primært ledighed som problem og en forholdsvis stor forsørgelsesgrad (ledighedsgrad mellem 0,6 og 0,90).
- **Segment B** har primært ledighed som problem, men en meget lille selvforsørgelsesgrad (ledighedsgrad mellem 0,91 og 1,00).
- **Segment C** har problemer ud over ledighed men en forholdsvis stor forsørgelsesgrad.

²⁷ "Svage og udsatte ledige på Lolland-Falster", NewInsigth, august 2005

- **Segment D** har problemer ud over ledighed men en meget lille selvforsørgelsesgrad.

Sammenholdt med Region Syd er der i Ribe Amt forholdsvis færre ledige i segment A, der er den stærkeste gruppe af ledige, og omvendt forholdsvis flere ledige i segment D, som omfatter den svageste gruppe af ledige. Det er især jobcenterområde Esbjerg, som har mange ledige i segment D.

Figur 5-8 Antallet af svage ledige fordelt på aldersgrupper inden for de enkelte segmenter

Kilde: Særkørsler fra Arbejdsmarkedsrådets sekretariat i Ribe Amt

Det viser sig, at aldersgruppen 30-39 år er overrepræsenteret blandt segment D, og dermed blandt den svageste gruppe af ledige.

Herudover skal det bemærkes, at ca. godt hver femte blandt de ledige i segment D er personer med anden etniske baggrund end dansk, som kommer fra mindre udviklede lande. Det gælder en lidt større andel i jobcenterområde Esbjerg og Billund end i Varde og især i Vejen.

Lille gruppe af meget udsatte ledige

Det er således bemærkelsesværdigt, at selvom Ribe Amt har relativt få ledige, som defineres som svage ledige, så er en større andel af de svage og udsatte ledige placeret i segment D, som er det mest udsatte segment af ledige. Der er således i Ribe Amt en lille hård kerne af ledige, som har meget vanskeligt ved at finde en placering på arbejdsmarkedet, og blandt dem er kvinder, aldersgruppen 30-39 år og personer fra de mindre udviklede lande overrepræsenteret.

5.2.2 Mønsterbrydere blandt svage og udsatte ledige

Det lykkes en lille gruppe af de svageste ledige at bryde ud af situationen som udsat ledig. I analysen er mønsterbrydere defineret som personer, som efter i en toårig periode har modtaget offentlig forsørgelse i mindst 85 procent af tiden i det efterfølgende år er selvforsørgende i mindst 85 procent af tiden, målt i uge 37 i 2005.

Flere mønsterbrydere i Ribe Amt

Total set i Region Syddanmark er det kun 2,1 procent af de svage og udsatte ledige - svarende til 1.376 personer - som det lykkes at bryde mønsteret efter ovenstående definition. I Ribe Amt er der tale om 264 personer, svarende til 2,6 procent af de udsatte ledige, som er mønsterbrydere. Ser man på mønsterbryderne fordelt på de nye jobcenterområder, har Varde og Vejen med henholdsvis 3,2 og 2,8 procent flest mønsterbrydere. Til gengæld har jobcenterområde Esbjerg og Billund med henholdsvis 1,9 og 2,3 procent færrest mønsterbrydere i den nuværende Ribe Amt.

5.3 Aktuelle rekrutterings- og flaskehalsproblemer

Den aktuelle situation på arbejdsmarkedet i Ribe Amt er præget af en stor efterspørgsel efter arbejdskraft på en lang række områder. Der er således konstateret flaskehalse på flere fagområder, og endnu flere områder er udpeget som områder med rekrutteringsvanskeligheder.

Sundhedsområdet er udsat for flaskehalse

De aktuelle rekrutterings- og flaskehalsproblemer skyldes både den aktuelle konjunktursituation og vanskeligheder af mere strukturel art. Det er således karakteristisk, at rekruttering til mange fagområder inden for sundhedsvæsenet er en udfordring i både Ribe Amt og i resten af Region Syd. Denne situation skyldes ofte en lille søgning til uddannelserne og manglende uddannelseskapacitet, kombineret med afgang af arbejdskraft fra området.

5.3.1 Områder med rekrutterings- eller flaskehalsproblemer

I arbejdsmarkedsredegørelsen for april kvartal 2006²⁸ er der udpeget en række fagområder i Ribe Amt med flaskehalse og med rekrutteringsvanskeligheder.

På tværs af de regioner, som fra 2007 skal udgøre den nye region Syddanmark, er der lavet en oversigt over den aktuelle flaskehalsituation på et kvartals og på et års sigt. Oversigten er udarbejdet på baggrund af de fire regioners flaskehalsredegørelser²⁹.

For Ribe Amt er følgende områder udpeget som aktuelle flaskehalsområder:

²⁸ Jf. <http://www.af.dk/sw761.asp>

²⁹ Arbejdsmarkedssituationen i Syddanmark, 2. kvartal 2006. AF Syddanmark - et samarbejde mellem AF-regionerne Fyn, Ribe, Sønderjylland og Vejle.

Tabel 5-2 Flaskehalsområder i Ribe Amt og Region Syd (2. kvartal 2006)

Brancheområde	Faggrupper	Fyn	Ribe	Sønderjylland	Vejle
Sundhed/Undervisn.	Jordemoder	X	X	X	X
	Bioanalytiker/ hospitalslaborant	X	X	X	
	Læge		X	X	X
	Sygeplejerske		X	X	X
	Radiograf	X		X	
	Lægesekretær			X	
	Audiologiassistent	X			
	Neurofysiologiassistent	X			
	Social- og sundhedshjælper				X
	Speciallærer		X		
Håndværk og industri	Murer	X	X		X
	Elektriker - alle retninger	X		X	X
	Blikkenslager/VVS - alle retninger	X		X	X
	Tømrer	X			X
	Bygningsmaler	X			X
	Landbrugsmaskinmekaniker			X	X
	Industrielektriker		X		
	Olie- og gasingeniør		X		
	Bygningsstruktør		X		
	Skiltemaler		X		
	Møbelpolstrer		X		
	CNC-operatør			X	
	Autolakerer/Vognmaler			X	
	Entreprenørmaskinmekaniker			X	
	Maskinarb./Industritekniker med svejsecertifikat eller CNC			X	
	Klejnsmed m. svejsecertifikat			X	
	Værktøjsmager med CNC			X	
	Plastmager			X	
	Lastvogsmekaniker				X
	Service m.m.	Frisør		X	
Bager					X
Kok					X

Kilde: De regionale AF hjemmesider.

Offentlig sektor:

Læger, sygeplejersker, jordemødre, speciallærere og bioanalytikere. På et års sigt forventes social og sundhedsassistent at kunne udvikle sig til et flaskehalsområde.

Privat sektor:

Olie- og gasingeniører, møbelpolstrere, industrielektrikere, frisører, murere, struktører, blikkenslagere og skiltemalere. På et års sigt forventes blikkenslagere og malere at kunne udvikle sig til flaskehalsområder.

Betragtes situationen på brancheniveau, er sundhedsområdet forholdsvis hårdt ramt af flaskehalse, og det er ydermere karakteristisk, at dette problem er fælles med naboregionerne.

Ribe Amt adskiller sig fra de andre tre amter i Region Syd ved at have flaskehalse indenfor andre faggrupper indenfor industri og håndværk, hvilket skal ses i lyset af Ribe Amts erhvervsstruktur. Der er således bl.a. mangel på ingeniører til offshoresektoren, og møbelpolstreere til møbelindustrien.

Udsigt til at manglen på læger, frisører og murere forværres i de kommende år

Endelig skal det nævnes, at den nuværende aldersstruktur blandt læger, murere og frisører kan give anledning til, at de nuværende flaskehalsproblemer forværres i de kommende 10 til 15 år i takt med at den store gruppe over 50 år forlader arbejdsmarkedet, givet at tilgangen til de tre områder ikke forøges væsentligt³⁰.

5.4 Den fremtidige balance på arbejdsmarkedet

Der sker i disse år en betydelig udvikling på det danske arbejdsmarked og dermed også på arbejdsmarkedet i Ribe amt. Udviklingen drives blandt andet af følgende faktorer:

- En betydelig afgang fra arbejdsmarkedet som følge af den demografiske udvikling.
- En begrænset tilgang af unge til arbejdsmarkedet.
- En betydelig omstrukturering inden for en række industribrancher som følge af globaliseringen og den øgede internationale arbejdsdeling, som medfører ændringer i arbejdskraftefterspørgslen
- En konjunkturudvikling, som aktuelt betyder en øget efterspørgsel efter arbejdskraft på en lang række områder.

I det følgende ses nærmere på, hvordan balancerne på arbejdsmarkedet i Ribe Amt, dvs. ledigheden og/eller manglen på arbejdskraft, sandsynligvis vil udvikle sig i de kommende 5-10 år, givet at den udvikling i beskæftigelsen og arbejdsstyrken, som er skitseret i kapitel 3 og 4, bliver til virkelighed.

5.4.1 Den overordnede balance

Udbuddet af arbejdskraft ser ud til fortsat at blive mindre de kommende år. Tilgangen af unge til arbejdsmarkedet modsvarer således ikke den afgang af ældre medarbejdere som forventes de kommende 10 år.

Stigning i beskæftigelsen og fald i arbejdsstyrken vil føre til stigende ubalancer

Frem til 2015 forventes en samlet fremgang i beskæftigelsen på mellem 1.175 og 3.050 personer. Dette modsvarer af en forventet tilbagegang i arbejdsstyrken på ca. 5.400 personer fra 2005 til 2015. Alene den forventede tilbagegang i arbejdsstyrken svarer næsten til det aktuelle niveau for ledigheden. Dermed kan

³⁰ Kilde: "Flaskehalsproblemer inden for forskellige faggrupper i Ribe Amt", udarbejdet af COWI for Arbejdsmarkedsrådet i Ribe Amt. Februar 2006

man umiddelbart forvente et markant fald i antallet af ledige i Ribe Amt på 10 års sigt, samt øgede flaskehalsproblemer på en række områder, jf. næste afsnit.

Det er dog langt fra givet, at regnestykket kan opstilles så enkelt. Dette ikke mindst set i lyset af, at faldet i arbejdsstyrken vil betyde et fald i både antallet af personer med en erhvervsfaglig uddannelse og i antallet af personer med en videregående uddannelse og dermed i de grupper, som i de senere har oplevet en stigende efterspørgsel. I kraft af at viden og evnen til at udnytte viden bliver en helt afgørende parameter for, hvordan virksomhederne klarer sig fremover, kan faldet i udbuddet af personer med en kompetencegivende uddannelse få alvorlige konsekvenser for arbejdsmarkedet i Ribe Amt. Såfremt virksomhederne ikke kan få den arbejdskraft, de har behov for, vil de enten flytte eller være nødsaget til at lukke. I første omgang vil der sandsynligvis først opstå rekrutteringsproblemer, og dernæst flaskehalsproblemer. Der er allerede i dag rekrutteringsproblemer på en lang række områder inden for såvel den private som den offentlige sektor, jf. bilag 1, og egentlige flaskehalsproblemer inden for flere fagområder. Overordnet betragtet er der således en forventning om, at ledigheden inden for stort set alle faggrupper vil fortsætte med at falde, og at der samtidig kan ses frem til mere alvorlige rekrutterings- og flaskehalsproblemer i de kommende år.

5.4.2 Den fremtidige udvikling i antallet af ledige og rekrutteringssituationen

I de senere år er ledigheden faldet markant. Det er især kommet kvinderne, de yngre aldersgrupper og personerne med en kompetencegivende uddannelse til gode.

Faldende ledighed, inden for alle faggrupper - men usikkert i hvor høj grad de ufaglærte og udsatte ledige vil blive berørt

Udsigten til stigende beskæftigelse og et fald i arbejdsstyrken vil alt andet lige betyde, at faldet i ledigheden vil brede sig til et større antal grupper, herunder primært til personerne med en kompetencegivende uddannelse. Der er imidlertid ikke tvivl om, at den fortsatte stigning i beskæftigelsen ligeledes vil komme nogle af de grupper, som i dag har en høj ledighed og/eller står på kanten af arbejdsmarkedet, herunder gruppen af udsatte ledige, til gode - om end det sandsynligvis ikke vil resultere i et mærkbart fald i ledigheden blandt disse grupper. Givet at kravene til arbejdskraftens kompetencer, herunder kravene til kvalitetsbevidsthed, akkuratesse og læse- og regneforudsætninger, stiger (jf. næste kapitel) er det især usikkert, om den stigende beskæftigelse vil kunne reducere gruppen af udsatte ledige i segment C og især D nævneværdigt. Dermed dog ikke sagt at det er umuligt, ikke mindst taget i betragtning at virksomhederne alt andet lige er mere villige til at påtage sig et socialt ansvar, jo større rekrutteringsproblemer de generelt oplever.

De mest ressourcerstærke blandt de ufaglærte vil sandsynligvis opleve fald i ledigheden

Betragtes uddannelsesgrupperne enkeltvis, er der en forventning om, at gruppen af ufaglærte i de kommende år vil komme til at mærke den forventede stigning i beskæftigelsen, om end det sandsynligvis alt andet lige primært vil komme til at berøre de mest ressourcerstærke i denne gruppe, jf. kapitlet nedenfor og dermed de personer, som er i stand til at leve op til de stigende krav til branchekendskab, kvalitetsbevidsthed mv. Allerede i dag melder flere virksomheder om stigende problemer med at rekruttere ufaglært arbejdskraft, eller som en af virksomhederne udtrykker det, så er det et problem at få nogen der både kan og vil, jf. næste kapitel.

Selvom der således forventes fortsat at være behov for ufaglærte, vil den generelle tendens være, at efterspørgslen efter ufaglærte vil fortsætte med at falde, mens antallet af ufaglærte personer i arbejdsstyrken ifølge COWI's fremskrivning forventes at være uændret. Samlet vil gruppen af ufaglærte således opleve en mindre stigning i ledigheden og samtidig en højere grad af polarisering. Det faktiske niveau for ledigheden afhænger dog af udviklingen i uddannelsesfrekvensen, idet unge udgør en betydelig del af de ufaglærte fremover

Især fald i ledigheden blandt personer med en faglig uddannelse inden for bygge- og anlæg, jern og metal, træ- og fødevarerindustri, transport og sundhed

Hvad angår gruppen med en erhvervsfaglig uddannelse, vil antallet af personer i arbejdsstyrken med en erhvervsuddannelse inden for jern- og metal og inden for byggeri og anlæg falde, samtidig med at beskæftigelsesprognosen i denne rapport peger på beskæftigelsesfremgang i disse brancher. Der må derfor forventes et fortsat fald i ledigheden på disse to områder. Ledigheden er imidlertid allerede i dag meget lav inden for begge områder, og der er allerede udbredte rekrutteringsvanskeligheder (eksempelvis blandt byggearbejdere, specialarbejdere, smede, maskinoperatører, svejsere, værktøjsmagere, sprøjtemalere, industrielektriker mv.) og på nogle områder egentlige flaskehalse (murer). Det gælder både i Ribe Amt og i Region Syd. På præcis disse to områder står amtet over for store udfordringer i forhold til at sikre den nødvendige arbejdskraft.

Der er endvidere en forventning om, at ledigheden ligeledes vil fortsætte med at falde blandt de faggrupper, der har en relevant faglig uddannelse målrettet nærings- og nydelsesmiddelindustrien, træindustrien, råstofudvinding, engros- og agenturhandel, transportvirksomhed, og sundhedsvæsen, og dermed de øvrige brancher, som forudses en vækst i antallet af ansatte i de kommende år. Blandt en del af disse faggrupper er ledigheden også allerede i dag forholdsvis lav, og der kan samtidig allerede i dag konstateres rekrutteringsproblemer inden for en række af disse faggrupper. Det gælder især faggrupperne indenfor *nærings- og nydelsesmiddelindustrien* (her er det i dag bl.a. svært at rekruttere bagere og slagtere), *træindustrien* (her er det i dag bl.a. svært at rekruttere maskinsnedkere og tømrere) og *sundhedsvæsen* (der i dag problemer med at rekruttere audiologiasistentter og lægesekretærer). Der er således en forventning om, at rekrutteringsproblemerne inden for nærings- og nydelsesmiddelindustrien, træindustrien og sundhedsvæsen for så vidt angår de faggrupper, hvor der i dag er rekrutteringsproblemer, kan imødeses en forværring af situationen i de kommende år som følge af faldet i arbejdsstyrken.

Endelig skal det nævnes, at mange af de øvrige faggrupper, dvs. de faggrupper som ikke nødvendigvis har en uddannelse målrettet de brancher, der forudses en vækst, sandsynligvis også vil opleve en faldende ledighed. Rationalet er dels, at givet at arbejdsgiverne ikke kan få præcis den arbejdskraft de gerne vil have, vil de i vidt omfang tage til takke med den næstbedste, og dels det forhold at der i dag arbejder en lang række faggrupper inden for industrien, som ikke har en industrifaglig uddannelse. Således er der eksempelvis særlig mange med en butiksuuddannelse inden for industrien i dag, og relativt mange håndværkere inden for transportbranchen.

Fortsat faldende ledighed blandt personer med en videregående uddannelse

Blandt personer i arbejdsstyrken med en videregående uddannelse forventes ligeledes et fald. Faldet gælder uddannelser af alle længder. Det største fald gælder personer med en mellemlang videregående uddannelse, hvor antallet ventes at falde med ca. 950 personer, eller 6,5 procent. Også personer med en kort videregående uddannelse forventes at opleve en mærkbar nedgang.

Sundhedsvæsen og råstofudvinding vil blive hårdest ramt

Givet at der er en forventning om, at tendensen i retning af stigende efterspørgsel efter personer med en videregående uddannelse vil fortsætte, og det sandsynligvis med øget styrke i de kommende år, vil ledigheden blandt personer med videregående uddannelse ligeledes fortsætte med at falde. Ligesom det er tilfældet med de erhvervsfaglige uddannelser, vil faldet i ledigheden være størst blandt de faggrupper, som har en relevant uddannelse målrettet de brancher, som forventes en stigende vækst i de kommende år. Også blandt de videregående uddannelser kan vi allerede i dag konstatere, at ledigheden generelt er relativt lav især inden for sundhedsområdet og det tekniske område. Sundhedsområdet er således det område, der i dag er hårdest ramt af mangel på videreuddannede i form af flaskehalse. Der er i dag mangel på læger, jordemødre, sygeplejersker, sundhedsplejersker, tandlæger, bioanalytiker og radiografer. Hovedparten af disse områder kan samtidig se frem til en særlig stor afgang som følge af alder i de kommende 10-15 år. Der er således udsigt til særligt alvorlige flaskehalsproblemer inden for det sundhedsfaglige område.

Et andet af de brancheområder, som forventes en forsat vækst i de kommende år, og som også allerede er stødt ind i flaskehalsproblemer, er branchen råstofudvinding og dermed Esbjergområdets særlige flagskib. I dag er der inden for denne branche mangel på gas- og olieingeniører til trods for, at branchen trækker på arbejdskraft fra et meget stort opland. Så selvom der inden for dette område er en høj grad af mobilitet, kan manglen på ingeniører til denne branche blive et alvorligt problem i de kommende år, som kun kan løses ved en stigende tilgang til uddannelsen.

Endelig skal nævnes hele undervisningsområdet. Til trods for at der forventes et fald i efterspørgslen efter arbejdskraft inden for dette område, vil faldet i efterspørgslen ikke i alle tilfælde være tilstrækkeligt til at kompensere for afgang fra arbejdsmarkedet som følge af alder. Det gælder bl.a. folkeskolelærere og gymnasielærere inden for naturvidenskab. Begge faggrupper optræder allerede i dag på Arbejdsmarkedsrådets liste over områder med rekrutteringsproblemer og kan således se frem til en forværring i takt med, at de store grupper af beskæftigede over 50 år forlader arbejdsmarkedet i de kommende 10 til 15 år.

5.4.3 Samlet vurdering af den fremtidige rekrutteringssituation

Vurderingen af rekrutteringssituationen må dog tages med det forbehold, at virksomhedernes kompetencebehov ændrer sig med årene blandt andet som følge af indførelse af ny teknologi, outsourcing af nogle funktioner mv. Vurderingen må derfor ske på et forholdsvist overordnet niveau.

Nedenfor er vist et samlet billede af den forventede rekrutteringssituation inden for de enkelte brancher i de kommende år.

Tabel 5-3 Forventning til rekrutteringssituationen de kommende 10 år på overordnet brancheniveau.

Overordnet branche	Forventet rekrutteringssituation
Landbrug, skovbrug og fiskeri	Der forventes ikke rekrutteringsvanskeligheder i særligt omfang, bortset fra at der kan vise sig mangel på landbrugsmedarbejdere, som tager en landbrugsuddannelse.
Industri	Der er risiko for en forværring af de allerede eksisterende rekrutteringsproblemer blandt faglærte inden for jern- og metalvirksomhed, træ-, papir-, og grafisk-industri, og nærings- og nydelsesmiddelindustri. Herudover kan der opstå rekrutteringsproblemer blandt faggrupper med relaterede uddannelser i det omfang virksomhederne inden for de pågældende brancher er nødt til at brede sig til andre områder som følge af mangel på faggrupper med specifikke industrifaglige kompetencer/uddannelser. Der <i>kan</i> opstå mangel på kvalificerede ufaglærte med branchekendskab
Råstofudvinding samt energi- og vandforsyning	Der forventes en forværring af de eksisterende problemer med mangel på olie- og gasingeniører, og rekrutteringsvanskeligheder blandt faglærte med relevante fagspecifikuddannelser. Der forventes ikke særlige rekrutteringsproblemer inden for energi- og vandforsyning.
Byggeri og anlæg	Forudsat et fortsat højt aktivitetsniveau i byggebranchen kan der forventes risiko for flaskehalse inden for stort set alle faglærte områder på byggeområdet og dermed en forværring af den eksisterende situation. Øget rekruttering af udenlandsk arbejdskraft til området kan dog ændre på billedet.
Handel, hotel og restauration	Disse brancher beskæftiger mange ufaglærte medarbejdere, hvorfor der er et stort rekrutteringsgrundlag. Arbejdsvilkår (arbejdstider mv.) kan dog afholde personer fra at søge job i brancherne, hvis der er alternative beskæftigelsesmuligheder.
Transport, post og tele	Transportbranchen beskæftiger i stigende omfang medarbejdere med en faglig uddannelse. Der kan derfor vise sig problemer med at rekruttere medarbejdere med den ønskede uddannelse i takt med, at efterspørgslen inden for denne sektor vil vokse i de kommende år. Telesektoren kan forventes at efterspørge specialister (ingeniører mv.), hvilket kan medføre mindre rekrutteringsproblemer.
Finansiering og forretningservice	På finansområdet kan der opstå enkelte rekrutteringsvanskeligheder til specialistjob. Det gælder primært personer med en videregående uddannelse, men givet at der i Ribe Amt primært er tale om filialer, forventes der ikke den store stigning i efterspørgslen efter sær-

	<p>lige specialister her.</p> <p>Den store andel af personer over 50 år blandt faggruppen Finans kan give anledning til rekrutteringsproblemer i det omfang, at faldet i efterspørgslen ikke er tilstrækkeligt til at kompensere for afgang som følge af alder.</p> <p>Forretningsservice efterspørger ligeledes specialister (ingeniører, IT folk mv.), som det kan være vanskeligt at rekruttere i lokalområdet i fremtiden, men også her vil det forhold, at det i høj grad er filialer inden for denne branche, som er placeret i Ribe Amt betyde, at problemerne sandsynligvis ikke bliver så udtalte.</p>
Offentlige og personlige tjenester	<p>På undervisningsområdet vil det fortsat være blandt folkeskolerne og gymnasierne samt på andre ungdomsuddannelser, der kan opstå mangel på arbejdskraft., herunder primært på folkeskolelærere og gymnasielærere inden for naturvidenskab.</p> <p>På sundhedsområdet må der fortsat forventes mangel på arbejdskraft blandt læger, jordemødre, sygeplejersker, sundhedsplejersker, bioanalytikere og andre områder. På nogle områder kan øget uddannelseskapacitet dog delvis afhjælpe problemerne. Men for gruppen af læger og sygeplejersker vil det sandsynligvis ikke være tilstrækkeligt.</p> <p>På sociale institutioner vil især efterspørgslen efter social- og sundhedshjælpere og -assistenter kunne give rekrutteringsvanskeligheder. På børneoplysningsområdet forventes ikke rekrutteringsproblemer.</p>

Samlet betragtet ser det ud til, at især industrien og bygge- og anlægssektoren vil komme til at blive berørt af faldet i udbuddet af faglærte, mens råstofudvinding og sundhedsvæsen især vil blive ramt af faldet i udbuddet af personer med en videregående uddannelse.

5.5 Samlet vurdering

En nedgang i arbejdsstyrken de seneste år har medvirket kraftigt til, at ledigheden det seneste årti er faldet betydeligt. I samme periode har beskæftigelsen være forholdsvist stabil.

Fortsat færre ledige

Med forventningen om en positiv beskæftigelsesudvikling de kommende 10 år må det forventes, at ledigheden vil falde yderligere i Ribe Amt. Umiddelbart vil der kun blandt ufaglærte fortsat kunne forventes fortsat stigende ledighed om end af moderat karakter.

Mulige rekrutteringsproblemer

Den forventede udvikling på arbejdsmarkedet betyder derfor også, at der på en række fagområder kan forventes rekrutteringsvanskeligheder og egentlige flaskehalse. Det gælder først og fremmest faglærte medarbejdere til flere industri-

brancher (jern- og metalindustri, træindustri, nærings- og nydelsesmiddelindustri mv.) og til bygge- og anlægssektoren, og højtuddannede medarbejdere til råstofudvinding, undervisning og sundhedsvæsen m.fl.

6 Efterspørgslen efter ufaglærte i de kommende år

Indhold Dette kapitel indeholder en beskrivelse af arbejdsmarkedet for ufaglærte i Ribe Amt med særlig fokus på spørgsmålet om, hvordan man kan sikre beskæftigelse til ufaglærte gennem opkvalificering.

Datagrundlag Kapitlet er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt i alt 300 virksomheder i Ribe Amt, hvor af 91 har besvaret spørgeskemaet, svarende til en svarprocent på 30 procent. Blandt de brancher, som ikke har svaret overhovedet, er råstofudvinding og sundhedsvæsen. Da andelen af ufaglærte indenfor disse brancher i dag er relativ lille, og det heller ikke er på dette område, de to brancher kan imødesee rekrutteringsproblemer i fremtiden, er det vores vurdering, at det ikke har den store betydning for de resultater, der præsenteres i det følgende.

I tilknytning hertil skal vi gøre opmærksom på, at COWI har gennemført en lignende spørgeskemaundersøgelse i Fyns Amt og fem andre amter i Jylland og (Nordjyllands Amt, Viborg Amt, Ringkøbing Amt, Århus Amt samt Vejle Amt) med fokus på arbejdsmarkedet for ufaglærte i de kommende år. Hovedkonklusionerne på tværs af amterne viser sig at være stort set ens, hvilket understøtter resultaternes robusthed.

6.1 Hvor er de ufaglærte især beskæftiget i dag?

Godt hver tredje af de beskæftigede er ufaglært, heraf har hovedparten kun en grundskoleuddannelse

I dag udgør de beskæftigede ufaglærte i alt ca. 36 procent af samtlige beskæftigede med bopæl i Ribe Amt svarende til knap 40.000 personer mod 34 procent i både Region Syd og hele landet. Andelen af personer, som kun har en grundskole blandt de ufaglærte, er væsentlig højere i Ribe Amt (82 %) end i Region Syd (79 %) og især i hele landet (73 %). Der er således færre blandt de ufaglærte i Ribe Amt, som har taget eller er i færd med at tage en gymnasieuddannelse. De almene forudsætninger blandt de ufaglærte i Ribe Amt er således alt andet lige dårligere end i Region Syd og på landsplan.

Mange ufaglærte i detailhandel, sociale institution og forretningservice

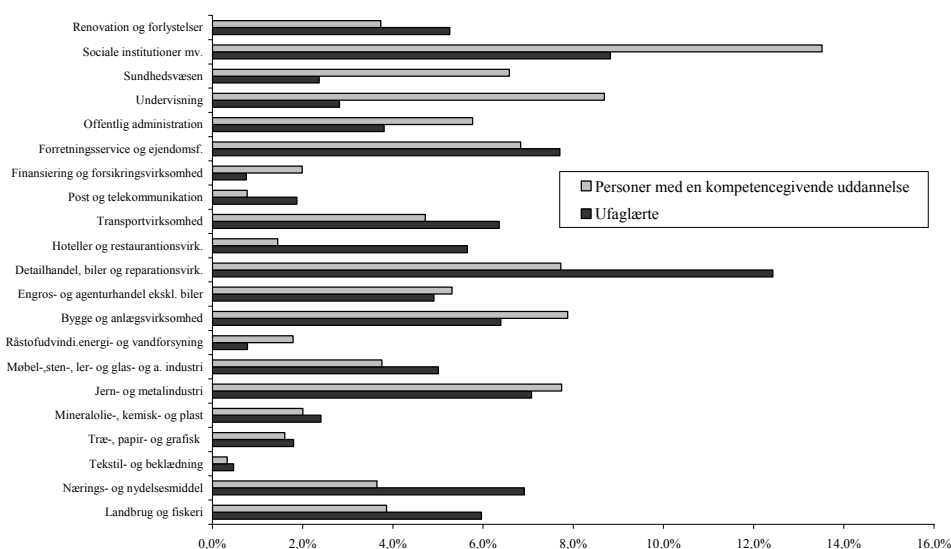
De fem brancher, der i dag beskæftiger flest ufaglærte mål i absolutte tal er, jf. figuren nedenfor:

- Detailhandel (4.950 svarende til 12 procent af de beskæftigede ufaglærte)
- Sociale institutioner (3.510, svarende til 9 procent af de beskæftigede ufaglærte)
- Forretningservice og ejendomsformidling (3.070, svarende til 8 procent af de beskæftigede ufaglærte)

- Jern og metalindustri (2.820 svarende til 7 procent af de beskæftigede ufaglærte)
- Nærings- og nydelsesmiddelindustrien (2.760, svarende til 7 procent af de beskæftigede ufaglærte)

Disse fem brancher beskæftiger ca. 17.000 ufaglærte, svarende til 43 procent af samtlige beskæftigede ufaglærte i Ribe Amt.

Hvad angår det forholdsmæssige store antal ufaglærte, som er beskæftiget inden for forretningsservice, er størstedelen heraf ansat inden for rengøringsvirksomhed og kontorservice. I 2004 var 2/3 af de ansatte inden for disse to brancher ufaglærte.

Figur 6-1 *Beskæftigede ufaglærte og beskæftigede med en kompetencegivende uddannelse fordelt på brancher i Ribe Amt, 2005*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken (RAS4)

Anm1: Personer med en kompetencegivende uddannelse omfatter personer med enten en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse

Anm2: Der findes ikke tal for antallet af personer beskæftigede på arbejdssteder i Ribe Amt fordelt på uddannelser, hvorfor der her er anvendt tal for de beskæftigede med bopæl i Ribe Amt

De ufaglærte er overrepræsenteret indenfor hotel og restaurationsvirksomhed, post og telekommunikation og fødevarerindustri

Sammenlignet med samtlige beskæftigede i Ribe Amt er andelen af ufaglærte særlig høj inden for følgende brancher, jf. figuren nedenfor.

- Hotel- og restaurationsvirksomhed (her er 66 % af de beskæftigede ufaglærte)
- Post og telekommunikation (her er 53 % af de beskæftigede ufaglærte)
- Nærings- og nydelsesmiddelindustrien (her er 51 % af de beskæftigede ufaglærte)
- Detailhandel, biler og reparationsvirksomhed (her er 47 procent af de beskæftigede ufaglærte)
- Transportvirksomhed (her er 43 procent af de beskæftigede ufaglærte)

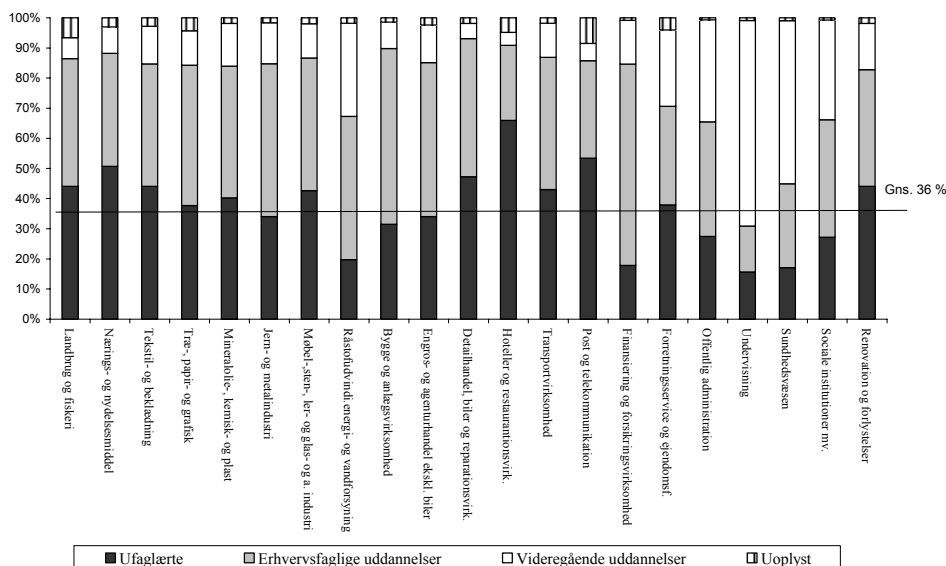
Det skal i denne sammenhæng ligeledes bemærkes, at der er relativt mange ufaglærte inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, tekstil- og beklædningsindustrien, renovation, foreninger og forlystelser samt møbelindustri, sten-, ler- og glasindustri og anden industri. Inden for disse brancher er andelen af ufaglærte over 40 procent og dermed noget højere end gennemsnittet på 36 procent.

De ufaglærte er underrepræsenterede inden for undervisning, sundhedsvæsen, finanssektoren samt råstofudvinding

Omvendt er de ufaglærte underrepræsenterede inden for følgende brancher:

- Undervisning (her er kun 15 % af de beskæftigede ufaglærte)
- Sundhedsvæsen (her er kun 17 % af de beskæftigede ufaglærte)
- Finansiering og forsikringsvirksomhed (her er kun 18 % af de beskæftigede ufaglærte)
- Råstofudvinding, samt energi og vandforsyning (her er kun 20 % af de beskæftigede ufaglærte)

De ufaglærte er således overrepræsenteret i flere af de brancher, der har oplevet de største fald i beskæftigelsen i antallet beskæftigede i de senere år. Det gælder brancherne tekstil- og beklædningsindustri, landbrug, skovbrug og fiskeri, samt post og telekommunikation, jf. kapitel 3. Samtidig er de underrepræsenteret i to af de brancher, der har oplevet de største stigninger i antallet af ansatte målt i procent. Det drejer sig om brancherne sundhedsvæsen og råstofudvinding.

Figur 6-2 Beskæftigede fordelt på uddannelsesgrupper og brancher i Ribe Amt, 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS4)

Særlig stor stigning i antal beskæftigede ufaglærte inden for servicesektoren

Ser vi på hvilke brancher, der har oplevet henholdsvis en fremgang og tilbagegang i antallet af ufaglærte, viser det sig, at der i perioden 1995 til 2002³¹ især er blevet flere ufaglærte inden for Restaurationsvirksomhed, engros- og detailhandel, rengøring, bygningsinstallationsvirksomhed og andet bygningsarbejde samt inden for vikarbureauer.

De ufaglærte har skiftet deres stillinger i industrien ud med periferijob i servicesektoren

Omvendt er der blevet langt færre ufaglærte inden for landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri. nærings- og nydelsesmiddelindustrien, træ-, papir- og grafisk industri, jern- og metalindustrien, møbelindustri og anden industri, offentlig administration og undervisning.

Inden for nogle af de brancher, hvor de ufaglærte har oplevet særlige store fald i antallet af ansatte, er den samlede beskæftigelse steget. Det gælder bl.a. jern- og metalindustrien, børne- og ungdomsskoler, sundhedsvæsen, og sociale institutioner.

Tabel 6-1 Brancher i Ribe Amt, som har oplevet store ændringer i antallet af beskæftigede ufaglærte, 1995-2002

	1995-2002	
	Antal	pct.
Brancher med flere ufaglærte (> + 50)		
Bygningsinstallationsvirksomhed og andet bygningsarbejde	168	13,3 %
Engros/agenturhandel undt. biler	124	6,4 %
Ikke specialiserede forretninger samt specialforretninger med n&n-midler	276	13,0 %
Restaurationsvirksomhed	363	34,1 %
IT og datavirksomhed	69	209,1 %
Vikarbureauer	137	402,9 %
Rengøring	186	23,8 %
Sport	67	23,8 %
Brancher med færre ufaglærte (> -100)		
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	-1996	-40,2 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	-822	-24,2 %
Træ-, papir- og grafisk industri	-155	-16,2 %
Jern- og metalindustri	-457	-12,8 %
Møbelindustri og anden industri	-552	-17,7 %
Energi- og vandforsyning	-108	-40,3 %
Hoteller	-134	-20,2 %
Advokat og revision	-101	-24,5 %
Offentlig administration	-494	-41,5 %
Undervisning	-484	-28,3 %
Sundhedsvæsen	-115	-10,4 %
Sociale foranstaltninger	-290	-6,3 %
Kloakvæsen, renovationsvæsen, renholdelse mv.	-183	-25,4 %

Kilde: Danmarks Statistik, særkørsler

Anm. Et minus foran den procentvise udvikling, indikere at der har været tale om et fald i antallet af ufaglærte inden for den enkelte branche.

³¹ Vi har adgang til særlige detaljerede tal for 1995 til 2002 og for 2003 til 2004. der er tale om særkørsler, der er stillet til rådighed af Arbejdsmarkedsrådets sekretariat i Ribe Amt

Det tyder således på, at de ufaglærte igennem de senere år ikke alene har oplevet et fald i beskæftigelsen, men også en noget løsere tilknytning til arbejdsmarkedet i kraft af, at de primært har oplevet en vækst i beskæftigelsen inden for de typer af jobs, hvor der traditionelt er en relativ høj jobomsætning, såsom restaurationsvirksomhed, rengøring og vikarbureauer. Samtidig tyder disse tal på, at de ufaglærte således har skiftet deres position som kernearbejdskraft inden for industrien ud med en position som periferiarbejdskraft inden for servicesektoren.

Det overordnede mønster i udviklingen i efterspørgslen efter ufaglærte i perioden 1995 til 2002 er i store træk fortsat i perioden 2003 til 2004, jf. tabellen nedenfor.

Dog ser det nu ud til at væksten inden for branchen råstofudvinding er kommet de ufaglærte til gode - om end der er tale om en mindre stigning.

Til gengæld oplever de ufaglærte i denne periode et fald inden for rengøring. Faldet er endda større end det generelle fald i antallet af ansatte inden for denne branche.

Tabel 6-1 Brancher i Ribe Amt som har oplevet enten et stort fald i antallet af beskæftigede ufaglærte eller en stor stigning, 2003-2004 (Databrud i 2002)

	2003-2004	
	Antal	pct.
Brancher med flere ufaglærte (> + 30)		
Råstofudvinding	39	11,0 %
Beværtninger, diskoteker, kaffebarer mv.	70	36,8 %
Vikarbureauer	81	37,3 %
Kontorservice mm	34	27,0 %
Brancher med færre ufaglærte (> - 50)		
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	-262	-9,7 %
Træ-, papir- og grafisk industri	-79	-10,2 %
Mineralolie-, kemisk og plastindustri	-50	-4,5 %
Jern- og metalindustri	-170	-5,8 %
Møbelindustri og anden industri	-156	-6,2 %
En gros/agenturhandel undt. biler	-111	-5,5 %
Transportvirksomhed	-122	-4,4 %
Boligservice	-72	-14,6 %
Rengøring	-90	-8,9 %
Tjenesteydelser for samfundet som helhed	-73	-6,7 %
Børne- og ungdomsskoler	-62	-10,0 %
Sociale foranstaltninger	-183	-4,7 %
I alt	-1356	-3,2 %

Kilde: Danmarks Statistik, Særkørsler

Anm. Et minus foran den procentvise udvikling, indikere at der har været tale om et fald i antallet af ufaglærte inden for den enkelte branche.

6.2 Hvilke krav stilles der til de ufaglærte fremover?

Spørgeskemaundersøgelsen indeholder en række spørgsmål om hvilke almene, personlige og faglige kompetencer og kvalifikationer hos de ufaglærte, som virksomhederne vurderer som vigtige i dag og i de kommende fem år.

Kendskab til branchen og arbejdets indhold er minimum krav

I forhold til de **faglige kvalifikationer** svarer virksomhederne, at det er vigtigst, at de ufaglærte som minimum besidder *kendskab til branchen og arbejdets indhold*. Derudover er det forskellige certifikater, der er relevante for de enkelte virksomheder, såsom fx hygiejnekurser, truckcertifikat, sprøjtecertifikat, mejerigrundkursus 1+2, samt IT kundskaber på brugerniveau. De faglige kompetencer er kun i mindre grad blevet belyst i spørgeskemaundersøgelsen, da disse ofte er procesafhængige og dermed specifikke for den enkelte virksomhed, hvormed generaliseringsgraden af faglige kompetencer ville være ringe.

Tabel 6-3 Virksomhedernes vurderinger af **almene kompetencer**, fordelt på brancher.

	Vigtigst	Vigtigt
Træ-, papir- og grafisk industri	Være fuldt arbejdsdygtig (ingen handicaps)	Kunne læse og skrive dansk
Sten-, ler- og glasindustri	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til virksomhedens værdier og mål og have kendskab til kulturen og kravene i virksomheden
Jern- og metalindustri	Kunne hovedregning og regning ved hjælp af hjælpemidler	Kunne læse og skrive dansk
Bygge og anlæg ¹	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til virksomhedens værdier og mål
Engroshandel undtagen med biler	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden	Kunne læse og skrive dansk
Detailhandle og reparationsvirksomhed undt. biler	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til virksomhedens værdier og mål og kendskab til kulturen og kravene i virksomheden
Transport	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden	Kendskab til virksomhedens værdier og mål
Forretningsservice	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til virksomhedens værdier og mål
Undervisning	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden
Foreninger, kultur og renovation	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden	Kendskab til virksomhedens værdier og mål
Hoteller og restauranter	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden	Kendskab til virksomhedens værdier og mål

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

Anm.: Vigtigheden af de almene kompetencer er opgjort som den samlede score af de almene kompetencer virksomhederne vurderer er "i høj grad vigtige" og "vigtige" at ufaglærte besidder. Begrebet "vigtigst" anvendes om den kompetence inden for hver branche, der har den højeste score, og vigtigt angiver de kompetencer, som har fået den næsthøjeste score.

1: Kompetencerne "Kunne læse og forstå dansk" og "Kendskab til virksomhedens værdier og mål" har opnået samme score.

Evnen til at kunne læse og skrive danske er den almene kompetence, som flest peger på er vigtigst hos de ufaglærte

Blandt de **almene kompetencer** er det *evnen til at kunne læse og skrive dansk*, som flest virksomheder peger på som en kompetence, det i høj grad er vigtigt, at de ufaglærte besidder. Herefter følger *kendskab til kulturen og kravene i virksomheden*, tæt efterfulgt af *kendskabet til virksomhedens værdier og mål*. I den modsatte ende af skalaen finder vi *evnen til at kunne tale engelsk/tysk*, lige som det *at kunne kommunikere via e-mail*. Disse to kompetencer er således mindre vigtige, når det gælder gruppen af ufaglærte.

Hovedregning og regning generelt er vigtig i jern og metalindustrien

Ser vi på de enkelte branchers vurderinger af de ufaglærtes kompetencer, er det kun jern- og metalindustrien, der peger på kompetencen "*Kunne hovedregning og regning ved hjælp af hjælpemidler*", og kun træ-, papir- og grafisk industri, der peger på kompetencen "*Være fuldt arbejdsdygtig (ingen handicaps)*". I de øvrige brancher er det, som nævnt ovenfor, danskundskaberne og kendskab til kulturen og kravene i virksomheden, der er vigtigst. Sidstnævnte kompetence er primært en kompetence, der kan tillæres, når den pågældende er i virksomheden.

Engelsk og tysk kundskaber er ikke vigtige inden for detailhandel

Det er bemærkelsesværdigt, at 80 procent af virksomhederne inden for detailhandel vurderer, at kompetencen at kunne tale engelsk/tysk kun i ringe grad eller slet ikke er vigtig at besidde for de ufaglærte i branchen taget i betragtning, at Ribe Amt er et af Danmarks store turistområder.

Gode kommunikations- og samarbejds-evner, samt fleksibilitet er vigtige personlige kompetencer

De fire **personlige kompetencer**, som virksomhederne vurderer som værende de vigtigste for de ufaglærte er *evnen til at kunne kommunikere med kolleger og ledelse, indstillet på at arbejde mere når der er travlt, kunne overholde arbejdstider/deadlines*, samt *at kunne arbejde selvstændigt*. Flere virksomheder peger på, at det endvidere er vigtigt, at *den personlige hygiejne* blandt de ansatte og herunder også de ufaglærte er vigtige for beskæftigelsesmulighederne.

Den personlige kompetence, som færrest virksomheder vurderer som vigtigt er de ufaglærtes *indstilling til at arbejde på skæve tidspunkter*. Det er sagt med andre ord ifølge de virksomheder, der indgår i denne undersøgelse, ikke vigtigt, at de ufaglærte er fleksible i forhold til placeringen af arbejdstiden, blot de er indstillet på at arbejde mere, når der er behov for det og overholde deadlines.

Inden for branchen sten-, ler- og glasindustri er der 33 procent af virksomhederne, der kun i ringe grad vurderer, at det er vigtigt, at de ufaglærte kan *arbejde i selvstyrende produktionsgrupper/teams*. Samlet set er det 13 procent af virksomhederne, der kun i ringe grad eller slet ikke vurderer, at denne kompetence er vigtigt for ufaglærte at besidde.

Tabel 6-4 Virksomhedernes vurderinger af personlige kompetencer, fordelt på brancher.

	Vigtigst	vigtigt
Træ-, papir- og grafisk industri	Kunne arbejde i selvstyrende produktionsgrupper/teams	Være serviceminded
Sten-, ler- og glasindustri	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Være serviceminded
Jern- og metalindustri	Kunne varetage skiftende arbejdsopgaver	Være servicemindet og kunne arbejde selvstændigt
Bygge og anlæg	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Indstillet på at arbejde mere, når der er travlt, og kunne kommunikere med kolleger og ledelse, samt være kvalitetsbevidst
Engroshandel undtagen med biler	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Kunne kommunikere med kolleger og ledelse, samt være kvalitetsbevidst
Detailhandel og reparationsvirksomhed undtagen biler	Indstillet på at arbejde mere, når der er travlt	Være serviceminded
Transport	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Kunne samarbejde med andre grupper af medarbejdere og være servicemindet samt være kvalitetsbevidst
Forretningsservice	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Indstillet på at arbejde mere når der er travlt
Undervisning	Indstillet på at påtage sig nye arbejdsopgaver	Kunne kommunikere med kolleger og ledelse og være kvalitetsbevidst, samt være serviceminded
Foreninger, kultur og renovation	Være serviceminded	Kunne samarbejde med andre grupper af medarbejdere og være kvalitetsbevidst, samt kunne kommunikere med kolleger og ledelse
Hoteller og restauranter	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Være kvalitetsbevidste

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

Anm1.: Vigtigheden af de personlige kompetencer er opgjort som den samlede score af de personlige kompetencer virksomhederne vurderer er "i høj grad vigtige" og "vigtige" at uaglærte besidder. Begrebet "vigtigst" anvendes om den kompetence inden for hver branche, der har den højeste score, og vigtigt angiver de kompetencer, som har fået den næsthøjeste score.

Anm2: De rubrikker hvor der er flere udsagn, som eksempelvis "kunne samarbejde med andre grupper af medarbejdere og være serviceminded", indikerer, at de pågældende udsagn har opnået samme score.

Almene kompetencer i de kommende fem år

Når virksomhederne bliver bedt om at forholde sig til vigtigheden af de almene kompetencer i de kommende fem år, ændres det overordnede billede ikke. Der sker alene en mindre række forskydninger i vurderingen af vigtigheden af de enkelte kompetencer, men ikke i rangeringen af kompetencerne. Dette billede ændres dog i nogen grad, når vurderingerne fordeles på brancher. Hermed fore-

kommer ændringer i vurderingen af vigtigheden, men også i rangeringen af kompetencerne, hvilket kan udledes ved, at sammenholde nedenstående tabel med **Error! Reference source not found.**

Tabel 6-5 Virksomhedernes vurderinger af almene kompetencer i de kommende fem år, fordelt på brancher.

	Vigtigst	Vigtigt
Træ-, papir- og grafisk industri	Være fuldt arbejdsdygtig (ingen handicaps)	Kunne læse og skrive dansk
Sten-, ler- og glasindustri	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til virksomhedens værdier og mål og kendskab til kulturen og kravene i virksomheden
Jern- og metalindustri	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden
Bygge og anlæg	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til virksomhedens værdier og mål
Engroshandel undtagen med biler	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden	Kendskab til virksomhedens værdier og mål
Detailhandel og reparationsvirksomhed undt. biler	Være fuldt arbejdsdygtig (ingen handicaps)	Kunne læse og skrive dansk
Transport	Kendskab til virksomhedens værdier og mål	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden
Forretningsservice	Kunne læse og skrive dansk	Kendskab til virksomhedens værdier og mål
Undervisning	Kunne hovedregning og regning ved hjælp af hjælpemidler	Kunne kommunikere via e-mail
Foreninger, kultur og renovation	Kendskab til virksomhedens værdier og mål	Kunne hovedregning og regning ved hjælp af hjælpemidler og have kendskab til kulturen og kravene i virksomheden
Hoteller og restauranter	Kendskab til kulturen og kravene i virksomheden	Kendskab til virksomhedens værdier og mål

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

Anm1: Vigtigheden af de almene kompetencer er opgjort som den samlede score af de almene kompetencer virksomhederne vurderer er "i høj grad vigtige" og "vigtige" at ufaglærte besidder. Begrebet "vigtigst" anvendes om den kompetence inden for hver branche, der har den højeste score, og vigtigt angiver de kompetencer, som har fået den næsthøjeste score.

Anm2: De rubrikker hvor der er flere udsagn, som eksempelvis "kunne samarbejde med andre grupper af medarbejdere og være service bevidst", indikerer, at de pågældende udsagn har opnået samme score

Det er bemærkelsesværdigt, at virksomhederne inden for branchen hotel og restauration alle tilkendegiver, at *evnen til at tale engelsk/tyisk* kun i ringe grad er en vigtig kompetence for ufaglærte at besidde i de kommende fem år. Det er desuden interessant, at branchen undervisning vurderer, at det i høj grad er vigtigt eller vigtigt, at de ufaglærte fremover besidder kompetencen at kunne kommunikere via e-mail. En kompetence, som virksomhederne ikke tillægger en særlig høj vægt hos de ufaglærte i dag.

Personlige kompetencer i de kommende fem år

I forhold til de personlige kompetencer er der overordnet set ingen nævneværdig forskel i virksomhedernes vurderinger af vigtigheden af de personlige kompetencer i de kommende fem år og vigtigheden i dag af de samme kompetencer. Der sker alene en mindre række forskydninger i vurderingen af vigtigheden af de enkelte kompetencer, men ikke i rangeringen af kompetencerne.

Tabel 6-6 Virksomhedernes vurderinger af **personlige kompetencer** i de kommende fem år, fordelt på brancher.

	Vigtigst	Vigtigt
Træ-, papir- og grafisk industri ¹⁾	Kunne varetage skiftende arbejdsopgaver	Indstillet på at arbejde mere, når der er travlt
Sten-, ler- og glasindustri	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Kunne arbejde selvstændigt og kunne kommunikere med kolleger og ledelse
Jern- og metalindustri ²⁾	Kunne varetage skiftende arbejdsopgaver	Være kvalitetsbevidste
Bygge og anlæg	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Være serviceminded og kvalitetsbevidst
Engroshandel undtagen med biler	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Kunne kommunikere med kolleger og ledelse
Detailhandel og reparationsvirksomhed undt. biler	Indstillet på at arbejde mere når der er travlt	Være serviceminded og indstillet på at påtage sig nye arbejdsopgaver
Transport	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Være kvalitetsbevidste og kunne arbejde selvstændigt
Forretningsservice	Indstillet på at påtage sig nye arbejdsopgaver	Kunne kommunikere med kolleger og ledelse
Undervisning	Kunne arbejde i selvstyrende produktionsgrupper/teams	Kunne kommunikere med kolleger og ledelse og kunne samarbejde med andre grupper af medarbejdere, samt kunne overholde arbejdstider/deadlines
Foreninger, kultur og renovation	Være kvalitetsbevidste	Være serviceminded
Hoteller og restauranter	Kunne overholde arbejdstider/deadlines	Være kvalitetsbevidst

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

Anm.: Vigtigheden af de personlige kompetencer er opgjort som den samlede score af de personlige kompetencer virksomhederne klassificere som enten "i høj grad vigtige" eller "vigtige", at ufaglærte besidder. Begrebet "vigtigst" anvendes om den kompetence inden for hver branche, der har den højeste score, og vigtigt angiver de kompetencer som har fået den næsthøjeste score.

¹⁾ Kompetencen "Være serviceminded", "Være kvalitetsbevidst", "Indstillet på at påtage sig nye arbejdsopgaver", "Kunne overholde arbejdstider/deadlines" og "Kunne kommunikere med kolleger og ledelse" har opnået samme score som "Kunne arbejde selvstændigt".

²⁾ Kompetencen "Indstillet på at arbejde mere når der er travlt", "Indstillet på at påtage sig nye arbejdsopgaver", "Kunne overholde arbejdstider/deadlines", "Kunne kommunikere med kolleger og ledelse" og "Kunne samarbejde med andre grupper af medarbejdere" har opnået samme score som "Være kvalitetsbevidst".

De ufaglærte skal fremover være mere kvalitetsbevidste

Dog ser det ud til, at der fremover vil blive lagt mere vægt på, at de ufaglærte er kvalitetsbevidste. En kompetence, som virksomhederne i vores undersøgelse af kravene til de ufaglærte i fem andre jyske amter, også peger på. Virksomhederne vurderer tilsyneladende, at det fremover bliver endnu mere vigtigt, at der ikke begås fejl, og at varerne/tjenesteydelserne har en høj kvalitet.

De personlige kompetencer mere vigtige end de almene

Det ser endvidere ud til, at virksomhederne generelt vurderer, at de personlige kompetencer er vigtigere end de almene kompetencer. Dette begrundes med, at der generelt er flere besvarelser i svarkategorien "I høj grad vigtigt" når det drejer sig om de personlige kompetencer end tilfældet er i forhold til de almene kompetencer.

De svageste grupper får det svært fremover

De 89 virksomheders besvarelser efterlader os med det billede, at de ufaglærte fremover skal besidde en række grundlæggende almene kvalifikationer i form af gode mundtlige og skriftlige dansk kundskaber samt kunne overholde deadlines og være både kvalitetsbevidst og servicemindede og ikke mindst have kendskab til virksomhedens kultur og værdier. Umiddelbart ser det ud til, at de svageste grupper blandt de ufaglærte vil få det svært fremover. Det gælder især den gruppe, som ikke besidder de nødvendige almene forudsætninger i form af evnen til at kunne læse og skrive dansk. Denne gruppe vil have svært ved at sætte sig ind i gældende kvalitets- og sikkerhedskrav og ved at kunne dokumentere, at varerne/tjenesteydelserne lever op til de stillede krav, og/eller at der er sket fejl.

6.3 Hvilke muligheder er der for at sikre ufaglærte beskæftigelse?

Svaret på spørgsmålet om, hvilke muligheder der er for at sikre ufaglærte beskæftigelse er på ingen måde entydig.

Vi vil komme rundt om spørgsmålet ved at se på, dels hvilke brancher der forventer vækst i antallet af ansatte i de kommende år, herunder hvilke brancher der forventer at beskæftige flere ufaglærte i de kommende år, og dels ved at se på, hvor der er jobåbninger.

Forventning om stigende beskæftigelse, men færre ufaglærte

Generelt fremgår det af spørgeskemaundersøgelsen, at virksomhederne er optimistiske med hensyn til udviklingen i antallet af medarbejdere i det kommende år. Der er således 26 procent af virksomhederne, der forventer at skulle rekruttere fem eller flere medarbejdere i det kommende år. Samtidig er der alene tre procent af virksomhederne, der forventer at skulle afskedige fem eller flere medarbejdere i samme periode. Således er det kun inden for byggeri & anlæg, detailhandel, forretningservice, renovation og undervisning, at der forekommer virksomheder, der forventer at skulle afskedige en eller flere medarbejdere i det kommende år.

Det generelle billede er endvidere, at virksomhederne i de kommende fem år i mindre grad vil efterspørge ufaglært arbejdskraft i forhold til andre uddannelsesgrupper. Samtidig forventes der flere afskedigelser af ufaglærte end af nogen anden uddannelsesgruppe. Der er hele 44 procent af de adspurgte virksomheder, der i ringe grad eller slet ikke forventer at kunne beskæftige ufaglærte om fem år.

Hvilken betydning dette vil få for de ufaglærte er usikkert, men trenden i retning af en faldende efterspørgsel efter ufaglærte vil sandsynligvis fortsætte. Det gælder sandsynligvis også det forhold, at de ufaglærte primært vil være at finde inden for periferijobbene. Således vil det sandsynligvis primært være den for-

ventede vækst i nærings- og nydelsesmiddelindustrien, jern- og metalindustri, træ-, papir- og grafiskindustri, engroshandel og transportvirksomhed, der vil komme de ufaglærte til gode. De krav, som virksomhederne tilsyneladende vil stille til de ufaglærte fremover, peger samtidig i den retning, at det kun vil være de mest ressourcestærke blandt de ufaglærte, der vil kunne komme i betragtning på fremtidens arbejdsmarked - givet at der er et tilstrækkeligt antal at vælge imellem.

Vækst i antallet af ufaglærte

Ser vi på, hvad de 89 lokale virksomheder har svaret på spørgsmålet om, i hvilken grad de forventer at beskæftige ufaglært arbejdskraft fremover, så ser det ud til, at de ufaglærte i sær bør rette blikket mod følgende brancher:

- Jern og metalindustrien
- Engroshandel undtagen biler
- Transport

Om end vi her skal tage forbehold for antallet af besvarelser.

Tabel 6-7 I hvilken grad virksomhederne forventer at beskæftige ufaglært arbejdskraft om fem år

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke	Antal
Træ-, papir- og grafisk industri		67 %	33 %				3
Sten-, ler- og glasindustri			17 %	67 %	17 %		6
Jern- og metalindustri	13 %	13 %	25 %	25 %	25 %		8
Bygge og anlæg		9 %	64 %	18 %	9 %		11
Engroshandel undtagen med biler	25 %	13 %	38 %	25 %			8
Detailh. og reparationsvirks. undt. biler	18 %		55 %		27 %		11
Transport	22 %	11 %	11 %	33 %	11 %	11 %	9
Post og tele				100 %			1
Finansiering og forsikring			100 %				1
Forretningsservice		13 %	25 %	50 %	6 %	6 %	16
Undervisning		25 %		75 %			4
Foreninger, kultur og renovation		20 %	40 %	40 %			5
I alt af samlet	8 %	12 %	34 %	33 %	11 %	2 %	83

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

Anm.: Der er fem virksomheder, der ikke har besvaret spørgsmålet, og de indgår dermed ikke i ovenstående beregninger. Det skal endvidere bemærkes at der inden for enkelte brancher alene er en enkelt besvarelse, hvorfor resultatet her bør tages med forbehold.

Et aspekt som ovenstående tabel ikke viser er, at en stor del af de virksomheder, der i de senere år har haft en stigning i antallet af beskæftigede, er de virksomheder, der beskæftiger et relativt stort antal personer med en videregående uddannelse. Det gælder bl.a. råstofudvinding, og dele af jern og metalindustrien samt kemisk industri og plastindustrien. De virksomheder, som har et relativt stort antal personer med en videregående uddannelse ansat, vil alt andet lige ofte være de mest innovative og dermed de virksomheder, som har størst sandsynlighed for at overleve globaliseringen. Der kan således være et rationale i at

rette et særligt blik mod de innovative virksomheder og de jobfunktioner, disse virksomheder har, som henvender sig til ufaglærte.

Jobåbninger

Ved at belyse udviklingen i antallet af jobåbninger for ufaglærte vil det være muligt at opnå et billede af, inden for hvilke områder der findes beskæftigelsesmuligheder for ufaglærte.

Tal for perioden 1997 til 2002 viser, at der alene inden for seks brancher har været vækst i antallet af jobåbninger for ufaglærte i Ribe Amt, jf. tabel B10 i bilag 1. Den største stigning i antallet af jobåbninger findes inden for råstofudvinding, samt sten-, ler- og glasindustri, hvor der har været en vækst på hhv. 74 og 50 procent i antallet af jobåbninger. Inden for råstofudvinding har væksten i jobåbninger blandt samtlige uddannelser været lidt mindre end blandt de ufaglærte, hvorimod væksten i jobåbninger har været højere for uddannelser i alt end for ufaglærte inden for branchen sten-, ler- og glasindustri.

Det absolutte antal af jobåbninger er dog relativt lille, da der i år 2002 kun var 184 og 172 jobåbninger inden for hhv. råstofudvinding og Sten, ler- og glasindustri i Ribe Amt. Hvad angår råstofudvikling, har Region Syd tillige oplevet vækst i antallet af jobåbninger for ufaglærte, hvorimod landet som helhed har oplevet et fald. Inden for sten-, ler- og glasindustri har både Region Syd og hele landet i modsætning til Ribe Amt oplevet et faldende antal jobåbninger for både ufaglærte og uddannelser i alt. Der er således i nogen grad forventninger om fortsat gode beskæftigelsesmuligheder inden for disse to brancher for ufaglærte i de kommende år.

I forhold til ovenstående brancher er der et anderledes stort volumen inden for offentlig administration, forretningsservice samt i særdeleshed detailhandel, hvor væksten i antallet af jobåbninger for ufaglærte har været på mellem 10 og 13 procent. Forretningsservice og detailhandel har ikke alene i Ribe Amt oplevet et stigende antal jobåbninger, men også i Region Syd og hele landet, ligesom der inden for de tre geografiske områder også har været vækst i antallet af jobåbninger blandt uddannelser i alt, i de to brancher. Det er således i særdeleshed inden for disse to brancher, at der også i de kommende år kan forventes at være gode beskæftigelsesmuligheder for ufaglærte. I den anden ende af skalaen kan det konstateres, at der inden for de tre geografiske områder, Ribe Amt, Region Syddanmark og hele landet, har været fald i antallet af jobåbninger i brancherne mineralolie-, kemisk- og plastindustri; post og telekommunikation og tekstil-, beklædnings- og læderindustri. Der forekommer ingen nævneværdig forskel mellem de ufaglærte og uddannelser i alt. Beskæftigelsesudsigterne for ufaglærte inden for i særdeleshed disse tre brancher er således ikke særligt positive, hvis udviklingen i jobåbninger kan tages som et udtryk for, hvor gode beskæftigelsesmulighederne er. De øvrige brancher som har oplevet større fald, må i lighed med de tre ovennævnte brancher, karakteriseres som område, hvor beskæftigelsesmulighederne for ufaglærte bliver mindre.

Det kan virke overraskende, at der inden for størstedelen af brancherne har været en faldende vækst i antallet af jobåbninger, men denne tendens kan overordnet set tillige genfindes i udviklingen i antallet af beskæftigede inden for brancherne. Det kan dog virke besynderligt, at en branche som fx sten-, ler- og glas-

industri har haft en af de højeste vækstrater i antallet af jobåbninger for ufaglærte i Ribe Amt samtidig med at beskæftigelsen inden for samme branche for samme gruppe er faldet med 20 procent. En mulig årsag kan være ændring i rekrutteringsmønsteret inden for branchen fra primært intern til ekstern rekruttering.

6.4 Samlet vurdering

De almene kompetencer, der fremover vil være væsentlige at besidde som ufaglært, er kendskab til kulturen og kravene i virksomhederne, at kunne læse og skrive dansk og have kendskab til virksomhedernes værdier og mål. Det er kun i mindre grad vigtigt at have kompetencer i at kunne tale engelsk/tysk og kommunikation via e-mail. Der er en tendens til, at branche/virksomheds specifikke certifikater er efterspurgte faglige kompetencer.

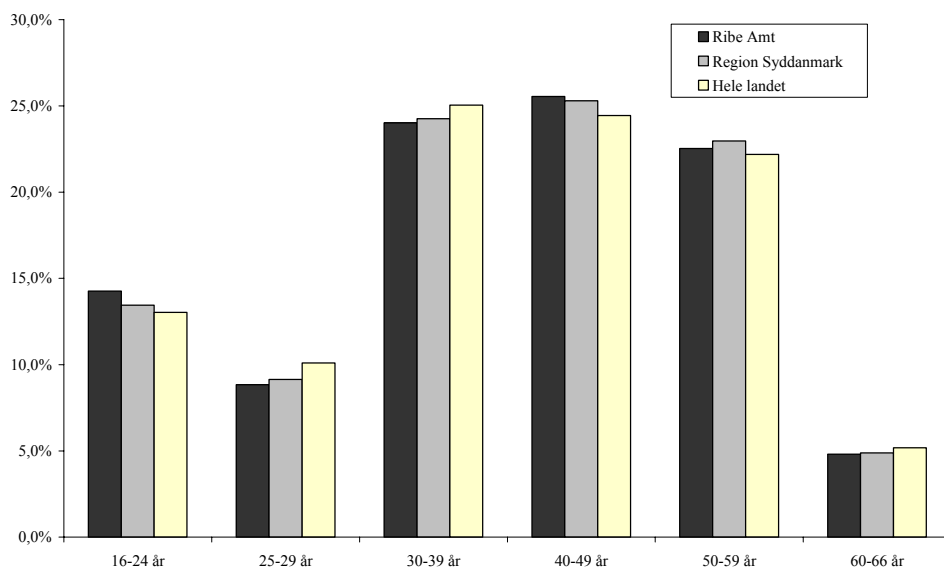
Af mere personlige kompetencer vil virksomhederne i de kommende fem år efterspørge evnen til at kunne kommunikere med kolleger og ledelse, villighed til at arbejde mere når der er travlt, evnen til at kunne overholde arbejdstider/deadlines samt at kunne arbejde selvstændigt. Det vil i mindre grad være vigtigt for de ufaglærte at være villige til at arbejde på skæve tidspunkter.

Der er identificeret følgende brancher med gode beskæftigelsesmuligheder for ufaglærte i de kommende år: råstofudvinding; sten-, ler- og glasindustri; forretningservice; og detailhandel.

Omvendt er der identificeret følgende områder, hvor der forventeligt vil være faldende beskæftigelsesmuligheder for ufaglærte i de kommende fem år, tekstil-, beklædnings- og læderindustri; post og telekommunikation; og finansiering og forsikring.

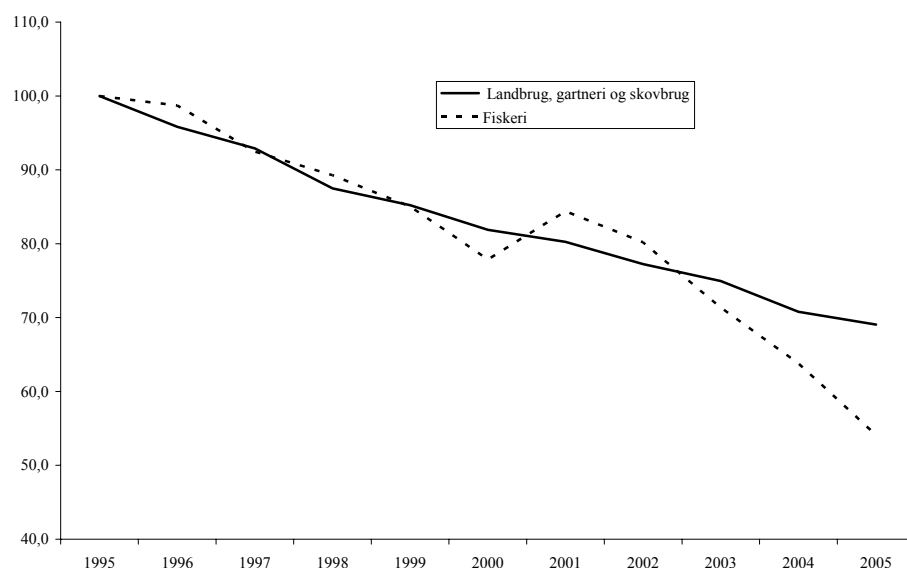
Bilag 1 Udvalgte figurer og tabeller

Tabeller og figurer vedrørende kapitel 3

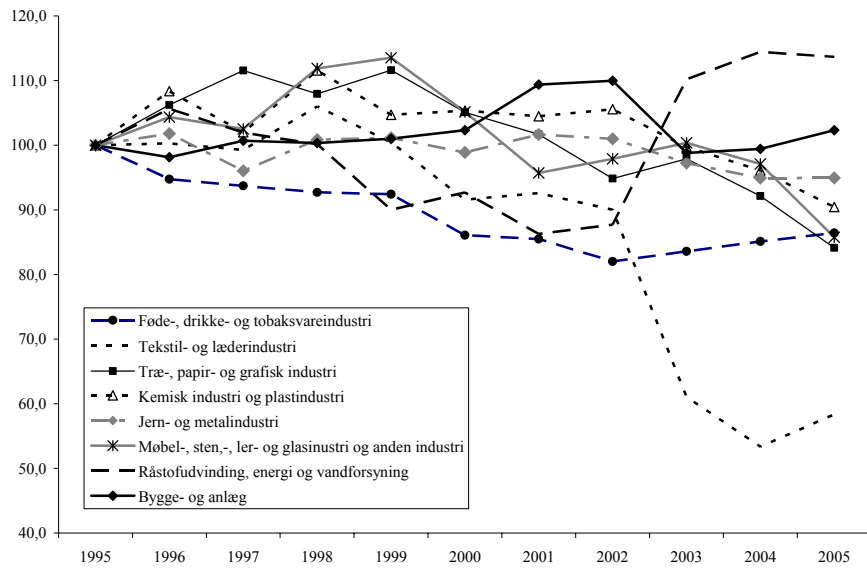
Figur B0: Antallet af beskæftigede på arbejdspladser i Ribe Amt fordelt på aldersgrupper (16-66 år). Særskilt for Ribe Amt, Region Syd og hele landet.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (Pend11)

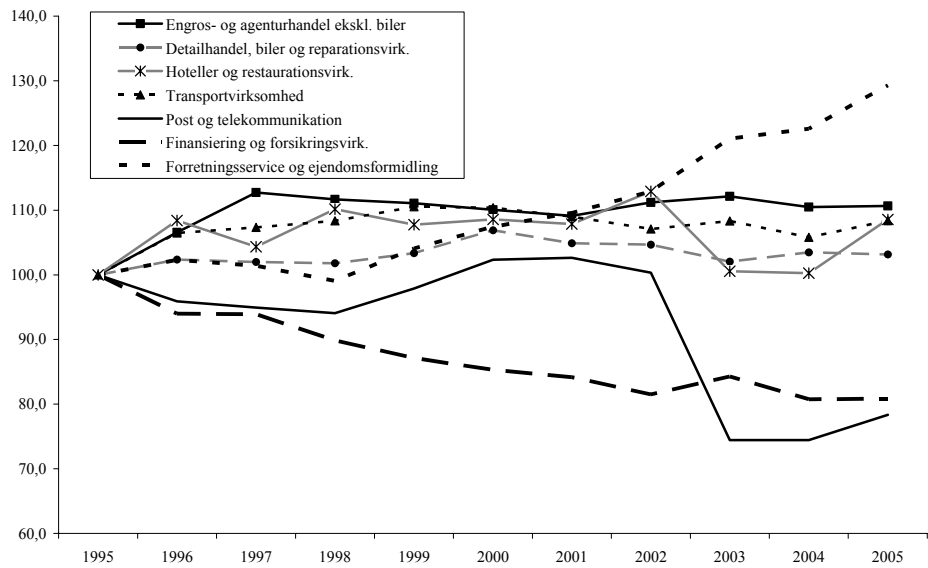
Figur B1: Udviklingen i antallet af arbejdspladser inden for landbrug, skovbrug og fiskeri i Ribe Amt. 1995 - 2005, indeks: 1995=100.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk, (Pend11)

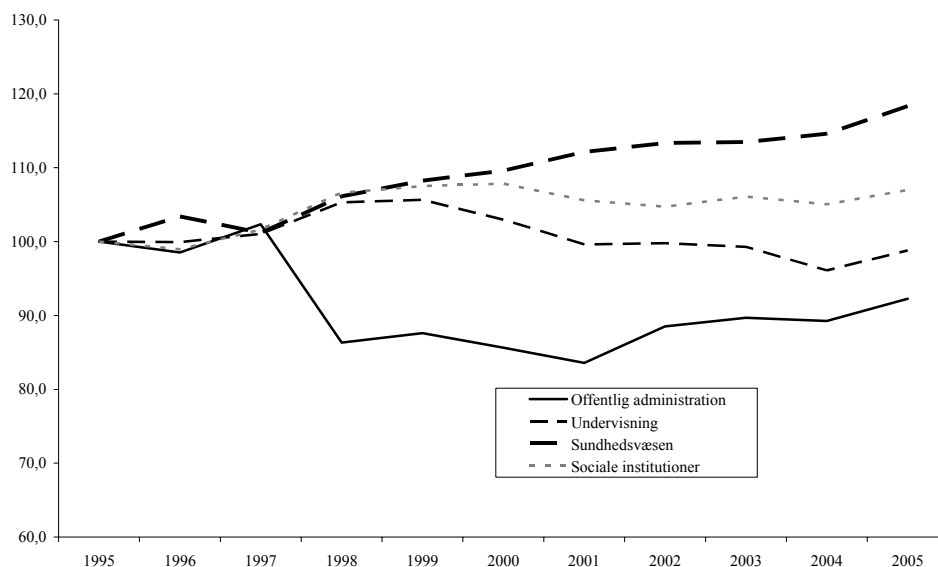
Figur B2 *Udviklingen i antallet af arbejdspladser inden for industri og håndværk i Ribe Amt. 1995 - 2005, indeks: 1995=100.*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk, (Pend11)

Figur B3 *Udviklingen i antallet af arbejdspladser inden for privat service i Ribe Amt. 1995 - 2005, indeks: 1995=100.*

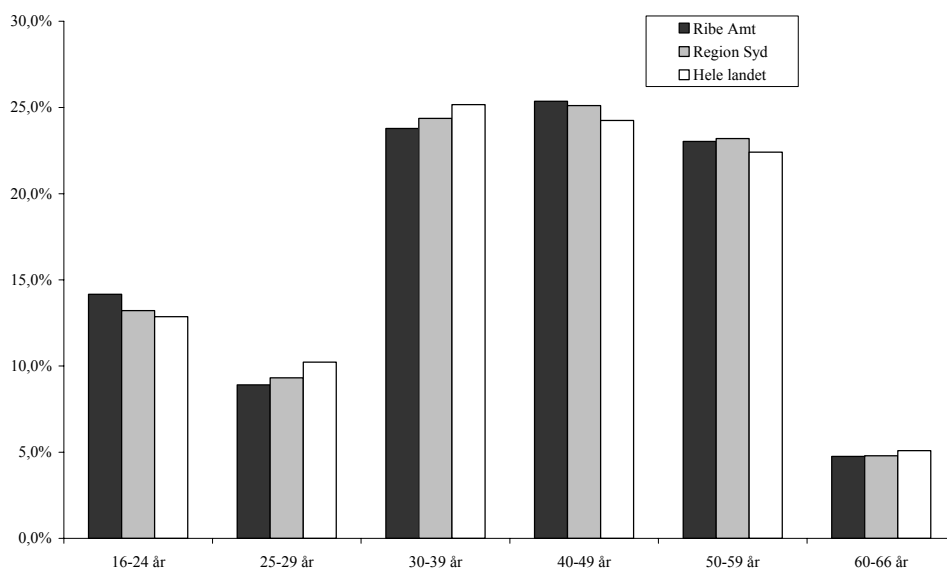
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk, (Pend11)

Figur B4 *Udviklingen i antallet af arbejdspladser inden for offentlig service i Ribe Amt. 1995 - 2005, indeks: 1995=100.*

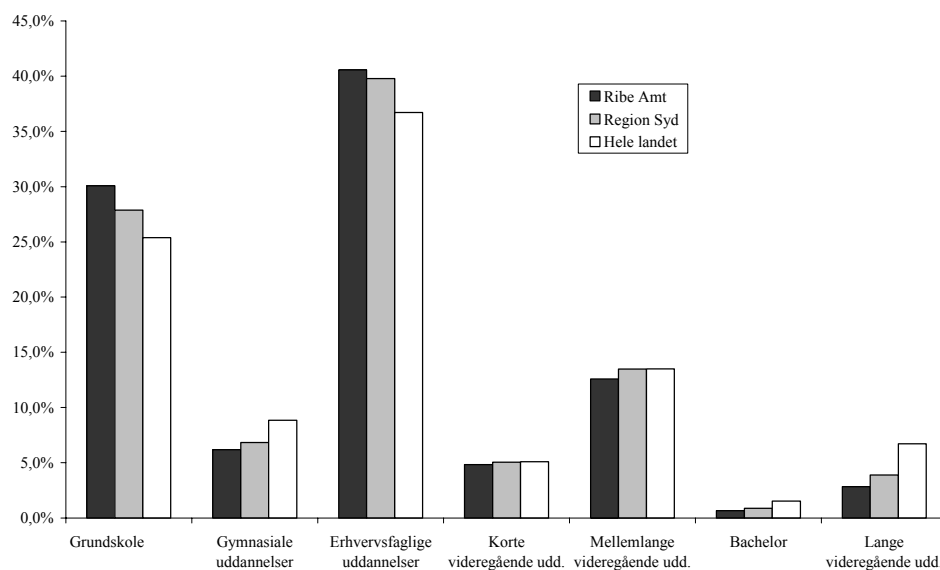
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk, (Pend11)

Tabeller og figurer vedrørende kapitel 4

Figur B5 *Arbejdsstyrkens (16-66 år) fordeling på aldersgrupper. Særskilt for Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 2005*

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS33)

Figur B6 Arbejdsstyrkens (16-66 år) fordeling på uddannelsesgrupper. Særskilt for Ribe Amt, Region Syd og hele landet. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (RAS551)

Tabeller og figurer vedrørende kapitel 5

Tabel B7: Gennemsnitligt antal ledige i Ribe Amt i 1. kvartal 2006 og ændring i forhold til 1. kvartal 2000 fordelt på a-kasse, samt ledighedsprocent i Ribe Amt og hele landet 1. kvartal 2000 og 1. kvartal 2006

	Ribe Amt				Hele landet	
	Antal		Ledighedsprocent		Ledighedsprocent	
	2006	2000-06	2000	2006	2000	2006
Akademikere (AAK)	29	5	2,3	2,5	4,4	4,6
Blik og Rør	8	-2	4,7	3,5	6,5	4
Børne- og Ungdomspædagoger (BUPL-A)	103	44	2,8	4,3	2,9	4,3
Danske Lønmodtagere (DLA)	104	104	0	4,4	0	5
Danske Sundhedsorganisationer (DSA)	18	6	0,7	0,9	0,8	0,8
Business (Danske Sælgere)	31	15	2	3,6	3,7	3,8
El-faget	10	-14	2,2	0,9	2,7	2
Faglig Fælles a-kasse (3F)	1385	-548	0	9,3	0	11
Frie Funktionærer (FFA)	26	-5	4,1	3,4	4,9	5
Funktionærer og Servicefag	37	-16	6,1	4,5	7	5,8
Funktionærer og Tjenestemænd (FTF-A)	168	-73	4,4	3,3	5,1	4,4
Handels- og Kontorfunktionærer (HK)	502	-160	5,9	5,1	6,4	6,5
Ingeniører (IAK)	55	13	2,9	2,8	3,4	3,6
IT-faget og Merkonomer (PROSA)	10	0	5,8	5,4	4	5,2
Journalistik, Kommunikation og Sprog	17	17	0	5,4	0	8
Kristelig a-kasse	498	-37	7,7	6,7	8,3	8,1
Ledere	53	-30	2,2	1,6	3,1	2,7
Lærere (DLF-A)	57	41	0,7	1,9	1,6	3,3
Magistre (MA)	22	0	3,3	3	8,5	8,8
Malerfaget og Maritime	24	-19	11,1	6,1	14,6	8
Metalarbejdere	133	-69	4	2,8	6,9	4,6
Nærings- og Nydelsesmiddelarbejdere (NNF)	123	-62	7,9	5,2	8,5	8,5
Fag og Arbejde (FOA)	278	-19	4,6	4	5,1	4,7
Pædagogmedhjælpere (PMF-A) (- dec. 2005)	0	-105	10,2	0	11,2	0
RestaurationsBranchen	45	-40	13,7	9,8	18,3	15
Socialpædagoger (SLA)	49	0	4	3,3	3,9	4,7
Selvstændige (DANA)	41	8	2,6	2,5	4,1	3,9
Selvstændige Erhvervsdrivende (ASE)	190	17	2,4	3	2,9	3,8
Stats- og Teleansatte (STA)	21	-1	1,9	2,4	3	3,7
Teknikere	82	-10	6,8	5,9	7,7	7,5
Træ-Industri-Byg (TIB)	136	-55	5	4	6,6	5,1
Økonomer (CA)	16	-2	3,3	2,9	4,3	4,6
<i>Erhvervsproglige (- dec. 2002)</i>	0	-17	8,3	0	7,2	0
<i>Forsvarets a-kasse (- dec. 2001)</i>	0	-3	1	0	1,6	0
<i>Grafisk a-kasse (- dec. 1999)</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Journalister (- dec. 2002)</i>	0	-4	3,2	0	6,2	0
<i>Maritim a-kasse (- dec. 2002)</i>	0	-29	11,4	0	11,6	0
Ikke forsikrede	587	-328	0	0	0	0

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.dk (AB122)

A-kasser markeret med kursiv er lukket siden 2000, til denne gruppe hører også KAD og SID, men disse er inkluderet i 3F. Tallene for 3F i 2000 er tallene for KAD og SID

Tabel B8 Definitionen på de fire segmenter, som der opereres med i analysen af de udsatte ledige i Region Syd

Segment A omfatter personer, som har modtaget offentlig forsørgelse i mere end 60 % og mindre end 90 % af tiden inden for to år, og hvor forsørgelsesydelsen er rettet mod personer som primært har ledigheden som problem:

- Dagpenge for forsikrede ledige med/uden aktivering
- Kontanthjælpsmodtagere, personer på introduktionsydelse eller starthjælp tilmeldt AF
- Personer på forrevalidering og revalidering
- Personer i delvis raskmelding

Segment B omfatter personer, som har modtaget offentlig forsørgelse i mere end 90 % af tiden inden for to år, og hvor forsørgelsesydelsen er rettet mod personer som primært har ledigheden som problem:

- Dagpenge for forsikrede ledige med/uden aktivering
- Kontanthjælpsmodtagere, personer på introduktionsydelse eller starthjælp tilmeldt AF
- Personer på forrevalidering og revalidering
- Personer i delvis raskmelding

Segment C omfatter personer, som har modtaget offentlig forsørgelse i mere end 60 % og mindre end 90 % af tiden inden for to år, og hvor forsørgelsesydelsen er rettet mod personer, som har problemer ud over ledighed:

- Kontanthjælpsmodtagere med/uden kommunal aktivering og ikke tilmeldt AF
- Modtagere af introduktionsydelse og starthjælp med/uden kommunal aktivering og ikke tilmeldt AF
- Personer, der modtager sygedagpenge

Segment D omfatter personer, som har modtaget offentlig forsørgelse i mere end 90 % af tiden inden for to år, og hvor forsørgelsesydelsen er rettet mod personer som har problemer ud over ledighed:

- Kontanthjælp med/uden kommunal aktivering og ikke tilmeldt AF
- Modtagere af introduktionsydelse og starthjælp med/uden kommunal aktivering og ikke tilmeldt AF
- Personer, der modtager sygedagpenge

Kilde: Rapporten "Fakta om svage og udsatte ledige i Syddanmark". Maj 2006.

Tabel B9: *Oversigt over faggrupper med rekrutteringsproblemer i 2. kvartal 2006 i Ribe Amt*

Privat sektor	Offentlig sektor
Elektroingeniør / stærkstrømsingeniør	Tandlæge
Farmaceut	Sundhedsplejerske
Elinstallatør / stærkstrømstekniker	Gymnasielærer i naturvidenskabsfag
Mejeritekniker	Folkeskolelærer
Maskinmester, skibsmaskinist	Radiograf
Skibsfører, styrmand	Audiologiassistent
Optiker	Social- og sundhedsassistent
Tandtekniker	Socialrådgiver
Veterinærsygeplejerske	Lægeseekretær
Farmakonom / apoteksassistent	
Kok	
Stilladsarbejder	
Tagdækker, tækkemand	
Gulvlægger	
Isolatør m.fl., Teknisk isolatør	
Glarmester	
Blikkenslager, gas- og vandmester, rørsmed, vvs-montør, og rørsmed	
Elektriker, bygningselektriker, installationelektriker	
Maler, bygnings-, og skibsmaler	
Autolakerer, sprøjtemaler, vognmaler	
Skorstensfejer	
Svejser, flamme-, gas-, lysbue- og maskinsvejser	
Pladesmed, autopladesmed, karrosserismed	
Plade- og konstruktionssmed, skibsbygger	
Smed, beslag-, bygnings- og landbrugs-, grov- og klejnsmed, rustfast klejnsmed	
Værktøjsmager	
Maskinarbejder/industritekniker, plastmager	
Automekaniker	
Landbrugsmaskinmekaniker, kran-, maskin- og skibsmontør	
Autoelektromekaniker / automatikmekaniker / elektromekaniker / elektromontør	
Data- og elektronikmekaniker, elektronikmontør	
Butiksslagter, detailslagter	
Bager, detailbager, fabriksbager	
Møbelsnedker	
Maskinsnedker	
Procesoperatør	
Maskinoperatør (industrioperatør)	
Entreprenørmaskinfører	
Kranfører	
Kloakmester	
Byggearbejder, specialarbejder /-murer, /-tømrer	

Kilde: Arbejdsmarkedsredegørelsen for 2. kvartal i Ribe Amt, Arbejdsmarkedsrådet, April 2006

Tabeller og figurer vedrørende kapitel 6

Figur B9 Antallet af beskæftigede fordelt brancher i Ribe Amt, 2004

	Uddannelse i alt		Ufaglærte	
	Antal	%	Antal	%
Brancher i alt	112.446	100,0 %	40.375	100,0%
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	5418	4,8 %	2447	6,1 %
Råstofudvinding	1869	1,7 %	392	1,0 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	5184	4,6 %	2575	6,4 %
Tekstil-, beklædnings- og læderindustri	346	0,3 %	166	0,4 %
Træ-, papir- og grafisk industri	1869	1,7 %	693	1,7 %
Mineralolie-, kemisk og plastindustri	2609	2,3 %	1060	2,6 %
Sten-, ler- og glasindustri	1031	0,9 %	435	1,1 %
Jern- og metalindustri	8169	7,3 %	2770	6,9 %
Møbelindustri og anden industri	5918	5,3 %	2359	5,8 %
Energi- og vandforsyning	712	0,6 %	147	0,4 %
Bygge- og anlægsvirks.	7874	7,0 %	2458	6,1 %
Handel med biler mv.	2845	2,5 %	1059	2,6 %
Engros/agenturhandel undt. biler	5595	5,0 %	1902	4,7 %
Detailhandel undtagen med biler	7452	6,6 %	3732	9,2 %
- Ikke specialiserede forretninger samt specialforretninger med n&n-midler	3650	3,2 %	2344	5,8 %
- Detailhandel med varer til pers. brug eller husholdningsbrug inkl. reparation	3327	3,0 %	1246	3,1 %
- Øvrig detailhandel	475	0,4 %	142	0,4 %
Hotel- og restaurationsvirksomhed	3255	2,9 %	2151	5,3 %
- Hoteller	850	0,8 %	529	1,3 %
- Campingpladser og andre faciliteter til korttidsophold	168	0,1 %	97	0,2 %
- Restaurationsvirksomhed	1526	1,4 %	1101	2,7 %
- Beværtninger, diskoteker, kaffebarer mv.	377	0,3 %	260	0,6 %
- Kantiner og cateringvirksomhed	334	0,3 %	164	0,4 %
Transportvirksomhed	5992	5,3 %	2656	6,6 %
Post og telekommunikation	1140	1,0 %	631	1,6 %
- Postbefordring og kurertjeneste	976	0,9 %	593	1,5 %
- Telekommunikation	164	0,1 %	38	0,1 %
Finansierings- og forsikringsvirksomhed	1612	1,4 %	282	0,7 %
Udlejning og ejendomsformidling, samt forretningsservice	7192	6,4 %	2791	6,9 %
-Bygge og anlægsrådgivning	686	0,6 %	72	0,2 %
-Forskning og udvikling (F&U)	51	0,0 %	17	0,0 %
-Teknisk rådgivning	654	0,6 %	120	0,3 %
-Advokat og revision	998	0,9 %	276	0,7 %
-Virksomhedsservice	487	0,4 %	123	0,3 %
- IT og datavirksomhed	292	0,3 %	70	0,2 %
- Reklamer	259	0,2 %	133	0,3 %
- Vikarbureauer	632	0,6 %	298	0,7 %
- Boligservice	1097	1,0 %	420	1,0 %
-Rengøring	1431	1,3 %	916	2,3 %
-Kontorservice mm	248	0,2 %	160	0,4 %
- Udlejning	196	0,2 %	110	0,3 %
- Øvrig service	161	0,1 %	76	0,2 %
Offentlig administration, forsvar og socialforsikring	5747	5,1 %	1656	4,1 %
- Offentlig administration	2955	2,6 %	615	1,5 %
- Tjenesteydelser for samfundet som helhed	2729	2,4 %	1022	2,5 %

	Uddannelse i alt		Ufaglærte	
	Antal	%	Antal	%
- Socialforsikring	63	0,1 %	19	0,0 %
Undervisning	7054	6,3 %	1076	2,7 %
Børne- og ungdomsskoler	4270	3,8 %	558	1,4 %
Gymnasier og erhvervsfaglige skoler	1267	1,1 %	177	0,4 %
Videregående uddannelsesinstitutioner	543	0,5 %	80	0,2 %
Voksenundervisning og anden undervisning	974	0,9 %	261	0,6 %
Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger	18.462	16,4 %	4.708	11,7 %
Sundhedsvæsen	5368	4,8 %	947	2,3 %
Dyrlæger	153	0,1 %	25	0,1 %
Sociale foranstaltninger	12.941	11,5 %	3.736	9,3 %
Kloakvæsen, renovationsvæsen, renholdelse mv.	1007	0,9 %	513	1,3 %
Organisationer og foreninger i.a.n.	1193	1,1 %	469	1,2 %
Forlystelser, kultur og sport	1586	1,4 %	755	1,9 %
Film og video	59	0,1 %	48	0,1 %
Radio- og tv-virksomhed	42	0,0 %	22	0,1 %
Anden forlystelsesvirksomhed	372	0,3 %	157	0,4 %
Pressebureauer	5	0,0 %	0	0,0 %
Biblioteker, arkiver, museer og anden kulturel virksomhed	428	0,4 %	134	0,3 %
Sport	667	0,6 %	389	1,0 %
Andre aktiviteter i forbindelse med fritid	13	0,0 %	5	0,0 %
Anden servicevirksomhed	836	0,7 %	282	0,7 %
Private husholdninger med ansat medhjælp	35	0,0 %	18	0,0 %
Internationale organisationer mv.	1	0,0 %	0	0,0 %
Uoplyst	443	0,4 %	192	0,5 %

Tabel B10 Udviklingen i antal jobåbninger for ufaglærte og uddannelser i alt i Ribe Amt, Region Syddanmark og Hele landet i perioden fra 1997 til 2002 (angivet i procent)

	Ufaglærte			Uddannelser i alt		
	Ribe Amt	Region Syd	Hele landet	Ribe Amt	Region Syd	Hele landet
Råstofudvinding (184)	74 %	37 %	-8 %	71 %	48 %	0 %
Sten-, ler- og glasindustri mv. (172)	50 %	-7 %	-24 %	60 %	-6 %	-22 %
Offentlig administration mv. (602)	13 %	-20 %	-28 %	11 %	-18 %	-27 %
Forretningsservice mv. (582)	11 %	12 %	18 %	7 %	10 %	15 %
Detailh. og reparationsvirks. undt. biler (2233)	10 %	8 %	10 %	11 %	9 %	10 %
Energi- og vandforsyning (42)	2 %	-9 %	-4 %	8 %	9 %	6 %
Sundhedsvæsen mv. (314)	0 %	-3 %	-12 %	-3 %	-3 %	-11 %
Renovation, foreninger, forlystelser mv. (1175)	-2 %	-6 %	1 %	1 %	-4 %	2 %
Bygge- og anlægsvirksomhed (944)	-7 %	-9 %	-6 %	-4 %	-9 %	-6 %
Transportvirksomhed (997)	-7 %	-2 %	-2 %	-5 %	-2 %	1 %
Engros- og agenturhandel undt. m. biler (779)	-10 %	-5 %	-16 %	-11 %	-4 %	-15 %
Undervisning (456)	-10 %	-11 %	-13 %	-9 %	-8 %	-12 %
Handel m. biler, autorep., servicestationer (510)	-17 %	-9 %	-5 %	-16 %	-8 %	-5 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri (1146)	-19 %	-15 %	-18 %	-17 %	-12 %	-16 %
Hotel- og restaurationsvirksomhed mv. (1505)	-23 %	-10 %	-5 %	-23 %	-9 %	-5 %
Sociale institutioner mv. (1196)	-23 %	-16 %	-13 %	-19 %	-13 %	-10 %
Udlejning og ejendomsformidling (208)	-24 %	8 %	4 %	-21 %	11 %	7 %
Landbrug, gartneri og skovbrug (839)	-25 %	-23 %	-22 %	-19 %	-18 %	-18 %
Fiskeri mv. (160)	-32 %	-25 %	-24 %	-29 %	-22 %	-23 %
Træ-, papir- og grafisk industri (285)	-32 %	-32 %	-34 %	-31 %	-29 %	-32 %
Møbelindustri og anden industri (677)	-34 %	-40 %	-37 %	-36 %	-41 %	-37 %
Jern- og metalindustri (893)	-37 %	-25 %	-27 %	-36 %	-25 %	-26 %
Finansierings- og forsikringsvirksomhed (76)	-38 %	-13 %	8 %	-32 %	-6 %	10 %
Mineralolie-, kemisk- og plastindustri mv. (309)	-45 %	-37 %	-25 %	-45 %	-35 %	-21 %
Post og telekommunikation (102)	-47 %	-26 %	-17 %	-47 %	-26 %	-14 %
Tekstil-, beklædnings- og læderindustri (49)	-61 %	-64 %	-50 %	-63 %	-62 %	-48 %

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik, baseret på IDA. Rekvireret af AF Ribe Amt.

Anm.: Tallene i parentes angiver antal af jobåbninger for ufaglærte i år 2002. Region Syddanmark består af Ribe, Vejle, Fyns og Sønderjyllands amter.

Bilag 2 Udviklingen i efterspørgslen efter kvalifikationer inden for de 21 brancher

1. Udviklingen i efterspørgslen efter kvalifikationer i de kommende 10 år

Ser man på de dominerende uddannelsesretninger i de brancher, hvor prognosen især peger på fremgang de kommende 10 år, kan man også få et billede af, hvilke kvalifikationer der må forventes at blive efterspurgt i fremtiden. I den vurdering indgår også, at kravene til kompetencer ændrer sig løbende og at virksomhederne i en del tilfælde vil efterspørge medarbejdere med et højere uddannelsesniveau end i dag³².

Uddannelsesretninger i brancher i fremgang

1.1 Nærings- og nydelsesmiddelindustri

50 procent af de beskæftigede i denne branche er ufaglærte og næsten 38 procent er faglærte. De faglærte er oftest slagtere, bagere, mejerister samt elektrikere og smede til vedligehold mv. Erfaringsmæssigt har mange af de faglærte i denne branche dog en uddannelse, som ikke vedrører fødevarebranchen. Særkørsler fra Danmarks Statistik viser bl.a., at den næststørste gruppe blandt de faglærte i 2004 var butiksuddannede. Den største gruppe var slagtere. Uddannelsesniveauet i branchen øges langsomt, men det må fortsat forventes, at ufaglærte medarbejdere også i fremtiden vil udgøre hovedparten af de beskæftigede.

1.2 Træ, papir og grafisk industri

38 procent af de beskæftigede i branchen er ufaglærte og 47 procent er faglærte. Hovedparten af de faglærte er tømrere, butiksuddannede, maskinsnedkere og typografer. Også i denne branche er antallet af ufaglærte faldet og antallet af faglærte steget. Det må forventes, at denne udvikling fortsætter. Der sker en løbende automatisering, som stiller nye krav til medarbejderne og medfører et generelt øget uddannelsesniveau. Der er kun meget få medarbejdere med videregående uddannelser i denne branche. Men det må forventes, at efterspørgslen efter højt uddannede stiger i takt med, at vidensindholdet i produktionen øges.

1.3 Jern- og metalindustri

34 procent i jern- og metalindustrien er ufaglærte og 50 procent er faglærte. Knap 14 procent af medarbejderne har en videregående uddannelse. De mest udbredte uddannelsesretninger omfatter klejnsmed, maskinarbejder, pladesmed, rørsmed, smed, svejser, mekaniker, værktøjsmager, teknisk tegner, maskintekniker, maskinmester, produktionsteknologer, ingeniør mv. Der er de senere år sket et fald i antallet af ufaglærte og en stigning i antallet af faglærte og medarbejdere med en videregående uddannelse. I international sammenhæng bliver den danske jern- og metalindustri mere og mere specialiseret, og behovet for medarbejdere med faglærte og videregående uddannelser stiger derfor.

Der er meldinger om, at det kan være vanskeligt at skaffe smede med svejsecertifikater (tig og elektrode certifikat i tykrør) samt medarbejdere med kendskab til CNC-programmering. Industrielektrikere er udpeget som flaskehalsproblem.

³² Oplysninger om uddannelsesniveau på de nævnte brancher er hentet fra Danmarks Statistik, Statistikbanken (RAS4).

1.4 Råstofudvinding, energi og vandforsyning

Kun 20 procent af medarbejderne i denne branche er ufaglærte, medens næsten 50 procent er faglærte. Godt 30 procent af medarbejderne har en videregående uddannelse. Medarbejderne har typisk følgende uddannelsesretninger ingeniør, gas/vvs-tekniker, elektriker, procesoperatør, industrimekaniker, svejser, rørlægger, smed, isolatør. Der må forventes en lille stigning i antallet faglærte og medarbejdere med en videregående uddannelse. Derimod forventes der en fortsat nedgang i antallet af ufaglærte. De ufaglærte branchen anvender er typisk personer, der har et kendskab til området i forvejen. Det er således ikke en branche, hvor man bare kan komme ind fra gaden og få et job.

1.5 Transportvirksomhed

43 procent af medarbejderne i branchen er ufaglærte, og der er lige så mange faglærte. De dominerende uddannelsesretninger er buschauffør, lastvognschauffør, kranfører, maskinist, styrmand, skibsassistent, pilot mv. Blandt de faglærte er der en del mekanikere og smede, samt flere tømrere, murere, malere og elektrikere. Et stigende antal chauffører får en faglig uddannelse som chauffør, og andelen af faglærte må derfor forventes at stige.

1.7 Sundhedsvæsen

Inden for sundhedsvæsen er kun 17 procent af de beskæftigede ufaglærte, hvorimod 28 procent er faglærte. Til gengæld har hele 54 procent af de beskæftigede en videregående uddannelse, heraf har den langt overvejende del en kort videregående uddannelse. Uddannelsesniveaulet hænger sammen med de dominerende uddannelsesretninger, som er læge, sygeplejerske, lægesekretær, psykolog, jordemoder, social- og sundhedsassistent, social- og sundhedshjælper, fysioterapeut, ergoterapeut, tandlæge, klinikassistent, bioanalytiker. Det må forventes, at den nuværende uddannelsessammensætning i stor træk fastholdes.

Den demografiske udvikling forventes i høj grad at sætte sit præg på branchen, da en stor andel af de nuværende læger og videreuddannede sygeplejersker er over 50 år i dag og derfor vil forlade arbejdsmarkedet i de kommende ti til 15 år.

Uddannelsesretninger i brancher i tilbagegang

1.8 Landbrug, skovbrug og fiskeri

44 procent af de beskæftigede er ufaglærte, og næsten lige så mange er faglærte. Uddannelsesretningerne dækker over erhvervsuddannelser inden for især landbrug, gartneri, fiskeri og agronomer. Der er sket et betydeligt fald i antallet af faglærte de senere år, og denne tendens må forventes at fortsætte.

1.9 Mineralolie, kemisk og plastindustri

40 procent af medarbejderne i branchen er ufaglærte, og ca. 44 procent er faglærte. De dominerende uddannelsesretninger er plastmagere, procesoperatører, laboranter m.fl. Også i denne branche falder antallet af ufaglærte, og den udvikling må forventes at fortsætte. Til gengæld forventes branchen at efterspørge flere faglærte og medarbejdere med højere uddannelse.

1.10 Hotel og restaurationsvirksomhed

De dominerende uddannelsesretninger er tjener, kok, receptionist, cafeteriaassistent, smørrebrødsassistent. Hele 65 procent af de beskæftigede er ufaglærte, og

den andel har været forholdsvis stabil de senere år. Det må forventes, at den dominerende andel af medarbejdere i branchen fortsat vil være ufaglærte i de kommende år.

1.11 Post og telekommunikation

Over halvdelen af medarbejderne i denne branche er ufaglærte, og ca. en tredjedel er faglærte. De typiske uddannelser er elektrikere, ingeniører, kontorassistenter, postassistenter mv. Telebranchen kan forventes at ansætte flere højtuddannede, men ellers forventes der kun mindre ændringer i uddannelsessammensætningen.

1.12 Finansiering og forsikring

Hele 66 procent af medarbejderne i denne branche er faglærte, og ca. 15 procent har en videregående uddannelse. De typiske uddannelser er assurandør, bank-/sparekasseassistent, kontorassistent og fuldmægtig. Der kan forventes en lille stigning i antallet af medarbejdere med en videregående uddannelse.

1.13 Undervisning

Ikke overraskende har hele 65 procent af medarbejderne i denne branche en videregående uddannelse, og 15 procent har en faglig uddannelse. Uddannelsesretningerne er typisk folkeskolelærer, cand. mag. mv. Der kan formentlig forventes yderligere vækst blandt andelen med videregående uddannelse, men der vil altid være en andel med faglig uddannelse, som underviser på erhvervsskoler mv., ligesom servicemedarbejdere udgør en del af beskæftigelsen.

1.14 Renovation, foreninger og forlystelser

44 procent af medarbejderne i denne branche er ufaglærte, og 39 procent er faglærte, og ca. 15 procent har en videregående uddannelse. Uddannelsesretningerne dækker et stort spektrum, idet der både er bibliotekarer og biblioteksassistenter, administrative medarbejdere med varierende uddannelsesniveau inden for faglige organisationer og andre foreninger mv.

Almene, personlige og faglige kvalifikationer i de kommende ti år

Den udvikling som uddannelsesniveaet gennemgår i disse år peger på stigende vigtighed af faglige kvalifikationer, idet det jo kan konstateres, at antallet af ufaglærte medarbejdere i faktisk alle brancher falder, og at antallet af faglærte og medarbejdere med en videregående uddannelse stiger.

På den anden side betyder den stigende kompleksitet i arbejdsopgaverne, at faglige kvalifikationer ikke kan stå alene. Kravene til selvstændighed, overblik, intern kommunikation og evne til problemløsning stiger og forventningerne til almene kundskaber som matematik, dansk, fremmedsprog og IT stiger ligeledes.

Der er således færre og færre job i fremtiden, hvor der kun stilles få krav til de almene, personlige og faglige kvalifikationer.

